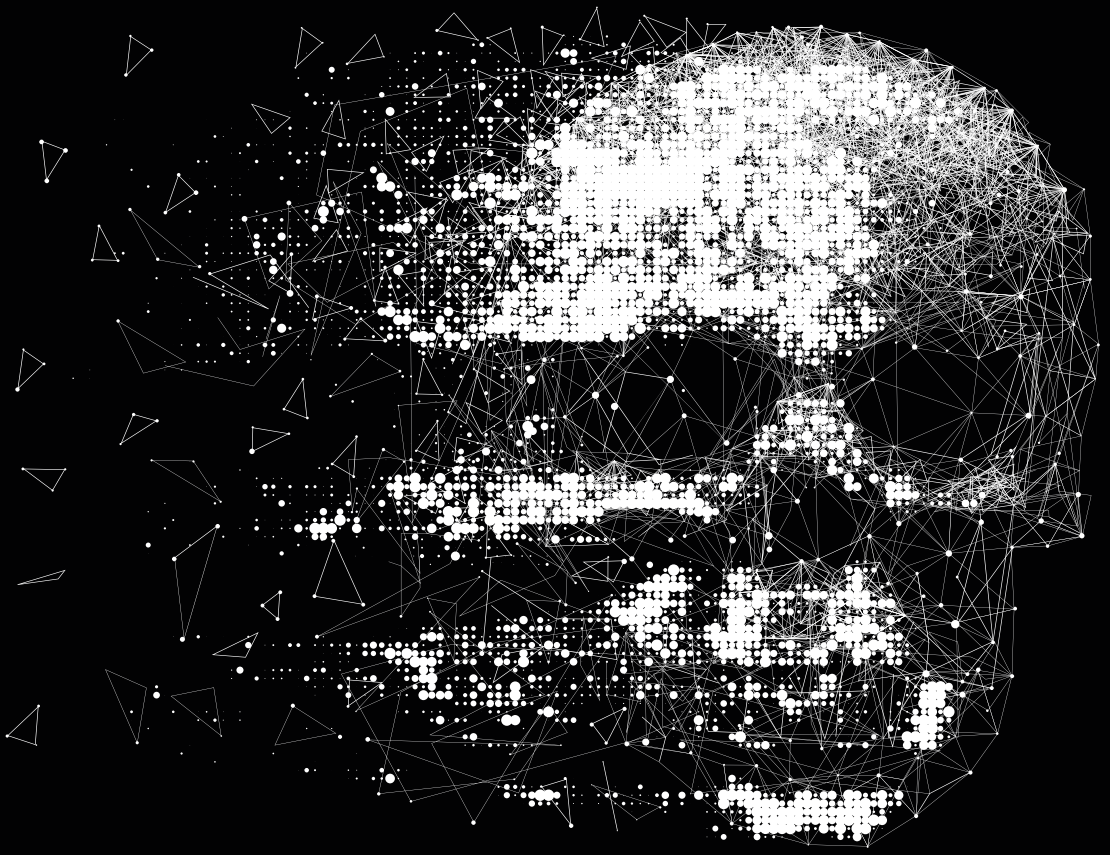

Från skitpostning till folkmord

Ensamagerande våldsverkare, ideologi
och accelerationism i den digitala tidsåldern

Per-Erik Nilsson

Per-Erik Nilsson

Från skitpostning till folkmord

Ensamagerande våldsverkare, ideologi och accelerationism i
den digitala tidsåldern

Titel	Från skitpostning till folkmord – Ensamagerande våldswerkare, ideologi och accelerationism i den digitala tidsåldern
Title	From Shitposting to Genocide – Lone Actors, Ideology, and Accelerationism in the Digital Age
Rapportnr	FOI-R--5257--SE
Månad	November
Utgivningsår	2021
Antal sidor	83
ISSN	1650-1942
Finansiär	Vetenskapsrådet
Forskningsområde	Övrigt
FoT-område	Inget FoT-område
Projektnr	B1048
Godkänd av	Malek Finn Khan
Ansvarig avdelning	Försvarsanalys

Bild: Shutterstock, vektorillustration av Kundra

Detta verk är skyddat enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, vilket bl.a. innebär att citering är tillåten i enlighet med vad som anges i 22 § i nämnd lag. För att använda verket på ett sätt som inte medges direkt av svensk lag krävs särskild överenskommelse.

This work is protected by the Swedish Act on Copyright in Literary and Artistic Works (1960:729). Citation is permitted in accordance with article 22 in said act. Any form of use that goes beyond what is permitted by Swedish copyright law, requires the written permission of FOI.

Sammanfattning

Föreliggande rapport handlar om så kallade ensamagerande våldsverkare. Rapportens övergripande syfte är att analysera retorik, tillvägagångssätt och ideologi i samtida radikalnationalistiskt motiverade ensamagerande våldsverkarens självutnämnda accelerationistiska och revolutionära kamp.

Rapporten syftar vidare till att ge en sammanfattande överblick av forskningsläget och att diskutera radikalnationalistiskt motiverade ensamagerande våldsverkarens ideologiska hemvist. Slutligen syftar rapporten till att, utifrån det analyserade materialet, diskutera hur attacker av detta slag kan motverkas och upptäckas med särskilt fokus på hur digital teknik både skapar nya möjligheter och komplikationer i det brottsförebyggande arbetet.

Rapporten är skriven för praktiker och forskare som arbetar med att förstå och motverka våldsbejakande extremism och terrorism samt för allmänt intresserade personer. Förhoppningen är att kunna ge en svensk läsekrets en fördjupad kunskapsbild och presentera teoretiska och metodologiska utgångspunkter som kan användas av såväl praktiker som forskare.

Nyckelord: Accelerationism, ensamagerande, fascism, konspiration, medieekologi, propaganda, nationalsocialism, rasism, spelifiering, terrorism

Summary

This report is about so-called violent lone-actors. The overarching aim of the report is to deepen the understanding of contemporary lone-actors motivated by radical nationalist ideology. This is achieved by analysing rhetorical aspects, strategies, and ideology in manifestos written by lone-actors who, according to themselves, are in the midst of an accelerationist and revolutionary struggle.

Moreover, the report is a multidisciplinary synthesis of research on lone-actors with a particular focus on the role and function of ideology. Finally, based on the analysis and synthesis, the report discusses the potential to detect and prevent lone-actors, in particular with the use of digital technology.

The report is written for practitioners and researchers working with questions relating to the understanding and prevention of violent extremism and terrorism, as well as for the interested general reader. The ambition of the report is to provide the Swedish public with an in-depth understanding of the topic of lone actors and to provide the reader with theoretical and methodological tools for further analysis and knowledge production.

Keywords: Accelerationism, lone-actor, fascism, conspiracies, media-ecology, propaganda, national socialism, racism, gamification, terrorism

Innehållsförteckning

1	Inledning	7
1.1	Syfte och forskningsfrågor.....	9
1.2	Teori och metod.....	10
1.3	Disposition	12
2	Metapolitiken och det ledarlösa motståndet	13
2.1	Ideologiskt motiverade ensamagerande våldsverkare.....	13
2.2	Radikalnationalism	17
2.3	Det ledarlösa motståndet.....	20
2.4	Den radikalnationalistiska medieekologin	23
2.5	Sammanfattning.....	26
3	En gemensam kamp	27
3.1	Brenton Tarrant.....	28
3.1.1	Den stora ersättningen	29
3.2	John T. Earnest	33
3.2.1	Ett öppet brev.....	35
3.3	Stephan Balliet.....	38
3.3.1	Motstå vitt folkmord.....	40
3.4	Sammanfattning.....	42
4	Accelerera, inspirera	44
4.1	Nyfascism och vit populism	44
4.2	Konspiratoriska föreställningar och folkmordets logik.....	48
4.3	Det brutala våldets digitala teater.....	56
4.4	Sammanfattning.....	59
5	Att upptäcka och förhindra.....	60
5.1	Digitala verktyg och utmaningar	61
5.2	Människa och maskin	62
6	Sammanfattning och slutord.....	66
7	Referenser	68

1 Inledning

Under 2019 skedde flera uppmärksammade attentat av politiskt motiverade ensamagerande våldsvärkare i Europa, Oceanien och USA. Den 15 mars strax efter lunch lokal tid, loggade en anonym användare in på internetforumet 8chans avdelning /pol/. Avdelningen hade sedan länge varit populär bland radikal-nationalister, från kulturnationalister till nationalsocialister. Under titeln ”öhum” [*ahem*], postade användaren följande meddelande: ”Grabbar, det är dags att sluta skitpostas och göra en ansträngning i det verkliga livet. Jag kommer att utföra en attack mot de invaderande fienderna [*invaders*]. När du läser detta borde min livesändning börja.” Meddelandet fortsatte: ”Jag har bifogat länkar till mina texter nedan, vänligen gör vad ni kan för att sprida mitt meddelande genom memer och skitpostning som ni vanligtvis gör. Om jag inte överlever attacken säger jag hej då och gud bevar. Vi ses i Valhalla!”¹ I meddelandet fanns en länk till ett över 70 sidor långt manifest.

Bakom tangenterna satt den 28 år gamla australiska gyminstruktören Brenton Tarrant. Kort efter att meddelandet lagts upp började Tarrant sända live på Facebook. Likt gaminggenren förstapersonskjutare (*first person shooter*, FPS), där spelaren ser sin omvärld i första person, kunde tittarna se hur Tarrant i full stridsmundering, med ett hagelgevär och ett automatvapen nedklottrat med bland annat nationalsocialistisk symbolik, genomförde ett brutalt massmord. Tarrant hade siktet inställt på al Noor-moskén och Linwoods islamiska center i staden Christchurch i Nya Zeeland. Sammanlagt mördade Tarrant 51 personer och skadade ytterligare 40. Hans uppmaning till så kallad skitpostning handlar om att få följare till att lägga upp ironiska kommentar på nätet i syfte att vilseleda och skapa inflammerad debatt.²

Det efterföljande året skedde flertalet liknande attacker på andra platser i västvärlden. Den 27 april attackerade den 19 år gamla John Timothy Earnest en synagoga i den kaliforniska staden Poway i USA. Earnest dödade en person och skadade tre. Den 9 oktober, under den judiska högtiden Jom kippur iscensatte den 27 år gamla Stephan Balliet sin plan på att döda så många judar som möjligt. Målet för Balliet var synagogan i Halle. Efter ett misslyckat försök att ta sig in i synagogan sköt han ihjäl en person vid en judisk gravplats och ytterligare en person vid en närliggande kebabrestaurang. Han skadade ytterligare två personer under sin flykt från polisen.

¹ Citerad i Graham Macklin, ”The Christchurch Attacks: Livestream Terror in the Viral Video Age”, *CTC Sentinel* 12(6), 2019: <https://ctc.usma.edu/christchurch-attacks-livestream-terror-viral-video-age/>.

² Se: Thomas Colley och Martin Moore, ”The Challenges of Studying 4chan and the Alt-Right: ‘Come On in the Water Is Fine’”, *New Media and Society* (online first), 2020: 1-26, s. 8.

Alla tre ensamagerande våldsverkare – Tarrant, Earnest och Balliet – hade skrivit och spridit manifest och annat material som förklarade och motiverade deras handlingar. I manifesten framgår att de i olika grad såg på sig själva som etnonationalistiska försvarare av den vita rasen, folket och civilisationen mot en korrupt politisk ordning, mångkultur, massinvandring, feminisering och olika former av konspirationer som styr världen. Deras kamp beskrivs av dem själva som avantgardistisk, accelerationistisk och asymmetrisk.³ De förefaller vara besatta av konspirationer, tanken på en stundande apokalyps, nationell homogenitet och ras-mässig renhet. Manifesten är produkter av dagens transnationella digitala informationsflöden och mångfald av plattformar; en radikalnationalistisk medieekologi. Med ironi, sarkasm och populärkulturella referenser har subkulturella strömningar skapat ett kreativt myller av vurm för nationalsocialism och vålds-ideologisering. Manifesten vittnar vidare om individer som ser sig själva som hjältemodiga soldater vars brutala våldshandlingar är teatrala iscensättningar som utförs inför en global publik. Även om de agerade ensamma är de en del av ett större ideologiskt sammanhang som i sin tur är ett resultat av historiska och samtida politiska, sociala och kulturella utvecklingar.

Den här typen av ensamagerande våldsverkare är på intet sätt unika. Det kanske mest emblematiske fallet är Anders Behring Breivik (numera Fjotolf Hansen) som den 22 juli 2011 bombade det norska regeringskvarteret i Oslo för att sedan attackera det norska Arbeiderpartiets årliga sommarläger på ön Utöya. Sammanlagt mördade Breivik 77 personer och skadade ytterligare 315. Andra exempel är Dylan Roof som 2015 sköt ihjäl nio personer och skadade tre i en afroamerikansk kyrka i Charleston, USA. 2016 gjorde Luca Traini en *drive-by*-attack mot sex afrikanska migranter i den italienska staden Macerata, ingen dog. 2018 utförde Robert Gregory Bowers en attack mot en synagoga i Pittsburgh och dödade sju personer och skadade sex. 2019 attackerade Patrick Wood Crusius mexikaner i lågprisvaruhuset Walmart i El Paso, Texas, USA, och mördade 23 personer och skadade ytterligare 23. 2021 sköt den tyske medborgaren Tobias Rathjen ihjäl tio personer och skadade fem vid två shishacaféer i Hanau, strax utanför Frankfurt. I Sverige har John Ausonius, Peter Mangs och Anton Lundin Pettersson mördat utifrån liknande ideologiska föreställningar.⁴

Den här rapporten utgår från att en fördjupad förståelse för ideologiskt motiverade ensamagerande våldsverkares rationalitet och ideologiska bevekelsegrund är pusselbitar i att förstå vad som motiverat dessa handlingar, för att utreda och motverka framtida dåd.⁵ Att förstå den ideologiska bevekelsegrunden innebär att försöka se

³ Accelerationistisk betyder här att söka påskynda en samhällsutveckling i en viss riktning.

⁴ Under arbetet med rapporten har ytterligare två personer i Sverige dömts i domstol. Baserat på förundersökningsprotokollen kan de räknas in till denna skara av ensamagerande våldsverkare.

⁵ Bart Shuurman, Edwin Bakker, Paul Gill och Noémie Bouhana, "Lone Actor Terrorist Attack Planning and Preparation: A Data-Driven Analysis", *Journal of Forensic Sciences* 63(4), 2018: s. 1191-1200; Anders Strindberg, *Social Identity Theory and The Study of Terrorism and Violent Extremism*, FOI-R--5062--SE, Totalförsvarets forskningsinstitut, 2020, s. 12.

världen genom våldsverkarens ögon, att förstå det språk som talas, den symbolik som används och den logik som gör det iögonfallande avskräckande rationellt.

1.1 Syfte och forskningsfrågor

Rapporten är skriven för praktiker och forskare som arbetar med att förstå och motverka våldsbejakande extremism och terrorism samt för allmänt intresserade personer. Materialet som analyseras i rapporten har tidigare analyserats av internationella och svenska forskare, bland annat av rapportens författare.⁶ Förhoppningen är att kunna ge en svensk läsekrets en fördjupad kunskapsbild och presentera teoretiska och metodologiska utgångspunkter som kan användas av såväl praktiker som forskare.

Rapportens övergripande syfte är att analysera retorik, tillvägagångssätt och ideologi i samtida radikalnationalistiskt motiverade ensamagerande våldsverkarens självutnämnda accelerationistiska och revolutionära kamp.⁷ Rapporten syftar vidare till att ge en sammanfattande överblick över forskningsläget och att diskutera radikalnationalistiskt motiverade ensamagerande våldsverkarens ideologiska hemvist. Slutligen syftar rapporten till att, utifrån det analyserade materialet, diskutera hur attacker av detta slag kan motverkas och upptäckas med särskilt fokus på digitala verktyg.

Rapportens analysdel utgörs av en fallstudie av radikalnationalistiskt motiverade ensamagerande våldsverkare baserat på de tre tidigare nämnda manifesten. Målet är att söka förstå vilka världsbilder som författarna till manifesten (Tarrant, Earnest och Balliet) presenterar,⁸ hur de väljer att agera på dessa världsbilder och varför.⁹

⁶ Se: Per-Erik Nilsson, "Give. Them. Hell." Manifestos of White Nationalist Ethno-Soldiers", *Critical Research on Religion* (online first), 2021: s. 1-23.

⁷ Katie Cohen, *Who will be a lone wolf terrorist? Mechanisms of self-radicalisation and the possibility of detecting lone wolf offender threats on the internet*, FOI-R--3531--SE, Totalförsvarets forskningsinstitut, 2012; Lisa Kaati, Katie Cohen och Nazar Akrami, *Ensamagerande våldsverkare: Profiler, riskbedömningar och digitala spår*, FOI-R--4736--SE, Totalförsvarets forskningsinstitut, 2019; Ida Selbing, Anders Strindberg och Sabrine Wennberg, *Ensamagerande våldsverkare: En översikt och analys av befintlig forskning*, FOI-R--5133--SE, Totalförsvarets forskningsinstitut, 2021.

⁸ Med världsbild menas här hur en individ och/eller grupp förstår grundläggande aspekter av sakernas ordning. I relation till ideologi handlar det om att förstå a) hur världen antas vara beskaffad, b) hur världen bör vara beskaffad och c) hur världen ska bli vad den bör vara. För vidare diskussion se: Clément Vidal, "Metaphilosophical Criteria for Worldview Comparison", *Metaphilosophy* 43(3), 2012: 306-347.

⁹ Den vetenskapsteoretiska utgångspunkten i den här rapporten grundas i en kritisk, realistisk ontologi och en konstruktivistisk epistemologi. En kritisk, realistisk ontologi vidhåller att det finns en verklighet oberoende av hur människor uppfattar den. Människor är så vitt vetenskapen anbelangar inte omnipotenta och kan således inte förändra verkligheten med tanken. Den konstruktivistiskt epistemologiska ansatsen menar dock att kunskap om vår omvärld nödvändigtvis behöver förmedlas av människor. Det betyder att kunskap ses som ett samspel mellan individuella kognitiva, materiella och sociala faktorer. Joseph Maxwell, *A Realist Approach for Qualitative Research* (London and New York: Sage, 2012); Viven Burr, *Social Constructionism* (London and New York: Routledge, 2015); Kenneth J.

Mot denna bakgrund ställs fyra frågor till materialet:

- Hur beskriver de ensamagerande våldsverkarna sig själva?
- Vad är enligt de ensamagerande våldsverkarna problemet med världen?
- Hur bör och kan det antagna problemet lösas enligt de ensamagerande våldsverkarna?
- Varför valde de ensamagerande våldsverkarna att agera på ett sätt och inte ett annat?

1.2 Teori och metod

Rapportens övergripande analytiska ansats är empatisk metodologi,¹⁰ vilket syftar till att beskriva och förstå manifesten och aktörerna utifrån deras egna premisser. *Vem* är den ensamagerande aktören? Vilka *problem* ser aktören med sakernas tillstånd? *Hur* vill aktören åstadkomma förändring? *Varför* valde aktören att agera? Idealt sett skulle en analys av manifesten kunna kompletteras med fördjupade intervjuer med deras författare för att få en ännu djupare förståelse för deras handlingar, vilket dock inte varit möjligt inom ramen för denna rapport.¹¹ Den metodologiska empatin kompletteras med en analytisk tolkningsram hämtad från poststrukturell diskursteori och social identitetsteori.¹²

Det analyserade materialet består av tre manifest skrivna på engelska.¹³ Manifesten varierar i omfattning och utformning: Tarrants är 74 sidor långt och innehåller bilder på symboler och arkivfotografier; Earnests är sex sidor långt och saknar bilder; Balliets manifest består av tre dokument som tillsammans utgör 16 sidor och innehåller symboler, bilder och fotografier på materiel och vapen.

Manifesten spreds via sociala medier i samband med gärningspersonernas attacker, men har samlats in i efterhand via digitala kanaler. Det föreligger en viss problematik i att verifiera att manifesten de facto har skrivits av respektive aktör.

Gergen, *Realities and Relationships: Soundings in Social Construction* (Cambridge: Harvard University Press, 1994).

¹⁰ Kommer från engelskans *methodological empathy*. För liknande perspektiv, se: Scott Atran, *Talking To the Enemy* (New York: Harper Collins, 2010), s. 15; Roger Griffin, "The Fascination of Fascism: A Concluding Interview with Roger Griffin", i *A Fascist Century: Essays by Roger Griffin*, redigerad av Matthew Feldman, s. 203-216 (London and New York: Palgrave Macmillan, 2008); Mark S. Hamm och Ramón Spaaij, *The Age of Lone Wolf Terrorism* (New York: Columbia University Press, 2017), s. 5.

¹¹ För exempel på studier som helt eller delvis använder intervjuer, se: Mattias Gardell, *Raskrigaren* (Stockholm: Leopard Förlag, 2015); Mattias Gardell, *Lone Wolf Race Warriors and White Genocide* (Cambridge: Cambridge University Press, 2021); Hamm och Spaaij, *The Age*.

¹² Jason Glynos and David Howarth, *Logics of Critical Explanation in Social Theory and Practice* (London and New York: Routledge, 2007), s. 133 ff; Strindberg, *Social Identity*.

¹³ Analysen av det empiriska materialet är gjord på originalspråk men för läsbarhetens skull har rapportens författare översatt redovisat empiriskt material till svenska.

För att i högsta möjliga grad säkerställa att så är fallet, har de versioner av manifesten som analyseras i den här rapporten jämförts med versioner som cirkulerat i digitala forum, som det refereras till i annan forskning och i nyhetsmedia samt de som använts som underlag i rättsfall.

Metoden för att analysera materialet är kvalitativ innehållsanalys och innehåller två delar – en innehålls- och en ideologianalys.¹⁴ Det övergripande angreppssättet innefattar närläsning, tematisering av innehållet och analys av dess ideologiska och sociala kontext. I innehållsdelen har materialet kodats i linje med de frågor som ställs till materialet (Vem? Problemet? Hur? Varför?). I den analytiska delen sätts innehållsanalysen i relation till materialets ideologiska hemvist. Med ideologi menas här en mer eller mindre koherent sammansättning av föreställningar om världens beskaffenhet som uttrycks via språk, symboler och handlingar som strukturerar mänskliga relationer och resursfördelning dem emellan.¹⁵

Det ska understrykas att både innehålls- och ideologianalys involverar teoretiska och metodologiska val från forskarens sida. För att underlätta analysen av materialet har datorassisterad mjukvara använts i form av programmet Nvivo. I programmet kodar forskaren materialet manuellt – programmet utför alltså ingen analys i sig självt. Däremot kan programmet hjälpa till att kvantifiera materialet med olika automatiserade verktyg.¹⁶ Analysen är både induktiv, eftersom kodningen av materialet har skett organiskt, och deduktiv, eftersom kodningen är baserad på tidigare forskningsresultat. Detta tillvägagångssätt kallas abduktion.¹⁷ För att läsaren ska kunna bedöma rimligheten i analysen används många exempel från materialet.

Analysen är av tidsskäl begränsad. Beträffande urval och generaliserbarhet ska rapporten förstås först och främst som en analys av tre manifest skrivna av tre ensamagerande våldsverkare. Att dra generaliserbara slutsatser av endast tre individers manifest är intellektuellt ohederligt. Beträffande individers profil, bakgrund och tidigare liv, saknas primärkällor. Underlaget som använts här är rättsliga dokument och journalistisk nyhetsrapportering. Analysens begränsningar till trots kan den ligga till underlag för vidare diskussion och hypotesskapande som kan

¹⁴ Analysförfrandet är abduktivt. För att underlätta analysen av materialet har datorassisterad mjukvara använts i form av programmet Nvivo. I programmet kodar forskaren materialet manuellt – programmet utför alltså ingen analys i sig självt. Däremot kan programmet hjälpa till att kvantifiera materialet med olika verktyg. I rapporten används verktyg som räknar ordfrekvens och som visualiserar frekvensen i ordmoln. Se: Stefan Timmermans och Iddo Tavory, "Theory Construction in Qualitative Research: From Grounded Theory to Abductive Analysis", *Sociological Theory* 30(3), 2012: s. 167-186.

¹⁵ Se: David McLellan, *Ideology* (Minneapolis: University of Minnesota Press, 1995), s. 83.

¹⁶ Samma tillvägagångssätt används av: Rakib Ehsan och Paul Stott, *Far-Right Terrorist Manifestos: A Critical Analysis*, Henry Jackson Society (HJS), Centre on Radicalisation and Terrorism, 2020.

¹⁷ Se: Stefan Timmermans och Iddo Tavory, "Theory Construction in Qualitative Research: From Grounded Theory to Abductive Analysis", *Sociological Theory* 30(3), 2012: s. 167-186.

användas för att bättre förstå den ideologiska miljö dessa aktörer tillhör, de strategier de använder sig av och hur framtida handlingar av detta slag eventuellt kan förebyggas.

En rapport av detta slag gör det nödvändigt att diskutera en del etiska aspekter. För det första har inget medgivande att använda manifesten getts från aktörerna själva. Manifesten har dock skrivits för att spridas. För det andra innehåller rapporten många citat ur materialet som är iögonfallande rasistiskt, misogynt och våldsamt. Att visa upp detta material innebär att det i viss mån sprids vidare. Trots dessa etiska problem är det av vikt för forskningen, praktiker och allmänheten att få en detaljerad och fördjupad förståelse av dessa företeelser. Det innebär att inte bara känna till att företeelserna existerar utan att förstå dem på djupet, för att bättre känna igen dem i förhoppningen att bättre motverka dem.

1.3 Disposition

I rapportens andra del, "Metapolitiken och det ledarlösa motståndet", ges en bakgrund till analysen. Här diskuteras forskning om ensamagerande våldsverkare, ideologi, strategier och de digitala miljöer inom vilka dessa aktörer radikaliserar och agerar. I rapportens tredje del, "En gemensam kamp", presenteras den tematiserade innehållsanalysen av manifesten. I rapportens fjärde del, "Accelerera, inspirera", analyseras manifesten i relation till deras ideologiska innehåll och kontext. I den femte delen av rapporten, "Att se in i framtiden?", diskuteras analysen i relation till tidigare forskning för att diskutera hur gärningspersoner av detta slag kan upptäckas och förhindras. Slutligen sammanfattas rapporten med några förslag på vidare forskning.

2 Metapolitiken och det ledarlösa motståndet

Det här kapitlet syftar till att ge en kunskapsmässig bakgrund till de analyserade manifesten samt att klargöra definitioner av centrala begrepp samt den begreppsproblematik som föreligger i användandet av dem. Kapitlet börjar med att nysta i begreppet ensamagerande våldsverkare. Därefter diskuteras den ideologiska miljö inom vilken aktörerna verkar. Här används paraplybegreppet radikalnationalism, vilket omfattar ideologier och ideologiska strömningar som fascism, national-socialism, postfascism, och nyfascism. Vidare diskuteras och kontextualiseras operationella strategier som här benämns det ledarlösa motståndets strategi. Slutligen diskuteras digitala medier och särskilt den radikalnationalistiska medieekologin som är en central pusselbit för att förstå hur ideologiskt ensamagerande våldsverkare indoktrineras och ingår i ett större ideologiskt sammanhang. Underlaget för kapitlet utgörs främst av forskning om nationalism, fascism, populism, våld som politiskt medel och kommunikation inom sociologi, historia och medie- och kommunikationsvetenskap.

2.1 Ideologiskt motiverade ensamagerande våldsverkare

Ensamagerande våldsverkare må vara en relativt ny term för att beskriva en individ som på eget bevåg begår en våldsam handling, men teologiska och historiska källor vittnar om en företeelse med en lång historia. I Fjärde Moseboken 25 kap. berättas till exempel om prästen Pinechas. Under israeliternas exodus slog de sig ner i Shittim, nordöst om Döda havet. I boken beskrivs hur israeliterna började anamma de lokala folkens (moabiter och midjaniter) sedvänjor och mer därtill: ”Där började folket hora med de moabitiska kvinnorna, som bjöd dem till guds offermåltider. Folket åt med dem och tillbad deras gudar.”¹⁸ Det var något Gud inte kunde acceptera. Han befälde Moses att instruera israelitiska domare att straffa de som vänt sig från Gud och börjat dyrka den falska guden Baal. Pinechas, som hade hörsammat Guds vrede, tog saken i egna händer. Han följde efter en landsfrände som skulle gå till sängs med en midjanitisk kvinna. Med ett spjut spetsade han dem båda, till Guds stora glädje: ”Pinechas... vände min lidelse från israeliterna. Han gav min lidelse utlopp bland dem, så att jag inte utplånade israeliterna för min vrede.”¹⁹

¹⁸ Fjärde Moseboken 25: s. 1-3.

¹⁹ Fjärde Moseboken 25: s. 11.

Pinechas agerade på gudomligt mandat för att åter styra sitt folk till den rätta läran och till etnisk homogenitet. Hans handlingar har genom historien inspirerat olika typer av rörelser som genom asymmetriska metoder sökt social och politisk förändring,²⁰ däribland flertalet mer samtida rörelser inom amerikansk och israelisk radikalnationalism.²¹

Inom forskningen är ensamagerande våldsvverkare ett relativt vedertaget begrepp. Andra begrepp som åsyftar samma typ av företeelse är "ensamvarg", "soloaktör", "ensam hämnare", "självmotiverad", "ledarlös" med flera.²² I den här rapporten definieras en ensamagerande våldsvverkare som en person som 1) planerar och age-rar ensam i en attack, 2) som inte har en direkt koppling (t.ex. medlemskap eller ingående i en cell) till en grupp eller en organisation och 3) som inte följer direktiv eller är under direkt påverkan av en gruppleddare.²³ I fallet Pinechas planerade han och utförde dådet på egen hand. Han tillhörde förvisso det israeliska folket men ingick inte i en grupp eller organisation som planerade dådet. Inte heller var han anbefallen att utföra dådet, utan han gjorde det på eget bevåg. Han tolkade det dock som att han hade gudomligt mandat, vilket han i berättelsens logik faktiskt hade. Som kommer att argumenteras för i föreliggande rapport, är ovan exempel illustrativt eftersom den logik och tolkningsram inom vilken dådet utförs spelar roll för förståelsen av den ensamagerande våldsvverkarens handling.

Den här rapporten fokuserar på ideologiskt motiverade ensamagerande våldsvverk-are.²⁴ Den förstås som en individ som med våld vill påverka och/eller ändra den politiska och sociala ordningen i en specifik riktning genom att via sina handlingar

²⁰ Asymmetrisk krigföring beskrivs i forskningen ibland som okonventionell krigföring och syftar till maktasymmetri mellan stridande parter. Ur detta synsätt förefaller dock krigföring nästan alltid innebära någon form av asymmetri. Asymmetriska metoder syftar här till extrema maktobalanser mellan de deltagande aktörerna avseende makt och status; i detta fall mellan enskilda individer/grupper och en statsmakt. För vidare diskussion, se: Ekaterina Stepanova, *Terrorism in Asymmetrical Conflict: Ideology and Structural Aspects*, SIPRI Research Report 23 (Stockholm and New York: Oxford University Press, 2008), 17ff.

²¹ Kaplan m.fl., "Introduction", s. 1.

²² Ett av de vanligaste, om inte dm.fl.lra vanligaste, alternativen till ensamagerande våldsvverkare är ensamvarg (*lone wolf*). Begreppet är emiskt och har använts av olika radikalnationalistiska grupperingar i USA. I linje med Ben Shuurman m.fl. används inte begreppet i rapporten eftersom varg syftar till en hög grad av sofistikation och dödlighet som för det mesta saknas bland ensamagerande våldsvverkare. Se: Bart Shuurman, Lasse Lindekilde, Stefan Malthaner, Francis O'Connor, Paul Gill och Noémie Bouhana, "End of the Lone Wolf: The Typology that Should Not Have Been", *Studies in Conflict & Terrorism* 42(8), 2019: s. 771-778.

²³ Lasse Lindekilde, Francis O'Connor och Bart Shuurman, "Radicalization Patterns and Modes of Attack Planning and Preparation Among Lone-Actor Terrorists: An Exploratory Analysis", *Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggressions* 11(2), 2019: s. 113-133, på s. 113.

²⁴ Ensamagerande våldsvverkare är en bred kategori och rymmer flera olika typer underkategorier. Ida Selbing, Anders Strindberg och Sabine Wennnberg har till exempel, baserat på en omfattande studie av forskningslitteraturen, identifierat fyra underkategorier: 1) ensamagerande terrorister, 2) ensamagerande skolskjutare, 3) ensamagerande attentatspersoner, 4) övriga ensamagerande. se: Selbing m.fl., *Ensamagerande*, s. 11.

tvinga, skrämma, provocera eller föra fram ett eller flera budskap till en publik utöver handlingens direkta offer.²⁵

Empiriska studier av ideologiskt motiverade ensamagerande våldssverkare visar fyra återkommande beteenden. De ensamagerande är delaktiga i större ideologiska miljöer. Deras handlingar syftar till att motivera andra. De har, på ett eller annat sätt, kommunicerat sina intentioner. De beskriver ofta någon händelse i livet som avgörande i beslutet att begå en våldsam handling.²⁶

Ett exempel på en ideologiskt motiverad våldssverkare är den palestinska jordaniern Sirhan Sirhan. 1968 sköt Sirhan ihjäl den amerikanske presidentkandidaten Robert F. Kennedy i Los Angeles. Sirhan beskrev senare att hans motiv var Kennedys stöd till Staten Israel. Ett exempel på en icke-ideologiskt motiverad våldssverkare är amerikanen John Hinckley som 1982 genomförde ett misslyckat mordförsök på den amerikanske presidenten Ronald Reagan. Hinckleys motiv förefaller dock ha varit att imponera på skådespelerskan Jodie Foster.²⁷ Definitionen är med andra ord en idealtyp och är inte perfekt.

Det går inte vattentäta skott mellan ideologiskt motiverade våldssverkare och andra. En massmördare kan till exempel utföra sina handlingar på en skola i syfte att sprida ett politiskt budskap för att påverka den rådande samhällsordningen eller endast för att hämnas på mobbare och lärare som inte stått upp för individen i fråga. En incel (*involuntary celibat*) kan utföra ett dåd mot kvinnor enbart baserat på personliga motiv och utan att ha som syfte att sända ett politiskt budskap. Attentaten kan dock vara, och är ofta, politiska i den meningen att de syftar till att påverka samhällets utveckling i en viss ideologisk riktning.

En studie som sammanställt 99 dödliga attacker mellan 2001 och 2020 i Europa visar att de återkommande och vanligaste måltavlorna är etniska och religiösa minoriteter, politiska motståndare, sårbara grupper (t.ex. hemlösa och funktionsnedsatta personer), sexuella minoriteter och statliga institutioner, där etniska och religiösa minoriteter är de vanligaste offren.²⁸

Som svar på frågan om vilken typ av individ som utgör gruppen ensamagerande våldssverkare är forskningen relativt samstämmig – det är svårt att dra generaliserbara slutsatser om vilka som utför attentat, eftersom de individer som skrider till verket utgör en ytterst liten urvalsgrupp. Detta till trots pekar forskningen på några utmärkande karaktärsdrag bland de ideologiskt motiverade ensamagerande våldssverkarna i Europa och USA. För det första, de ensamagerande är att betrakta

²⁵ Hamm och Spaaij, *The Age*, s. 6.

²⁶ Hamm och Spaaij, *The Age*, s. 8.

²⁷ Exempelen är hämtade från: Hamm och Spaaij, *The Age*, s. 6.

²⁸ Jacob Aasland Ravndal, Madeleine Thorstensen, Anders Ravik Jupskås and Graham Macklin (2021), *RTV Trend Report 2021: Right-Wing Terrorism and Violence in Western Europe, 1990-2020*, C-Rex Research Report, University of Oslo: <https://www.sv.uio.no/c-rex/english/publications/c-rex-reports/2021/rtv-trend-report/c-rex-rtv-trend-report-2021.pdf>.

som socialt tillbakadragna. De kan dock delta i fysiska sammanhang och vara aktiva på digitala forum men utan att integrera sig i någon grupp eller organisation.²⁹ För det andra är män starkt överrepresenterade med cirka 95 procent och har en medelålder på cirka 35 år.³⁰ För det tredje finns en märkbar skillnad mellan de som i litteraturen klassas som "jihadister" och "högerextremister". I en studie som analyserade planering och förberedelser inför ett attentat av 33 politiskt motiverade ensamagerande mellan 1986 och 2015, föreslås att de förstnämnda bäst förstås som volatila/flyktiga och de sistnämnda som autonoma.³¹ I studien framställs de volatila som mer ideologiskt nyckfulla, där den ideologiska övertygelsen varierar över tid. De har också oftare en kriminell bakgrund. De autonoma framställs som mer stabila i sin ideologiska övertygelse och är ofta välintegrerade i en ideologisk miljö, utan att för den delen vara aktiva medlemmar i en organisation. För det fjärde visar en omfattande studie av 199 individer att sannolikheten för psykiska sjukdomar är 13 gånger högre bland ensamagerande radikalnationalistiska våldsverkare än i ett tvärsnitt av den generella befolkningen.³² I samma studie påpekas dock att den kausala länken mellan diagnostiserad mental ohälsa och vad som klassas som terrorism är svag, vilket stöds av flertalet andra studier.³³ Slutligen visar aggregerade studier att föreställningen av en högkapabel och kallblodig ensamagerande mördare inte stämmer. Den stora majoriteten av ensamagerande påvisar stora svagheter i både operationell säkerhet och genomförbarhet.³⁴ I relation till den forskning som redogjorts för, framstår ensamagerande våldsverkare som Breivik vara något av en anomali.

En enskild ensamagerande våldsverkares samhällsomstörtande potential i sig ska således inte överdrivas. När till exempel EU:s samordnare för kampen mot terrorism 2012 varnade för att det fanns runt 400 potentiella ensamagerande våldsverkare i EU, bör detta sättas i relation till forskningsläget och tolkas försiktigt. Samtidigt är det öppna samhället sårbart, vilket inte minst ensamagerande jihadister visat genom flertalet attacker, som lastbilsattackerna på en promenadgata i Nice 2016, Berlins julmarknad i december 2016 och Drottninggatan i Stockholm 2017. En studie av ensamagerandes attacker i EU från 2004-2015 visar också på en uppåtgående trend från tre attentat det första året till 35 det sista, vilket främst förklaras med Al-Qaidas och IS uppmaningar till individer att utföra attacker med bästa tillgängliga medel.³⁵ En sammanställning från *Global Terrorism Database*,

²⁹ Lindekilde m.fl., "Radicalisation Patterns", s. 114.

³⁰ För referens och diskussion av ursprunglig källa, se: Selbing m.fl., *Ensamagerande*, s. 23.

³¹ Lindekilde m.fl., "Radicalisation patterns", s. 126.

³² För referens och diskussion av ursprunglig källa, se: Selbing m.fl., *Ensamagerande*, s. 23.

³³ För en sammanfattande studie om psykopatologi, se: Miss Menna Rose and John Morrison, "An Explanatory Analysis of Leakage Warning Behavior in Lone-Actor Terrorists", *Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression* (online first), 2021: s. 1-36.

³⁴ Bart Shuurman m.fl., "End of the", s. 772.

³⁵ Policy Department C – Citizen's Rights and Constitutional Affairs, *The European Union's Policies on Counter-Terrorism: Relevance, Coherence, and Effectiveness*, Directorate General for Internal Policies, The European Parliament, 2017, s. 37.

visar att attentat i Nordamerika, Europa och Oceanien kopplade till ”radikal höger” (*far-right*) ökat med 320 procent mellan 2014 och 2019 och attentat kopplade till ”extremhöger” (*extreme right*) stod för 17,2 procent jämfört med 6,2 procent för ”islamistisk extremism”.³⁶ Vissa forskare menar att vi står inför en ny våg av attacker från dessa ideologiska miljöer.³⁷ Samtidigt är denna företeelse underforskt. I en studie av forskningsläget baserat på en analys av 3 442 artiklar publicerade mellan 2007 och 2016 i nio av de ledande tidskrifterna inom terrorismstudier handlar endast 1,9 procent om ”högerextremistisk terrorism”.³⁸ Om den enskilde våldsverkarens samhällsomstörtande potential idag är begränsad, kan grupper inom de bredare miljöerna som de ensamagerande anser sig tillhöra ha en större samhällsomstörtande potential. Frågan om de ensamagerandes förmåga att tala till de bredare miljöerna, och vice versa, blir således viktig.

2.2 Radikalnationalism

För att återgå till fallet Pinechas i Fjärde Moseboken. När Pinechas förde ett spjut genom det älskande paret gjorde han det på eget bevåg, men han gjorde det på indirekt mandat av Gud för att rädda sitt folk från lidande. Han agerade med andra ord ensam men hans handling ingick i en större berättelse som legitimerade det.

Radikalnationalism är ett analytiskt begrepp som används för att benämna vad som ofta kallas ”extremhöger” eller ”högerextremism” vilket också gäller för de ensamagerande våldsverkare som analyseras här. För att klargöra vad som menas med radikalnationalism behöver först begreppet nationalism beskrivas för att diskutera vad som utgör dess radikala komponent.

I den här rapporten förstås nationalism som en tunn eller abstrakt ideologi.³⁹ Kärnan i nationalism kan då sägas utgöras av fem aspekter. För det första förstås en nation utgöra ett ramverk för hur ett antaget folk identifieras. För det andra förstås nationalismen som en positiv värdering av nationen vilket ger ett normativt ramverk för hur ett folk i en nation bör agera. För det tredje är tid och rum av vikt

³⁶ Daniel Koehler, ”Dying For the Cause? The Logic and Function of Ideologically Motivated Suicide, Martyrdom, and Self-Sacrifice Within the Contemporary Extreme Right”, *Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression* (online first), 2020: s. 1-22, på s. 1.

³⁷ David Rapaport publicerade 2001 en teori om att terrorism sker i vågor och identifierade fyra sådana: Anarkistvågen 1878-1919, den antikoloniala vågen 1920-1970, den nya vänstervågen 1960-2000 och den religiösa vågen 1979-2019. För en kritisk diskussion om teorin och huruvida vi står inför den etnonationalistiska och femte vågen, se: Jeffrey Kaplan, ”Waves of Political Terrorism”, *Politics* (online first), 2016: s. 1-26.

³⁸ Bart Shuurman (2020), ”Research on Terrorism, 2007-2019: A Review of Data, Methods, and Authorship”, *Terrorism and Political Violence* 32(5): 1011-1026.

³⁹ Förståelsen av nationalism som en tunn ideologi hämtas från: Michael Freeden, ”Is Nationalism a Distinct Ideology”, *Political Studies* XLVI, 1998: 748-765, s. 751-752.

eftersom det ger nationen dess historiska och territoriella inramning. För det fjärde innebär nationalism tillhörighet och medlemskap. Slutligen handlar nationalism om att söka institutionalisera dessa aspekter av nationalism.⁴⁰

Nationalismens abstrakta ideologiska komponent innebär att nationalism inte är unik för endast en form av ideologisk förståelse, utan anpassas efter den tongivande ideologiska strömning inom vilken den ges mening. En klassisk uppdelning mellan olika former av nationalism är mellan den etniska och den civila. Enligt den etniska tolkningen definieras nationell tillhörighet genom blodsband och arv. Enligt den civila tolkningen definieras den genom ett icke-etniskt samhällskontrakt mellan stat och medborgare. Den tidigare förknippas vanligtvis med den tidiga tyska nationalismen och den senare med den franska. I själva verket är verkligheten mer komplex och genom historien har etniska och civila former av nationalism allt som oftast sammanblandats och tagit olika uttryck.⁴¹

Hur nationalism institutionaliseras beror på hur nationalismens fem aspekter föreställs. För att förstå olika typer av nationalism är det således av vikt att förstå vem som anses tillhöra nationen, ett nationellt ”vi”, och på vilka grunder samt vad som vid identifierandet av ett nationellt ”vi” utesluts.⁴²

Detta tar oss till frågan om vad nationalismens radikala element är. Radikal åsyftar vanligtvis individer och grupper som vill genomföra grundläggande förändringar av samhället.⁴³ Ordets ursprung kommer dock från latinets *radix*, vilket betyder rot.⁴⁴ Radikal nationalism förstås i den här rapporten i linje med dess latinska ursprung; alltså en form av nationalism som baseras på en nations antagna rötter, där nationell gemenskap och homogenitet är av överordnad ideologisk betydelse. En central fråga för att förstå olika former av nationalism är hur gränsdragningar görs för inkluderande och exkluderande i den nationella gemenskapen.⁴⁵

Radikalnationalismens spännvidd delas vanligtvis upp i tre idealtypiska grenar för hur den nationella homogeniteten uttrycks: a) kulturnationalism, b) etnonationalism och c) rasnationalism.⁴⁶ Den kulturnationalistiska grenen bygger sin homogenitetstanke på kulturell tillhörighet och fokuserar ofta på normer, värderingar och lojalitet mot nationen. Vem som helst kan i denna logik potentiellt sett bli en

⁴⁰ För en mer utförlig diskussion, se: Paul Lawrence, *Nationalism: History and Theory* (Harlow: Pearson Education, 2005).

⁴¹ Se: Philip Spencer och Howard Wollman, *Nationalism: A Critical Introduction* (London: Sage, 2002), s. 94-120.

⁴² Se: Benedict Anderson (1991), *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*, London: Verso.

⁴³ Se t.ex. Nationalencyklopedins definition av radikal: <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/enkel/radikal>.

⁴⁴ För en utförlig diskussion, se: Thomas Poletti Lundström, *Trons försvarare: Idéer om religion i svensk radikalnationalism 1989-2020*, kommande avhandling, Teologiska fakulteten, Uppsala universitet.

⁴⁵ Se t.ex. Anderson, *Imagined Communities*.

⁴⁶ Christopher R. Fardan och Cathrine Thorleifsson, "What is nationalism?", i *Knowing What's Far-Right: A Compendium*, redigerad av Anders Ravik Jupskås och Eviane Leidig, s. 13-15, Center for Research on Extremism, Oslo University, 2020.

del av nationen förutsatt att andra överordnade identiteter (t.ex. religion och kultur) antingen raderas eller tillskrivs den privata sfären. Inom etnonationalismen betonas ett antaget folks nedärvda, kulturellt och territoriellt bundna identitet. Detta utesluter alla de som inte antas dela det nationella folkets etniska ursprung och begränsar homogenitetstanken till ett folk och ett territorium enligt principen *lika barn leka bäst*. Däremot förespråkar etnonationalismen inte nödvändigtvis en hierarki mellan olika etniciteter. Slutligen utgår rasnationalismen ifrån att biologisk ras och hierarkier dem emellan är ett faktum. Den vita rasen antas vanligtvis vara andra raser överlägsen och befinna sig i ett evigt raskrig, särskilt mot judar. Rasnationalismen är, precis som de andra grenarna, heterogen. Vissa rasnationalister ser sig själva som naturliga härskare över andra raser medan andra, exempelvis delar av den amerikanska Kristna identitetsteologiska miljön (*Christian Identity Theology*), ser sig själva som guds utvalda ras vars förpliktelse det är att vara människorasernas vägledare snarare än härskare.⁴⁷

Baserat på socialpsykologisk forskning om politisk extremism kan vissa former av radikalnationalism ses som extremistiska.⁴⁸ Extremism förstås här som en ideologisk övertygelse att en in-grupps identitets fortlevnad, t.ex. det vita folket, endast kan garanteras genom fientliga handlingar mot en hotande ut-grupp, t.ex. rasmässiga fiender. Kampen mot ut-grupper utgör således in-gruppens själva identitetskärna och dess handlingar kan ta form i alltifrån verbalt hat och hot till fysiska attacker och även folkmord.

Radikalnationalism används i denna modell som ett paraplybegrepp som omfattar klassiska former av fascism och nationalsocialism och mer samtida postfascistiska och nyfascistiska rörelser och politiska partier.⁴⁹ De ska understrykas att radikalnationalism inte är att jämställa med auktoritära och totalitära former av politiskt styrande eftersom dessa styrelseformer, likt nationalism, anpassas efter deras ideologiska kontext.⁵⁰ De olika former av nationalism som förespråkas av radikalnationalistiska aktörer är inte nödvändigtvis begränsade till de traditionella nationsgränserna. Den amerikanska vitmaktrörelsen har till exempel strävat efter att etablera en enad global vit nation.⁵¹ Radikalnationalismen är inte heller statisk och blandas typiskt med andra former av ideal och principer, såsom maskulina krigarideal, populism, antistatliga hållningar och religiösa övertygelser. När det

⁴⁷ Se: David Brannan, *Violence, Terrorism, and the role of Theology: Repentant and Rebellious Christian Identity* (St. Andrews: avhandling, St. Andrews University, 2006).

⁴⁸ Resonemanget om extremism hämtas från: J. M. Berger, *Extremism* (Cambridge: MIT Press, 2018), s. 44.

⁴⁹ Mattias Gardell, *Lone Wolf*, s. 5 ff.

⁵⁰ För begreppsdiskussion och empiriska studier av auktoritära och totalitära styrelseskick, se: Steven Levitsky och Lucan A. Way, *Competitive Authoritarianism: Hybrid Regimes After the Cold War* (Cambridge: Cambridge University Press, 2010), s. 13. Richard Shorten, *Modernism and Totalitarianism: Rethinking the Intellectual Sources of Nazism and Stalinism, 1945 to the Present* (Basingstoke and New York: Palgrave Macmillan, 2012), s. 5ff.

⁵¹ Kathleen Belew, *Bring the War Home: The White Power Movement and Paramilitary America* (Cambridge och London: Harvard University Press, 2018), s. 2.

kommer till ensamagerande radikalnationalistiska våldsverkare, är de ofta eklektiska och ger uttryck för en heterogen mix och extremistisk tolkning av radikalnationalistiskt tankegods, rasism, ideal, principer, personliga missnöjesyttringar och konspiratoriska föreställningar.⁵²

2.3 Det ledarlösa motståndet

Pinechas agerade på indirekt mandat från Gud och skred på eget bevåg till handling. Hans handlande kan då ses som ledarlöst och just ledarlöst motstånd beskriver radikalnationalistiska ensamagerande våldsverkares strategier väl, enligt analytiker såväl som av aktörer inom den radikalnationalistiska miljön i sig. I rapporten definieras det ledarlösa motståndets strategi i linje med definitionen av ensamagerande våldsverkare som en handling utförd av en enskild individ eller en liten tätt sammanhållen grupp som agerar oberoende av en ledare eller ett nätverk.⁵³

Det ledarlösa motståndet är en av flera strategier som har använts och används av radikalnationalistiska våldsverkare. Två andra strategier är avantgardismen och cellstrategin.⁵⁴ Avantgardismen grundas i idén om att en liten avantgardistisk elit via ideologisk påverkan och våldsamma handlingar ska bana vägen för en samhällsomstörtande revolution. Strategin härleds oftast till den marxistiske teoretikern Karl Kautsky och blev en grundpelare i Lenins revolutionära kamp.⁵⁵ Under 1900-talets andra hälft kom strategin att inspirera en rad olika radikalnationalistiska individer, grupperingar och organisationer, som den franska paramilitära organisationen *Organisation Armée Secrète*, den italienska *Ordine Nuovo*, det tyska *Wehrsportgruppe Hoffmann* och det amerikanska *National Alliance*.⁵⁶

Cellstrategin i sin tur bygger på ett löst nätverk av fristående celler som styrs av ett centralt ledarskap. Cellerna är då ovetandes om varandra och endast ledarskapet känner till helheten. Det emblematiske exemplet på en cellstruktur är Al-Qaida och inom den radikalnationalistiska miljön har den amerikanske nynazistiske ideologen James Masons skrifter *SIEGE* inspirerat de amerikanskgrundade paramilitära grupperna *The Base* och *Atomwaffen Division* samt det brittiskgrundade dito *Order of Nine Angles*.⁵⁷ Cellnätverk är dock svåra att upprätthålla och kontrollera. I dagens informationssamhälle finns även exempel på cellnätverk som

⁵² Lena Malkki, "Political Elements in Post-Columbine School Shootings in Europe and North America", *Terrorism and Political Violence* 26(1), 2014: s. 185-210, på s. 205; Koehler, "Dying For", s. 2-3.

⁵³ För originaldefinitionen på engelska, se: Jeffrey Kaplan, "Leaderless Resistance", *Terrorism and Political Violence* 9(3), 1997: s. 80-95, på s. 80.

⁵⁴ Strategierna beskrivs mer ingående av Jacob Aasland Ravndal, "From Bombs to Books, and Back Again? Mapping Strategies of Right-Wing Revolutionary Resistance", *Studies in Conflict & Terrorism* (online first), 2021: s. 1-29.

⁵⁵ Ravndal, "From Bombs", s. 4.

⁵⁶ Ravndal, "From Bombs", s. 4-5.

⁵⁷ Ravndal, "From Bombs", s. 7. Se även Jacob Ware, *Siege: The Atomwaffen Division and the Rising Far-Right Terrorism in the United States*, The International Centre for Counter-Terrorism, Haag, 2019.

mer eller mindre startats som digitala papperstigrar som vuxit till paramilitära organisationer. Till exempel är *Feuerkrieg Division*, en förgrening av *Atomwaffen Division*, skapat av en då trettonårig estländsk pojke.⁵⁸

Problemet för paramilitära avantgardistiska grupper och cellnätverk är att de möter hårt motstånd från västliga statsmakter där de verkar, både polisiärt och juridiskt, vilket lett till att de upplösts och terrorstämplats.⁵⁹ I flertalet fall har ledare och medlemmar i dessa och liknande organisationer funnit en frihamn i Ryssland där till exempel paramilitär träning kan ske.⁶⁰ I och med att det ledarlösa motståndets strategi är helt decentraliserat är den utifrån revolutionära radikalnationalisters perspektiv den kanske mest effektiva. När till exempel den amerikanske vitmakt-aktivisten Louis Beam ville omstrukturera Ku Klux Klan till ett avantgardistiskt cellliknande nätverk övergavs idén relativt snabbt på grund av sårbarheten i strukturen. Beam redogör för sina tankegångar i essän *Leaderless Resistance*:

”Federala myndigheter [*the Federals*] har en förmåga att samla en överväldigande styrka i antal, mankraft, resurser och underrättelse samt att vid en given tid kanalisera deras ilska mot ett mål... Endast ett litet läckage i en pyramidliknande organisation kan leda till helhetens fall. Det ledarlösa motståndet däremot har inte de enskilda möjligheter som de federala myndigheterna kan utnyttja för att förstöra större delar av motståndsrörelsen.”⁶¹

Andra grundläggande texter för det ledarlösa motståndets utveckling är William Pierces *Hunter*, Richard Kelly Hoskins *Vigilantes of Christendom* och David Lanes *Wotan is Coming*.⁶² Beams slutgiltiga mål var att bekämpa den amerikanska statsmakten, vilket han uppenbarligen inte lyckades med. Strategin har dock spridits vidare inom extremistiska radikalnationalistiska kretsar och har idag blivit det vanligaste *modus operandi* bland våldsverkare med exempel som seriebombaren David Copeland i Storbritannien, den tyska nynazistiska grupperingen *Nationalsozialistischer Untergrund* som under 2000-talet utförde en serie mord, och bombningar, samt Breivik och de ensamagerande våldsverkare som analyseras i denna rapport.⁶³

⁵⁸ Daniel De Simone (2020), ”Neo-Nazi Group Led By 13-Year-Old Boy to Be Banned”, *BBC News*, den 13 juli: <https://www.bbc.com/news/uk-53392036>.

⁵⁹ Ravndal, ”From Bombs”, s. 7.

⁶⁰ Elizabeth Grimm Arseneault och Joseph Stabile, ”Confronting Russia’s Role in Transnational White Supremacist Extremism”, *Just Security*, den 6 februari 2020: <https://www.justsecurity.org/68420/confronting-russias-role-in-transnational-white-supremacist-extremism/>.

⁶¹ Citerad i Ravndal, ”From Bombs”, s. 8. I original: ”The Federals, able to amass overwhelming strength in numbers, manpower, and resources, intelligence gathering, and the capacity at any given time, need only a focal point to direct their anger... A single penetration of a pyramide style organization can lead to the destruction of the whole. Whereas, Leaderless Resistance presents no single opportunity for the Federals to destroy a significant portion of the Resistance.”

⁶² Kaplan, ”Leaderless”, s. 85.

⁶³ Ravndal, ”From Bombs”, s. 8.

Det ska understrykas att vi fortfarande talar om en minoritet som anammar strategin och den är även omtvistad bland de mer hårdföra radikalnationalisterna. Den tidigare nämnda Pierce, framträdande aktivist och teoretiker inom den amerikanska vitmaktmiljön och tillika grundare av den politiska organisationen *National Alliance*, kritiserade inte bara strategin utan våldsamt kamp i sin helhet. Pierce uppmanade sina ideologiska följeslagare till disciplin, kontroll och laglydighet. Till svar mot argumentet att om ”alla bara tog till vapen och gjorde vad som är rätt” skrev han:

”Lyssna, lura er inte! Regeringen är alldeles utmärkt kapabel till att möta illegalt våld med illegalt våld och om det är något regeringen är bra på så är det våld... om vi vill börja vinna istället för att förlora, då måste vi bekämpa monstret med intelligens och självdisciplin – inte med barnsliga dagdrömmar om en seger som åstadkoms med *drive-by*-skjutningar.”⁶⁴

Bland många av samtidens ledande teoretiker inom den radikalnationalistiska miljön – Alain de Benoist, Guillaume Faye, Jared Taylor, Alexander Dugin, Greg Johnson, Richard Spencer och Daniel Friberg – förespråkas inte heller strategin explicit, eller explicit våldsamt revolutionär kamp för den delen.⁶⁵ Även om explicita kall till våld är svåra att hitta bland dess teoretiker ser flera av dem en framtid där ett krig mellan människans raser väntar. I radikalnationalistiskt extremistiska kretsar är det dock vanligt förekommande med explicita och implicita uppmaningar till strategin och våldsamt kamp som är direkt inspirerade av Beams teorier. Efter demonstrationen *Unite the Right Rally 2017* i Charlottesville, USA, skrev till exempel redaktören Vincent Law för den då nystartade *Alt right*-sidan *altright.com*:

”Om du inte redan märkt det så har det politiska klimatet förändrats sedan Charlottesville. Det har gjorts ett tillslag. Vem vet vad som kommer närmast. Som en rörelse måste *Alt right* möta verkligheten och förstå att staten är fientlig. Under sådana förutsättningar kan vi inte förlita oss på auktoritära pyramidstrukturer. Du, individen, måste ta igen det vi har tappat. Alla av er måste bli en officer kapabel till enskilt motstånd. Vår rörelse måste börja likna ett ledarlöst motstånd.”⁶⁶

⁶⁴ Citerad i George Michael, ”The revolutionary model of Dr William L. Pierce”, *Terrorism and Political Violence* 15(3), 2003: s. 62-80, s. på 70-71. I original: ”’Listen, don’t kid yourself!’ The government is perfectly capable of countering illegal violence with illegal violence, and if there’s one thing the government is good at it its violence... if we want to begin winning instead of losing, then we must fight the monster with intelligence and self-discipline, not with childish daydreams of victory through drive-by shootings.”

⁶⁵ Se: Ravndal, ”From Bombs”, s. 14.

⁶⁶ Citerad i Vincent Law, ”Leaderless Resistance”, *Altright.com*, 1 september 2017: <https://altright.com/2017/08/31/leaderless-resistance/>. I original: ”If you haven’t noticed, the political climate has changed since Charlottesville. There’s been a crackdown. Who knows what comes next. As a movement, the *Alt-Right* has to face the reality that the State is hostile to us. In such conditions, we cannot rely on pyramid structures of authority. You the individual have to pick up the slack. Every single one of you has to become an officer capable of independent activism. Our movement needs to start resembling a *Leaderless Resistance*.”

2.4 Den radikalnationalistiska medieekologin

Pinechas agerade på indirekt mandat av en allestädes närvarande Gud och hans handlingar har via berättelser och nedtecknande i heliga skrifter inspirerat till asymmetriskt kamp. Idag är skrifter och böcker fortfarande centrala för hur radikalnationalistiska tankegods sprids och utvecklas, men den framträdande arenan är främst den allestädes närvarande digitala kommunikationen och den myriad av hemsidor, forum, alternativa nyhetskanaler, sociala medier, podcasts och vloggar som utgör den transnationella radikalnationalistiska medieekologin.⁶⁷

När internetanvändande började bli vardag fanns förhoppningar om att en ny global arena hade fötts, för att tjäna demokratin och liberala värderingar.⁶⁸ Det var dock inte endast det demokratiska samtalet som möjliggjordes. Bland annat har vi under en 20-årsperiod bevittnat hur människors digitala vanor har blivit en handelsvara, möjligheten för massövervakning i både demokratiska och auktoritära samhällen har ökat dramatiskt, asymmetrisk digital kriminalitet och krigföring har blivit vardag och alternativa nyheter befriade från journalistiska grindvakter har blivit en normaliserad del av nyhetsflödet.⁶⁹ Gräsrötter kan numera med enkla medel nå en global publik och digital kommunikation är inte längre bara en möjlighet att påverka det offentliga samtalet utan en integrerad del i samtida social och politisk förändring.

Som många forskare har påpekat var radikalnationalistiska aktörer, förment demokratiska som explicit antidemokratiska, snabba med att se potentialen i den digitala kommunikationens möjligheter; från 90-talets användande av BBS-servrar (kort för *Bulletin board system*) och IRC-chattar (kort för *Internet relay chat*) till dagens mångfald av mikroblogger, videoplattformar, sociala nätverk, forum och meddelandeappar. Tillsammans med musik, pamfletter, tidskrifter och litteratur har digital kommunikation kommit att bli en avgörande faktor i radikalnationalisters propaganda.⁷⁰ Inom den radikalnationalistiska medieekologin finns en myriad av alternativa nyhetssajter, influencers, podcasts, videokanaler med mera

⁶⁷ Se: Stephane J. Baele, Lewys Brace och Travis G. Coan, "Uncovering the Far-Right Online Ecosystem: An Analytical Framework and Research Agenda", *Studies in Conflict and Terrorism* (online first), 2020: s. 1-26; Maik Fielitz och Nick Thurston, red., *Post-Digital Cultures of the Far-Right: Online Actions and Offline Consequences in Europe and the US* (Transcript Verlag: Bielefeld, 2019).

⁶⁸ Patrice Flichy (2008), "Internet et le débat démocratique", *Réseaux* 150(4): s. 159-185.

⁶⁹ Chris Atton, "Far-Right Media on the Internet: Culture, Discourse, and Power", *New Media and Society* 8(4), 2006; Manuela Caiani och Linda Parenti, *European and American Extreme Right Groups and the Internet* (London: Routledge, 2016); Jessie Daniels, "The Algorithmic Rise of the Alt-Right", *Contexts* 17(1), 2018: s. 60-65.

⁷⁰ Se: Christoffer Kølvrå och Bernhard Forchtner, "Cultural Imaginaries of the Extreme Right: An Introduction," *Patterns of Prejudice* 53(3), 2019: 227-335; Bernhard Forchtner, "The Far-Right Is Now Using Comic Books to Spread Their Ideology," *Centre for Analysis of the Radical Right*, 29 juni 2019: <https://www.radicalrightanalysis.com/2021/06/29/the-far-right-is-now-using-comic-books-to-spread-their-ideology/>.

samt alternativa tekniska lösningar och plattformar (*alt-tech*).⁷¹ Likt den metapolitiska inriktning som den franska Nya högern (*La Nouvelle Droite*) tog på 60-talet,⁷² kan dagens digitala metapolitik förstås som en palett av strategier att söka samhällelig och politisk förändring genom en i grunden utomparlamentarisk och kulturell kamp för att påverka vad människor tycker och tänker.⁷³ Den amerikanska alternativa Alt right-nyhetssajten *Breitbart News* devis fångar detta väl: ”Politiken är nedströms från kulturen [*Politics is downstream from culture*].”⁷⁴ För att ändra politiken måste först kulturen förändras. Till exempel har det franska radikalnationalistiska partiet Nationell samling, utöver att söka röster från det franska folket, arbetat med att *lepenisera* (efter grundaren Jean-Maire Le Pen) den franska folksjälens och avdiabolisera (*dédiaboliser*) bilden av sig själva. Med andra ord handlar det om att arbeta strategiskt för att normalisera och popularisera partiets ideologiska världsbild, vilket på inget sätt är unikt för Nationell samling.⁷⁵

Om metapolitikens syfte är att vilja förändra perceptionen av verkligheten på en större samhällelig skala – att utmana det politiskt korrekta tänkandet – handlar det även om att förmedla och lära ut en digital läsförståelse, vilket den amerikanska Alt right-rörelsen och den franska identitära rörelsen varit synnerligen framstående i.⁷⁶ Via kodade ord, memer, ironi och sarkasm, inte sällan för att hålla sig under bevakande myndigheters radar,⁷⁷ skapa digitala subkulturella grupper för digital

⁷¹ Gängse sociala medieplattformar som Facebook, Instagram, TikTok, Snapchat och Twitter samt plattformar som antingen är mer nischade eller har kommit att bli populära inom miljön, som VK, Gab, Telegram, Discord och chattforum som 8chan/8kun och Endchan med flera. Till detta finns en hel rad av alternativa nyhetssajter, podcasts och vloggar med varierande innehåll; till exempel The Daily Stormer, Stormfront och Red Ice Radio. För en fördjupning, se: Joan Donovan, Becca Lewis och Brian Friedberg, ”Parallel Ports: Sociotechnical Change from the Alt-Right to Alt-Tech”, i *Post-Digital Cultures of the Far-Right: Online Actions and Offline Consequences in Europe and the US*, redigerad av Maik Fielitz och Nick Thurston, s. 49-66 (Transcript Verlag: Bielefeld, 2019); Rebecca Lewis, *Alternative Influence: Broadcasting the Reactionary Right on YouTube*, Data & Society, 2018: <https://datasociety.net/library/alternative-influence/>.

⁷² Se: Tamir Bar-On, ”Fascism to the Nouvelle Droite: The Dream of a Pan-European Empire”, *Journal of Contemporary European Studies* 16(3), 2008: 327-345.

⁷³ Se: Roger Griffin, ”Between Metapolitics and Apoliteia: The Nouvelle Droite’s Strategy for Conserving the Fascist Vision in the Interregnum”, *Modern and Contemporary France* 8(1), 2000: 35-53; Ico Maly, ”New Right Metapolitics and the Algorithmic Activism of Shild & Vrienden”, *Social Media + Society* (online first), 2019: 1-15.

⁷⁴ Lawrence Meyers, ”Politics Really is Downstream from Culture”, *Breitbart*, 22 augusti 2011: <https://www.breitbart.com/entertainment/2011/08/22/politics-really-is-downstream-from-culture/>.

⁷⁵ Se: Per-Erik Nilsson, *French Populism and Discourses on Secularism* (London and New York: Bloomsbury, 2020).

⁷⁶ Ico Maly, ”White Terrorism, Metapolitics 2.0, and The Great Replacement”, *Diggit Magazine*, april 2019: <https://www.diggitmagazine.com/column/white-terrorism-white-genocide-and-metapolitics20>.

⁷⁷ Exempel: *lulz* (från engelska förkortningen LOL, vilket betyder *laughing out loud*, dock ofta med undermeningen att det är ett skrätt på någon annans bekostnad); *LARPing* (från engelskans *live action playing* vilket syftar på att agera med en fasad); vitpillring (ha eller få en positiv inställning); rödpillring (från filmen *The Matrix* (1999) och syftar på att se verkligheten för vad den är); svartpillring (ha eller få en negativ inställning); doxning (att använda privat information om en meningsmotståndare för att diskreditera personen ifråga); trollning (att provocera fram reaktioner på nätet); skitposting (att posta en ironisk kommentar på nätet för att vilseleda eller förlöjliga och driva med normer).

och fysisk aktivism.⁷⁸ I mer offentliga forum har nationalsocialistisk symbolik ompaketerats i populärkulturell skrud,⁷⁹ med ömsom iögonfallande explicita och enfaldiga referenser till, för den ej-insatta, subtila och svårbegripliga referenser i ett kreativt spel med ambivalent retorik och symbolik.⁸⁰ Ambivalensens och kommunikation som syftar till att väcka känslor är central.⁸¹ Som Andrew Anglin, grundaren av den amerikanska vitmaktssidan *The Daily Stormer*, uttrycker det:

”Det är olagligt att förespråka våld på internet. Samtidigt är det riktigt viktigt att normalisera acceptansen för våld som något eventuellt eller oundvikligt. Jag är extremt försiktig och föreslår aldrig våld. Jag håller mig med råge på rätt sida av lagen i USA. Däremot, när någon gör något våldsamt, så borde det belysas och skrattas åt. Till exempel borde Anders Breivik för alltid kallas för en heroisk frihetskämpe. Det här är jättebra, eftersom folk tror att du skämtar. Samtidigt finns det en del i deras hjärna som inte tror på det.”⁸²

I mer subkulturella forum som återfinns i krypterade chattforum och i forum på den så kallade *Dark Web* är dock ofta det subtila utbytt mot explicita helgonförklaringar av ensamagerande våldsverkare uttryckt i alltifrån tryckta t-shirts och digitala hyllningar i form av memer och illustrerade ikoner där Breivik och hans gelikar framställs som kristna helgon (se s. 59). En studie från det amerikanska *National Center for the Analysis of Violent Crime*, som analyserat 52 ensamagerande våldsverkare mellan 1972 och 2015, visar att 40 stycken (77 procent) hade konsumerat ideologiskt material och propaganda.⁸³ Före internets tid spreds dock propaganda flitigt via video, musik, litteratur och pamfletter. Det är dock

⁷⁸ Per-Erik Nilsson, ”’The New Extreme Right’: Uncivility, Irony, Displacement in the French Re-Information Sphere”, *Nordicom Review* 42(1), 2021: s. 89-102; Paolo Guerbadolo, *Tweets and the Streets: Social Media and Contemporary Activism* (London: Pluto Press, 2012).

⁷⁹ Cynthia Miller-Idriss, *The Extreme Gone Mainstream: Commercialization and the Far-Right Youth in Germany* (Princeton: Princeton University Press, 2018); Mike Wendling, *Alt-Right: From 4chan to the White House* (London: Pluto Press, 2018).

⁸⁰ Den här typen av kommunikation är i sig inte en ny företeelse inom radikalnationalistiska miljöer. Till exempel arbetade det brittiska *British National Socialist Party* med strategin på 90-talet. Se Roger Eatwell, ”Contemporary Fascism in the Local Arena: The British National Party and ‘Rights for Whites’”, i *The Failure of British Fascism*, redigerad av Mike Cronin, s. 99-117 (Basingstoke: Palgrave, 1996).

⁸¹ Megan Boler och Elizabeth David, red., *Affective Politics of Digital Media: Propaganda by Other Means* (London and New York: Routledge, 2021); Whitney Phillips och Ryan M. Milner, *The Ambivalent Internet: Mischief, Oddity, and Antagonism Online* (Cambridge and Malden: Polity Press, 2017).

⁸² Citerad i Ashley Feinberg, ”This is the Daily Stormer’s Playbook”, *Huffington Post*, den 13 december 2017: https://www.huffpost.com/entry/daily-stormer-nazi-style-guide_n_5a2ece19e4b0ce3b344492f2. I original: ”It’s illegal to promote violence on the Internet. At the same time, it’s totally important to normalize the acceptance of violence as an eventuality/inevitability. I’m extremely careful about never suggesting violence. I go beyond legal requirements in America. However, whenever someone does something violent, it should be made light of, laughed at. For example, Anders Breivik should be forever referred to as a heroic freedom fighter. This is great because people think you must be joking. But there is a part of their brain that doesn’t think that.”

⁸³ National Center for the Analysis of Violent Crime (NCAVC), *Lone Offender: A Study of Lone Offender Terrorism in the United States (1972-2015)*, Federal Bureau of Investigation, U.S. Department of Justice, 2019, s. 37.

rimligt att anta, som vissa forskare påpekar, att den digitala medieekologins globala spridning och tillgänglighet ytterligare bidrar till att sänka trösklarna för våldsamma handlingar.⁸⁴

Den radikalnationalistiska medieekologin är föränderlig och långt ifrån enhetlig. En del forskning visar att en bidragande orsak till dess dynamik och utveckling är myndigheternas bevakningar och lagförande för hot, hat och våldsuppvigling på nätet samt de stora teknikbolagen själva (t.ex. Facebook och Twitter) som bevakar sina användare för vad som bedöms som olämpliga kommentarer och falsk och vilseledande information.⁸⁵ Yttrandefrihet har blivit ett ideologiskt slagträ som inom den radikalnationalistiska medieekologin och används för att bekämpa vad som ofta beskrivs som en totalitär och politiskt korrekt offentlig debatt.⁸⁶ Redaktörer för sajter som hotas av lagliga repressalier flyttar sajterna till servrar i tredjeland, använder pseudonymer, utvecklar kommunikationsstrategier som bygger på ambivalens och byter från öppna forum till forum på *Dark Web* samt krypterade meddelandetjänster.⁸⁷

2.5 Sammanfattning

Självutnämnda etnosoldater som Tarrant, Earnest och Balliet förstås i den här rapporten som ideologiskt motiverade ensamagerande våldsverkare. En ensamagerande våldsverkare är en individ som planerar och genomför en eller flera attacker ensam utan direkt koppling till någon organisation som ger direktiv för attacken. Som den tidigare forskningen visar är de främsta måltavlorna för denna typ av ensamagerande våldsverkare religiösa och etniska minoriteter, vilket stämmer in på alla tre. Vidare är den typen av ensamagerande våldsverkare som analyseras i föreliggande rapport både produkter och medproducenter av etno- och rasnationalistiska förgreningar inom samtida radikalnationalistiska miljöer. Den strategi som används beskrivs bäst som det ledarlösa motståndets strategi. Strategin är inte den mest effektiva i sig och står sig kort mot vältränade och välorganiserade paramilitära grupper. Den senare typen av organisering är dock, utifrån gärningspersonernas egna perspektiv, sårbar i alla stadier innan en attack, särskilt i stater med väl utvecklade polisiära förmågor och underrättelseförmågor. För ideologisk indoktrinering, planering och inspiration förefaller slutligen den radikalnationalistiska medieekologin i många fall avgörande; det är via den även de mest isolerade ensamagerande våldsverkarna deltar i ett större ideologiskt sammanhang.

⁸⁴ Se till exempel: Macklin, "The El Paso", s. 1.

⁸⁵ För exempel på denna dynamic, se: Donovan, Lewis och Friedberg, "Parallel Ports"; Nilsson, *French Populism*.

⁸⁶ Se: Luigi Esposito, "The Alt-Right as a Revolt against Neoliberalism and Political Correctness: the Role of Collective Action Frames", *Perspectives on Global Development* 18, 2019: 93-110; Nilsson, *The New Extreme*.

⁸⁷ Se: Maura Conway, Ryan Scrivens och Logan Macnair, *Right-Wing Extremist's Persistent Online Presence: History and Contemporary Trends*, ICCT Policy Brief, International Centre for Counter-Terrorism, Haag, oktober 2019; Tim Lister, "The Nexus Between Far-Right Extremists in the United States and Ukraine", *CTC Sentinel* 13(4), 2020: 30-41, s. 33.

3 En gemensam kamp

Att skriva manifest är ingen ny företeelse och det är heller inte reserverat för ideologiskt motiverade ensamagerande våldsverkare. I studien från *National Center for the Analysis of Violent Crime* framgår att hela 50 (96 procent) våldsverkare hade skrivit eller spelat in filmer för spridning. Av dessa innehöll 86 procent ideologiska reflektioner, 72 procent uppmanande budskap, 62 procent personliga berättelser och erfarenheter, 54 procent ansvarstagande för attacken och 20 procent innehöll varningar för planerade attacker.⁸⁸

Brevviks emblematiske manifest var alltså ingen unik företeelse, det var däremot omfattningen och strukturen. Det över 1 500 sidor långa dokumentet innehåller en ideologisk reflektion och motivering, planering och strategier för själva akten, en biografi och en del som innehåller retoriska frågor – en modell som återkommer i de manifest som analyseras här.

Ett manifest förstås här i sin grundform som ett offentligt tillkännagivande av en eller flera ståndpunkter. I och med att de analyserade och andra liknande manifest också innehåller diskussioner om själva attentatens genomförande kan de i viss mån också ses som manualer. Det bör påpekas att det inte handlar om varken professionellt redigerade eller granskade manifest. De flesta innehåller en mängd stavfel och osammanhängande resonemang, samt bygger på plagiat från andra texter. Manifesten är således ett hopkok av propaganda, ideologisk legitimering, taktiska råd och uppvisning. Genom att analysera manifesten ges svar på de underliggande ideologiska logiker samt de budskap som deras författare vill kommunicera till omvärlden. För att göra en djupare analys av individernas psykiska tillstånd samt att på ett djupare plan förstå deras ideologiska övertygelser och hur de förhåller sig till omvärlden behövs dock, som tidigare påpekats, intervjuer med individerna göras.

I denna del av rapporten presenteras innehållsanalysen av manifesten för att svara på frågor om vem som utfört attentaten (självbild), vilka problem med omvärlden som presenteras i manifesten, hur dessa problem enligt gärningspersonerna ska lösas samt varför just attentat och massmord blev en del av deras lösning. Analysen av manifestens nyckelbegrepp illustreras i ordmoln där det viktigaste ordet är det vanligast förekommande i nedstigande ordning. Översikten ger en första inblick i manifestens centrala uttryck och stil, men säger i sig själv ingenting om vilken mening som tillskrivs begreppen. Begreppen presenteras i lemmatiserad form, vilket innebär att böjningsformer och varianter av ett begrepp räknas in i begreppet. Till exempel omfattar begreppet ”politik” ”politiken” och ”politikens”. Vidare har konjunktioner tagits bort i analysen.

⁸⁸ NCAVC, *A Study*, s. 39-40.

3.1 Brenton Tarrant

Brenton Tarrant var 28 år gammal när han utförde attacken mot al Noor-moskén och Linwoods islamiska center den 15 mars 2019 i Christchurch, Nya Zeeland. Beväpnad med automatvapen och närmare 7 000 patroner förefaller Tarrant ha varit väl förberedd för attentatet, som han livesände via Facebook. Näst efter Breivik står han för den dödligaste attacken av en radikalnationalistiskt motiverad ensamagerande våldsvärkare under 2000-talet. Tarrant greps efter attacken och dömdes den 24 augusti 2020 till livstids fängelse utan möjlighet till frigivning för 51 mord, 40 mordförsök och terrorism.⁸⁹

Under utredningen och rättegången var Tarrants mentala välmående föremål för diskussion. En psykiatriker drog slutsatsen att Tarrant uttryckte ”en överlägsenhet och storhet som kan reflektera narcissistiska drag” och en psykolog konstaterade att han visade drag av en ”personlighetsstörning [*personality dysfunction*]” men i båda fallen fanns inte tillräckligt stöd för att fastslå ”något fullt utvecklat personlighetsyndrom eller kliniska syndrom”.⁹⁰ Veckorna före rättegången uppges Tarrant själv ha sagt till en psykiatriker att han inte tänkte logiskt eller rationellt och hade agerat utifrån ”förvirrade trosföreställningar” och ”romantiskt idealistiska föreställningar”.⁹¹ Domaren Cameron Mander menade dock att Tarrant inte visat någon som helst empati för sina offer eller ånger för sina handlingar och avfärdade Tarrants egen utsago om förvirring som nonsens, eftersom han under utredningen tagit fullt ansvar för sina handlingar i linje med vad som uttryckts i hans manifest. Tarrant hölls således som helt ansvarig för sina handlingar.

Journalistiskt arbete stödjer att det finns fog för att misstänka att Tarrants psykiska tillstånd var labilt.⁹² Hans mor hade uttryckt oro för hans mentala hälsa, hans far dog i ung ålder och han ska som barn ha utsatts för våld i hemmet. Till sin syster ska Tarrant själv ha sagt att han var autistisk och möjligen en sociopat. Som tonåring ska Tarrant ha varit överviktig, för att senare börja träna intensivt och även använda prestationsförhöjande medel.⁹³ Som tonåring ska Tarrant ha börjat besöka 4chan och rapporteras efter det ha fördjudat sig i radikalnationalistiska forum och incel-forum som *Voat* och *Kiwi Farms*.⁹⁴ Med pengar från sin fars livförsäkring ska han ha rest jorden runt, vilket han också skriver om i sitt manifest.

⁸⁹ Se: R v Tarrant, NZHC 2192, den 27 augusti 2020.

⁹⁰ R v Tarrant, NZHC, §115.

⁹¹ R v Tarrant, NZHC, §118-119.

⁹² Se: Praveeb Menon, “New Zealand Mosque Shooter Given Life in Prison for ‘Wicked’ Crimes”, *Reuters*, 26 augusti 2020: <https://www.reuters.com/article/us-newzealand-shooting-idUSKBN25M2QF>.

⁹³ Martin Van Beynen och Sam Sherwood, “New Zealand ‘Ideal’ for Mosque Shooter to Plan His Terrorist Attack”, *Stuff*, den 8 december 2020: <https://www.stuff.co.nz/national/christchurch-shooting/300177112/new-zealand-ideal-for-mosque-shooter-to-plan-his-terrorist-attack-royal-commission-finds>.

⁹⁴ Michael Fowler, “Owner of Christchurch Shooting-Linked Website Calls NZ a ‘s---hole country’”, *The Sydney Morning Herald*, 19 mars 2019: <https://www.smh.com.au/world/oceania/owner-of-christchurch-shooting-linked-website-calls-nz-a-s-hole-country-20190319-p515e6.html>.

Även om han tidigare hade uttryckt rasistiska åsikter skedde enligt hans mor en tydlig attitydförändring 2016. Det året uppgav Tarrant själv att han rånades i Etiopien. Utöver att resa ska han ha använt sina pengar till att stödja radikalnationalistiska organisationer och förefaller att via nätet ha varit en anhängare av den numera upplösta australiska radikalnationalistiska gruppen *United Patriots Front*.⁹⁵

I manifestet beskriver Tarrant sig själv som en "helt vanlig vit man" med rötter i Skottland, Irland och England. Hans familj beskrivs som arbetarklass och låginkomsttagare.⁹⁶ Hans identifiering med vithet är central. Vithet för honom jämföras med en essentiell uppfattning av det europeiska folket. Det är ett folk som enligt honom "önskar leva i fred med sina egna, leva på sin egen mark, utöva sina egna traditioner och bestämma framtiden för sin egen art".⁹⁷ På en egenställd retorisk fråga svarar Tarrant att han, beroende på definition, kan ses som både vänster och höger politiskt. I sin ungdom beskriver Tarrant att han först var kommunist, sedan anarkist och libertarian för att slutligen landa i ekofascism.⁹⁸ Han skriver: "För en gångs skull kommer den person som blir kallad för fascist att vara en riktig fascist."⁹⁹ Som ideologisk inspiration nämner han framför allt Oswald Mosley, den brittiske tongivande fascisten som grundade *British Union of Fascists*.¹⁰⁰ Tarrant identifierar sig vidare som en rasist per definition, eftersom han menar att biologiska rasskillnader existerar och påverkar hur vi skapar våra samhällen.¹⁰¹ Som arbete uppger Tarrant att han sedan en tid arbetat som en kebabavlägsnare (*kebab removalist*). Ett begrepp som syftar på en serbisk antimuslimsk kampsång från 90-talets konflikter på Balkan. Tarrant spelade sången under sin attack. Vidare understryker Tarrant att ingen person eller organisation hade beställt attacken. Däremot sökte han välsignelse från Tempelriddarna, vilket är en tydlig referens till Breivik som benämnde sig som sådan, vilket han enligt egen utsago ska ha fått.¹⁰²

3.1.1 Den stora ersättningen

Tarrants manifest har titeln "Den stora ersättningen" (*The Great Replacement*). Manifestet är cirka 74 sidor långt och innehåller 16 500 ord och ett antal bilder och symboler. Tarrant skriver att han ursprungligen hade ett mer omfattande manifest om 240 sidor, men att självkritik fick honom att radera hela texten två veckor innan

⁹⁵ Van Beynen och Sherwood, "New Zealand".

⁹⁶ Brenton Tarrant, "The Great Replacement", s. 5.

⁹⁷ Tarrant, "The Great", s. 10.

⁹⁸ För en fördjupad diskussion om ekofascism, se: Hannah Pollack Sarnecki, *Fascismens gröna rötter: konspirationsteorier, kris och kollaps*, FOI-R--5161--SE, Totalförsvarets forskningsinstitut, 2021.

⁹⁹ Tarrant, "The Great", s. 15.

¹⁰⁰ Tarrant, "The Great", s. 15.

¹⁰¹ Tarrant, "The Great", s. 14-15.

¹⁰² Tarrant, "The Great", s. 18.

attacken. I stället blev manifestet, som han beskriver det, halvfärdigt och betonar: ”Jag låter mina handlingar tala för sig själva.”¹⁰³

Manifestet är strukturerat i tre övergripande delar. I den första delen förklarar Tarrant huvuddragen i hans betraktelser av omvärlden, i den andra svarar Tarrant på egenställda retoriska frågor och i den sista delen tar han upp olika grupper och individer. Manifestet är därtill fullt av hänvisningar till olika artiklar på Wikipedia.

De mest relevanta återkommande begreppen i manifestet är i nedanstigande ordning: folket, attack, kultur, nation, europeisk, tid, invaderande fiender (*invaders*), land, ersättning, etnisk, vit, stat, politik, immigration, Europa. De utgör noderna i Tarrants föreställningsvärld.

Framsidan pryds av den svarta solen (*Schwarze Sonne*), ett ockult substitut för hakkorset som står för den ariska rasens återväxt och som har kommit att populariseras inom subkulturella radikalnationalistiska grupper.¹⁰⁴ Symbolen är uppdelad i tolv s-runor, som i dubblett användes av de nazityska SS-trupperna. Runt solen står texten ”Mot ett nytt samhälle – Vi går stadigvarande framåt” (*Towards a new society – We march ever forwards*) och i solen finns åtta illustrerade budskap som syftar på det nya ekofascistiska samhälle som Tarrant strävar efter: ekologism (*environmentalism*), ansvariga marknader, drogfria samhällen, lag och ordning, etnisk autonomi, försvar av arv och kultur, arbetares rättigheter och antiimperialism.

Den mest centrala frågan i Tarrants manifest handlar om demografi. I manifestets inledande del skriver Tarrant tre gånger i följd att det handlar om födelsetalen: ”Om det är en sak jag vill att du tar med dig från den här texten så är det att födelsetalen måste ändras.”¹⁰⁵ Med hänvisning till en Wikipediaartikel om födelsetal per land konstaterar han att inget västerländskt land har en nivå som räcker för att bibehålla den existerande befolkningens demografiska tal: ”Det vita folket har misslyckats med att reproducera sig, att skapa familjer och att få barn.”¹⁰⁶ Från Tarrants perspektiv går det europeiska sakta men säkert mot sin egen demografiska grav. Problemet som han ser det är att icke-vita länder har långt högre födelsetal. Delvis beskyller han sitt eget folk för detta – en hedonistisk, nihilistisk och individualistisk livsstil har förstört kärnfamiljen som samhällets bas samt att korrupta politiker och finansmän har tillåtit en massinvandring av folkgrupper från icke-vita länder.¹⁰⁷ Enligt Tarrant handlar det om en regelrätt invasion, vars grundproblem ligger i högre födelsetal bland de invandrade folkslagen: ”Vi upplever en invasion på aldrig skådad nivå i historien. Miljoner av människor

¹⁰³ Tarrant, ”The Great”, s. 19.

¹⁰⁴ Nicholas Goodrich-Clark, *Black Sun: Aryan Cults, Esoteric Nazism, and the Politics of Identity* (Cambridge and Melford: Polity, 2003), s. 5.

¹⁰⁵ Tarrant, ”The Great”, s. 3.

¹⁰⁶ Tarrant, ”The Great”, s. 3.

¹⁰⁷ Tarrant, ”The Great”, s. 4.

väller över våra gränser lagligen.”¹⁰⁸ Denna invasion sker enligt Tarrant på grund av att den politiska och ekonomiska eliten vill att den ska ske. Det vita folket är inte längre en demografiskt och ekonomiskt lukrativ folkgrupp, varför nya mer lönsamma grupper behövs.

I Tarrants världsbild leder detta till att den etniska homogeniteten i vita samhällen upplöses, vilket innebär att etniska, kulturella och nationella band förstörs. Det är en etnisk, kulturell och rasmässig ersättning som han i versaler kallar för ”VITT FOLKMORD” (*white genocide*).¹⁰⁹

Syftet som Tarrant beskriver är en referens till vitmaktideologen David Lanes 14-ord (se s. 47) och beskrivs som att ”försäkra vårt folks existens och en framtid för vita barn” samtidigt som ”naturen och den naturliga ordningen” ska bevaras och triumfera.¹¹⁰ Den vita befolkningens födelsetal behöver öka, vilket sker genom förverkligandet av Tarrants ekofascistiska samhälle där fokus särskilt läggs på familjen, värderingar, könsnormer och sociala normer, naturen, kultur och ras.¹¹¹ I ett bildcollage på manifestets sista sida illustreras detta med foton med tydliga könsroller. Män framställs i strids- och friluftskläder i naturlandskap och i en stridshelikopter. Kvinnor framställs som mödrar i hemmamiljö. Tiden för att realisera ”ett civilisationsmässigt paradigmskifte” är dock enligt Tarrant knapp och behovet av förändring är akut: ”Det kommer att ta tid, tid vi inte har på grund av massinvandringens kris.”¹¹² Både de ”invaderande fienderna” inom ”vårt land” och de som söker ”ta sig in vårt land” måste enligt Tarrant hanteras.¹¹³

Att Tarrant slutligen grep till vapen var för Tarrant till en början inte en självklarhet. Från att ha haft tilltro till en ”demokratisk” och ”politisk lösning” drog han efterhand slutsatsen att ”en våldsam och revolutionär lösning är den enda möjliga utvägen på vår nutida kris”.¹¹⁴ Särskilt tre händelser lyfts fram. För det första skriver Tarrant att han under hela sitt liv haft en cynisk inställning till ”attacker utförda av islamiska angripare i Väst”, men attacken på Drottninggatan i Stockholm 2017 och Ebba Åkerlunds död, ”unga, oskyldiga och döda Ebba”, bröt cynismen.¹¹⁵ Den andra var det franska presidentvalet 2017. Att Marine Le Pen från Nationell samling hade en reell chans att bli vald till president ingöt ett visst hopp i Tarrant, trots han såg henne som en mjälig och svag ”kvasinationalist”.¹¹⁶ Men när Emmanuel Macron, en ”internationalist, globalist och antivit före detta

¹⁰⁸ Tarrant, ”The Great”, s. 4.

¹⁰⁹ Tarrant, ”The Great”, s. 4.

¹¹⁰ Tarrant, ”The Great”, s. 19.

¹¹¹ Tarrant, ”The Great”, s. 58.

¹¹² Tarrant, ”The Great”, s. 4.

¹¹³ Tarrant, ”The Great”, s. 4.

¹¹⁴ Tarrant, ”The Great”, s. 7.

¹¹⁵ Tarrant, ”The Great”, s. 7.

¹¹⁶ Tarrant, ”The Great”, s. 7.

bankir", vann stort "försvann min tilltro till en demokratisk lösning".¹¹⁷ Slutligen beskriver Tarrant hur en rundresa på den franska landsbygden blev spiken i kistan. När han, som han skriver det, såg att "icke-vitas ockupation av Frankrike" inte var en överdrift. Han stannade vid en kyrkogård med stupade från andra världskriget. Stirrande på "korsen och bortglömda döda" började han gråta: "Trots dessa män och kvinnors offer och trots deras mod så har vi fallit så långt."¹¹⁸ Lösningen på problemet började ta form: "Vi måste krossa invandringen och deportera ockupanterna som lever i vårt land. Det handlar inte bara om vårt välbefinnande, det handlar om vårt folks överlevnad."¹¹⁹ Tarrant beskriver hur hans gråtfyllda "hopplöshet blev till skam, skammen till skuld, skulden till ilska och ilskan till vrede". I versaler uttrycker han sin attitydförändring: "VARFÖR GÖR INGEN NÅGONTING? VARFÖR GÖR JAG INGENTING?" Det var i denna stund som Tarrant, enligt egen utsaga, bestämde sig för att skrida till handling, att ta till våld för att "på egen hand ta kampen mot de invaderande fienderna".¹²⁰

Tarrant skriver att han trots vikten av omedelbar handling behövde lägga upp en plan som möjliggjorde träning, operationell planering, att skriva manifestet och sen utföra sin attack. Vi vet nu att det tog honom två år. Att Tarrant attackerade just muslimer diskuteras i manifestet. Han menar att de utgör en "självklar, synlig och stor grupp invaderande fiender från en kultur med höga födelsetal", med "robusta traditioner som söker ockupera mitt folks land och etniskt ersätta mitt eget folk".¹²¹ Ingen skulle skonas: "Det finns inga oskyldiga under en invasion, alla de som koloniserar andra folks länder är skyldiga."¹²² Han beskriver vidare att Nya Zeeland inte ursprungligen var tilltänkt som plats för attacken. Tarrant var där för att planera och träna inför attacken men, som han uttrycker det, upptäckte att Nya Zeeland var lika "rikt" på måltavlor som någon annanstans i Väst.¹²³ Vidare såg han en poäng i att utföra en attack i Nya Zeeland för att påvisa att inte ens den mest avlägsna delen av Väst var förskonad från "massinvandring" och "attacken på vår civilisation".¹²⁴

Tarrant är tydlig med att muslimer inte var de enda potentiella målen. I en populistisk logik menar han att det finns gott om andra fiender och förrädare mot det vita Väst. Till exempel uppmanar han explicit till mord på droglangare, våldtäktsmän, anti-vita finansmän och de politiska ledarna Angela Merkel, Recep Tayyip Erdoğan och Sadiq Khan. Han menar dock att "x-grupper" kan hanteras i sinom tid, just nu är det massinvandringen som måste stoppas.

¹¹⁷ Tarrant, "The Great", s. 8.

¹¹⁸ Tarrant, "The Great", s. 9.

¹¹⁹ Tarrant, "The Great", s. 4.

¹²⁰ Tarrant, "The Great", s. 9.

¹²¹ Tarrant, "The Great", s. 10.

¹²² Tarrant, "The Great", s. 13.

¹²³ Tarrant, "The Great", s. 11.

¹²⁴ Tarrant, "The Great", s. 11.

Attacken beskrivs av honom själv som en "terroristhandling" i syfte att döda de direkta offren, sprida budskap och inspirera andra att ta efter, som i Tarrants föreställningsvärld handlar om terrorism som självförsvar "mot en ockuperande makt".¹²⁵ Han beskriver vidare olika typer av budskap som han ville sända med manifestet och attacken. Till exempel förklarar han att valet av att utföra attacken med automatvapen gjordes på grund av den sociala effekt medierapporteringen skulle få på diskussioner om vapenlagar, särskilt i USA. I förhoppningen att attacken skulle leda till hårdare vapenkontroll, initierad av den politiska vänstern, skulle den politiska högern se detta som en attack på deras konstitutionella rättigheter och inleda en väpnad motståndsrörelse.¹²⁶ Vidare förklarar han att hans mål var att överleva attacken, vilket han gjorde, eftersom den massmediala rapporteringen då skulle vara bredare, samt att hans eget fängslande skulle bidra till att dränera staten på offentliga medel.¹²⁷ Slutligen uppmanar Tarrant vita män världen över att agera: "Gör planer, träna, skapa allianser, utrusta er och agera. Tiden för foglighet [*meekness*] är sedan länge förbi, tiden för en politisk lösning har passerat. Män i Väst måste än en gång vara män."¹²⁸ Han tillägger att agera nu är en form av barmhärtighet: "En död angripare är en mindre fiende som era barn behöver träffa. Vill ni hellre lämna dödandet till era barn? Era barnbarn?"¹²⁹

3.2 John T. Earnest

John Timothy Earnest var 19 år gammal när han den 27 april 2019, beväpnad med en automatkarbin (AR15), attackerade Chabad-synagogan i Poway i Kalifornien i USA.¹³⁰ Han dödade en person och skadade tre. Earnest greps efter attacken och dömdes sedan i Södra Kaliforniens distriktsdomstol för mord, mordförsök, vapenbrott samt för en rad fall av hatbrott. Earnest undvek dödsstraff genom en förhandling om erkännande [*plea bargain*] och dömdes till livstid utan möjlighet till frigivning.¹³¹ Under rättegången och genom hans manifest framgick även att Earnest troligtvis var skyldig för en mordbrand riktad mot Dur-al-Argam-moskén i staden Escondito. Branden kunde släckas utan personskador. Vid brottsplatsen återfanns klotter med hyllande referenser till Tarrant.¹³²

¹²⁵ Tarrant, "The Great", s. 12.

¹²⁶ Tarrant, "The Great", s. 11.

¹²⁷ Tarrant, "The Great", s. 13.

¹²⁸ Tarrant, "The Great", s. 19.

¹²⁹ Tarrant, "The Great", s. 22.

¹³⁰ Chabad är en judisk-ortodox rörelse.

¹³¹ Cherri Mossburg, "California Synagogue Shooter to Spend Life in Prison Without the Possibility of Parole as Part of Guilty Plea", *CNN*, den 20 juli 2021: <https://edition.cnn.com/2021/07/20/us/poway-synagogue-shooter-guilty-plea/index.html>.

¹³² U.S. District Court Southern Department of California, "California Man Indicted for Federal Hate Crimes Related to Poway Synagogue Shooting and Arson of Escondido Mosque", *U.S. Department of Justice*, den 21 maj 2019: <https://www.justice.gov/opa/pr/california-man-indicted-federal-hate-crimes-related-poway-synagogue-shooting-and-arson>.

Om Earnest bakgrund finns inte lika mycket information tillgängligt som om Tarrant. Journalistiska källor visar dock att Earnest kommer från en välansedd familj. Hela familjen, inklusive Earnest, var medlemmar i en lokal presbyteriansk församling. Intervjuade personer från församlingen och grannar förefaller uttrycka stor förvåning över Earnests agerande, bland annat eftersom han studerade till sjuksköterska.¹³³ Polisen kunde inte heller belägga någon tidigare kriminell aktivitet och kände inte till några kopplingar till radikalnationalistiska miljöer.¹³⁴

I manifestet beskriver Earnest sig själv som en ”normal kille (*dude*) som ville ha en familj, hjälpa folk och spela piano”.¹³⁵ Han säger sig vara en passionerad pianospelare, som spelat sedan fyra års ålder. Blod är ett återkommande och centralt tema för Earnest. I manifestet skriver Earnest att han har europeiska rötter och ”att blodet som flyter i mina ådror är det samma” som flöt i hans engelska, nordiska och irländska förfäder.¹³⁶ Från hans mors sida förklarar han att blodet från ”rika jänkare (*Yankees*) från norr – intelligenta, handlingskraftiga och kompromisslösa” flyter i hans ådror samt att det från hans fars sida flyter blod från ”bönder från Södern – intelligenta, musikaliska och självförsörjande”.¹³⁷ Hans förfäders ”mod, sinnrikhet och rättfärdighet” lever vidare i honom, som han skriver.¹³⁸ Han tackar Gud för en sådan ”magnifik blodslinje”.¹³⁹

Den kristna identifikationen är viktig för Earnest, som förefaller rotad i Kristen identitetsteologi.¹⁴⁰ Enligt Earnest själv är han, till skillnad från många andra själv-identifierade kristna, en sann kristen. Earnest valde inte att bli kristen: ”Gud fader valde mig. Sonen räddade mig.”¹⁴¹ När han listar vilka som inspirerat honom i livet är således Jesus Kristus, aposteln Paulus och Martin Luther de första som nämns. Han lägger dock till Adolf Hitler, Robert Bowers, Brenton Tarrant, Ludvig van Beethoven, Moon Man och Pink Guy. Robert Bowers är en ideologiskt motiverad ensamagerande våldsvärkare som attackerade en synagoga i Pittsburgh 2018. Moon man är en mem som sedan 2015 blivit populär i alt-rightforum och Pink Guy är en YouTube-persona skapad av den japansk-australiske musikern George Miller som 2017 släppte låten *White is Right*. Det ska dock påpekas att låten

¹³³ Tarpley Hitt, Barbie Latza Nadeau och Prevaiz Shallwani, ”Synagogue Shooting Suspect, a Piano-Playing Nursing Student From Religious Family, Had a Racist Secret”, *Daily Beast*, den 29 april 2019: <https://www.thedailybeast.com/poway-synagogue-shooting-john-t-earnest-a-piano-playing-nursing-student-from-religious-family-was-secretly-racist>.

¹³⁴ Julie Makinen och Tom Kiskin, ”San Diego Synagogue Shooting: What We Know About the Victim”, *USA Today*, 27 april 2019: <https://eu.usatoday.com/story/news/nation/2019/04/27/san-diego-synagogue-shooting-what-we-know-suspect-john-earnest/3605339002/>.

¹³⁵ John T. Earnest, ”An Open Letter”, s. 2.

¹³⁶ Earnest, ”An Open”, s. 1.

¹³⁷ Earnest, ”An Open”, s. 1.

¹³⁸ Earnest, ”An Open”, s. 1.

¹³⁹ Earnest, ”An Open”, s. 1.

¹⁴⁰ Se: David W. Brannan, ”The Evolution of the Church of Israel: Dangerous Mutations”, *Terrorism and Political Violence* 11(3), 2000: 106-118.

¹⁴¹ Earnest, ”An Open”, s. 2.

förefaller högst ironisk och ska ha lett till hot och hat från alt-right-rörelsen mot Miller. Huruvida det handlar om vilseledande information, så kallad skitpostning, från Earnest eller om han tagit sången bokstavligt är svårt att säga.

På en egenställd retorisk fråga om Earnest är en terrorist, svarar han i starkt rasistiska ordalag: ”Jag bär inte en muslimsk [*sandnigger*] motsvarighet till huvudbonad [*durag*], min hy är inte skitfärgad, du kan inte känna min lukt från andra sidan rummet, det är inte socialt accepterat för mig att gifta mig med mina kusiner, jag skriker inte ’durka, durka, Mohammed, jihad’ [referens till South Park-skaparnas film *Team America* (2004)]”, ”så nej, jag är ingen terrorist”.¹⁴²

I manifestet för Earnest få explicita partipolitiska eller ideologiska identifieringar. På den retoriska frågan om han är Trump-supporter svarar han: ”Menar du den där sionist-, judeälskande- och anti-Vita kuksugande förrädaren? Vill du få mig att skratta?”¹⁴³ På frågan om han är konservativ svarar han: ”Jag är inte en värdelös och ryggradslös fegis, så nej – jag är inte konservativ.”¹⁴⁴ Däremot skriver han på frågan om han tillhör någon politisk ideologi: ”Ja. Den heter att inte vilja utrotas.”¹⁴⁵

3.2.1 Ett öppet brev

Earnest manifest heter ”Ett öppet brev” (*An open letter*) och publicerades på 8chan före attentatet. Det är sex sidor långt och innehåller cirka 4 300 ord.

Som redan framgått är hans språkbruk iögonfallande våldsamt och rasistiskt. Det innehåller inga bilder, men är fullt av populärkulturella- och gamingreferenser som är vanliga inom den radikalnationalistiska medieekologin. Det är uppbyggt kring en introducerande del som innehåller en biografi och en motivering, en frågedel samt en avslutande och uppviglande del.

De mest frekventa begreppen i Earnests manifest är: judar, ras, att veta, kärlek, folket, vit, gud, hat, europeisk, döda, liv, synd. Det är djupt antijudiskt och emotionellt laddat med starka hatiska uttryck och idiosynkratiska tolkningar av kristna budskap. Hela manifestet förefaller följa Andrew Anglins publiceringsguide till *The Daily Stormer*. Här instrueras skribenter till att alltid ”beskylla judarna för allting – som Hitler säger kommer folk bli förvirrade och nedslagna om de känner att det finns fler fiender”.¹⁴⁶

¹⁴² Earnest, ”An Open”, s. 4.

¹⁴³ Earnest, ”An Open”, s. 4.

¹⁴⁴ Earnest, ”An Open”, s. 4.

¹⁴⁵ Earnest, ”An Open”, s. 4.

¹⁴⁶ Citerad i Feinberg (2017), ”This is Anglin”.

Enligt Earnest utsätts den vita och europeiska rasen för ett regelrätt folkmord och i enlighet med Anglins uppmaning tillskriver han judar allt ont i världen i en kondenserad mix av antijudiska konspiratoriska föreställningar.¹⁴⁷ Enligt Earnest har judarna "ljugit och lurat folket (*the public*)" genom att kontrollera nyhetsmedia. Enligt Earnest har de, "finansiera ondska" använt sig av "ocker och bankväsendet för att förslava nationer in i skuld och kontrollera finansmarknaden". Enligt Earnest har de genom sitt kulturella, politiska och ekonomiska inflytande "stöttat politiker och organisationer som använder massinvandring för att ersätta den europeiska rasen" samt "för att förespråka rasblandning".¹⁴⁸ Vidare ska judar, enligt Earnest, ha orsakat ett moraliskt och kulturellt förfall. De är enligt Earnest orsaken till "kulturmarxismen och kommunismen". Enligt Earnest har de bedrivit en "degenererad propaganda i form av underhållning". Enligt Earnest har de använt "feminism för att förslava kvinnor i synd" och genom "pornografi förlett människor". Enligt Earnest förespråkar de "avskyvärda och perversa sexuella handlingar och blodsritualer [*blood libel*]".¹⁴⁹ Earnest menar att "alla judar är ansvariga för det minutiöst planerade folkmordet på den vita rasen", vilket går tillbaka till judarnas påstådda "grymma och blodiga historia av att utöva folkmord" vars yttersta manifestation beskrivs som mordet av "människosonen – det vill säga Kristus".¹⁵⁰

Earnest beskriver att han vill "rädda den europeiska rasen" och för att åstadkomma detta beskriver han tre sammanflätade strategier: "att sprida sanning", "att försvara rasen" och "att fortsätta rasen (föda barn)".¹⁵¹ Earnest ser sin roll som att sprida sanning och att försvara rasen och väver in sitt judehat och sitt kall med hänvisning till ett stycke ur första Första Thessalonikerbrevet:

"Ni, bröder, har ju följt exemplet från Guds församlingar i Judeen som lever i Kristus Jesus. Vad de har fått utstå av judarna, det har ni fått utstå av era landsmän. Judarna dödade herren Jesus liksom de dödade profeterna, och oss har de förföljt. De trotsar Gud och är fiender till hela mänskligheten, eftersom de försöker hindra oss från att predika för hedningarna och hjälpa dem att bli räddade. Så fyller de ständigt sina synders mått. Men nu nås de till slut av Guds vrede."¹⁵²

Likt Pinechas anser sig Earnest agera på gudomligt mandat och precis som Tarrant menar han att tiden för handling är nu: "Om du inte redan har märkt det har vi inte mycket tid kvar."¹⁵³ Earnest skriver att han egentligen "inte ville behöva döda

¹⁴⁷ Earnest, "An Open", s. 1.

¹⁴⁸ Earnest, "An Open", s. 1.

¹⁴⁹ Earnest, "An Open", s. 1.

¹⁵⁰ Earnest, "An Open", s. 1.

¹⁵¹ Earnest, "An Open", s. 1.

¹⁵² Första Thessalonikerbrevet 2: 14-16.

¹⁵³ Earnest, "An Open", s. 5.

judar” men att ”de inte har gett oss något val”.¹⁵⁴ I hans logik handlar det om självförsvar: ”Ett barn kan förstå meningen i självförsvar. Det är olagligt och fegt att stå vid sidlinjen och betrakta hur det europeiska folket utrotas [*are genocided*] runt om dig.”¹⁵⁵ I ett avsnitt där han tilltalar ”judemedia” och ”glowniggers”, vilket åsyftar polis- och underrättelsemyndigheter, skriver Earnest att de har ”socialt fryst ut” [*ostracized*] vita människor, vilket lett till en situation där en vit persons ”enda möjliga [*viable*] alternativ för överlevnad är att döda er alla”.¹⁵⁶ I ett teologiskt resonemang där Earnest tar upp credot ”att älska din fiende” från Matteusevangeliet,¹⁵⁷ svarar han: ”Att visa kärlek till dina vänner är inte att låta dem mördas. Det är inte kärlek till din fiende – tjuven – att låta honom mörda.”¹⁵⁸ Tiden att agera är nu och med referens till Tarrant beskriver han sitt uppvaknande. Något ”klickade i mitt huvud”: ”VARFÖR GÖR INTE JAG NÅGONTING?” – de mest kraftfulla orden i hela hans manifest.¹⁵⁹ Earnest intar rollen som gudomligt utvald avantgardistisk martyr, som en representant för ”den vackraste, mest intelligenta och innovativa rasen som Gud har skapat” och förklarar att han ”hellre går en ärofylld död till mötes eller sitter resten av livet i fängelse än att förgås av tanken att jag inte gjorde någonting för att stoppa denna ondska”.¹⁶⁰ Judarna, skriver han, ”förtjänar inget annat än helvetet” och ”jag ska skicka dem dit”.¹⁶¹

Efter Earnests så kallade uppvaknande tog det honom fyra veckor att planera attentatet. Hans planeringsfas beskrivs i något kryptiska termer och är mer en instruktion för efterföljare, så kallade *-anons*, än en redovisning för hur han gick tillväga. Med så kallad skitpostning och ironisk distans förs en diskussion om vad han gjort och hur andra kan agera, men i spelet *Minecraft*. ”Det är lätt att logga in på *Minecraft* och bränna ner en synagoga (eller moské) utan att bli upptäckt om man är smart.”¹⁶² Andra måltavlor som kan ”beskjutas” är flyktigförläggningar, förrädiska politiker, rika judar i *gated communities*, judiskägda företag med mera. För den som vill ha en bra high-score, alltså döda så många som möjligt, rekommenderas eldkastare. För den som vill skrida till verket, och här förefaller *Minecraft*-scenariot bytas ut mot den fysiska världen, skriver Earnest: ”Lämna inget DNA efter dig. Ta inte med dig elektronik som kan spåras. Lämna inga pappersspår. Ta inte för lång tid på dig och tala aldrig om det (all elektronik är buggad).”¹⁶³ Earnest skriver att ju fler attacker som sker, desto mindre är behovet att skylta med plane-rade attacken, men i nuläget är målet att inspirera andra:

¹⁵⁴ Earnest, ”An Open”, s. 2.

¹⁵⁵ Earnest, ”An Open”, s. 2.

¹⁵⁶ Earnest, ”An Open”, s. 3.

¹⁵⁷ Matteusevangeliet 5: 43-47.

¹⁵⁸ Earnest, ”An Open”, s. 2.

¹⁵⁹ Earnest, ”An Open”, s. 5.

¹⁶⁰ Earnest, ”An Open”, s. 1.

¹⁶¹ Earnest, ”An Open”, s. 1.

¹⁶² Earnest, ”An Open”, s. 3.

¹⁶³ Earnest, ”An Open”, s. 3.

”Vi befinner oss i revolutionens tidiga fas. Vi behöver martyrer. Om du inte vill tillfångatas för att du har barn kan du attackera endast ett mål och sen återgå till ditt normala liv. Alla -
 anons som läser det här behöver utföra attacker. De kommer inte att hitta oss. De kommer
 inte att fånga oss. Det finns för många av oss.”¹⁶⁴

Till sina ”blodsbröder” skriver Earnest att revolutionen är nära och att ”repet’s dag [Day of the Rope]” är här:¹⁶⁵ ”Försäkra er om att mitt offer inte var förgäves. Sprid det här brevet, gör memer, skitposta, SLÅ TILLBAKA, KOM IHÅG ROBERT BOWERS, KOM IHÅG BRENTON TARRANT...”¹⁶⁶ Enligt Earnest kan det vara nu eller aldrig. Han beskriver en ideologisk framåtrörelse som kan vara den sista chansen att ”tända revolutionen”.¹⁶⁷ För att visa hur lätt det är att agera gör han ett exempel av sig själv, en välutbildad ung man från den amerikanska toleransens högborg: ”Jag är ett bevis på att vem som helst kan göra det här, och det skrämmer juden. Jag är en 19 år gammal student från *fucking Commiefornia* [neologism av Kalifornien och kommunism].”¹⁶⁸ Han avslutar sitt manifest med att uttrycka övertygelsen att ”Vita män aldrig kommer att låta Guds skapelse korrumpas och förstöras av Juden” och uppmanar sina blodsbröder: ”Glöm inte er ära Vita män. Ge dem ett helvete för mig. Ge. Dem. Ett helvete [Give. Them. Hell].”¹⁶⁹

3.3 Stephan Balliet

Stephan Balliet var 27 år gammal när han under Jom Kippur den 9 oktober 2019 attackerade synagogan i den tyska staden Halle. Balliet misslyckades med att ta sig in i synagogan men dödade två personer och skadade två allvarligt när polisen jagade honom. Han greps och dömdes den 21 december 2020 till livstids fängelse efter att ha erkänt.¹⁷⁰

Balliet verkar ha haft en någorlunda vanlig uppväxt. Enligt journalistiska källor skilde sig hans föräldrar när han var barn. Han uppges ha varit intresserad av kemi och schack och ska ha varit något av en enstöring. Han tog studenten 2010 och beskrivs av skolans rektor som ”oansenlig”.¹⁷¹ Efter gymnasiet gjorde han militärtjänst och fick vapenträning. Hans advokat uppger att han vid 22 års ålder studerade kemi på högskolenivå men avbröt sina studier på grund av

¹⁶⁴ Earnest, ”An Open”, s. 3.

¹⁶⁵ En referens till *The Turner Diaries* när rasförrädarna ska ställas inför rätta och hängas. En svensk variant är Finnsångsmemet.

¹⁶⁶ Earnest, ”An Open”, s. 3.

¹⁶⁷ Earnest, ”An Open”, s. 6.

¹⁶⁸ Earnest, ”An Open”, s. 6.

¹⁶⁹ Earnest, ”An Open”, s. 6.

¹⁷⁰ Tina Groll, ”Halle-Attentäter zu Höchststrafe verurteilt”, *Zeit Online*, den 21 december 2020: <https://www.zeit.de/zustimmung?url=https%3A%2F%2Fwww.zeit.de%2Fgesellschaft%2Fzeitgeschehen%2F2020-12%2FHalle-attentaeter-zu-hoechststrafe-verurteilt>.

¹⁷¹ Tobias von Möllers och Marvin Ziegele, ”Terroranschlag von Halle: Synagogentür wird Ort des Gedenkens”, *Frankfurter Rundschau*, den 17 oktober 2019: <https://www.fr.de/politik/terroranschlag-halle-synagogentuer-wird-gedenkens-zr-13083592.html>.

hälsoproblem.¹⁷² Han bodde hemma hos sin mor och hade ingen egen inkomst. Enligt modern var han en känslig person och han verkar enbart ha haft sociala kontakter online. Enligt henne har han haft missbruksproblem och var väldigt sjuk. Information om det har berott på mental ohälsa eller andra psykiska problem har inte kunnat hittas inför skrivandet av denna rapport. Balliet ska själv ha sagt att han var autistisk och socialt besvärlig.¹⁷³ Hans försvarsadvokat rapporteras beskriva honom som mycket intelligent och vältalig.¹⁷⁴

Balliets mor beskriver hans rum som en ”privatsfär”, ett eget ”rike”, och det var alltid låst.¹⁷⁵ I rummet hade han en 3D-skrivare som han använde för att tillverka sina vapen. Under husrannsakan uppges polisen inte ha hittat mycket av intresse, bortsett från en hårddisk samt flera lappar med ordet ”nit” [*neet*]. Han förefaller alltså ha förväntat sig detta och ville eventuellt låna polisen.¹⁷⁶ Om hans starkt antijudiska hållning sägs hans mor ha sagt: ”Han har ingenting emot judar per se. Han har något emot människorna som står bakom den finansiella makten – och vem har inte det?”¹⁷⁷

Under utredningens gång visade det sig att Balliet var välbekant med den radikal-nationalistiska medieekologin. Bland annat hittade polisen material från *Atomwaffen Division* på hans hårddisk och hans manifest är fullt av subkulturella referenser, särskilt till gamingkultur.¹⁷⁸ Han valde att livesända sin attack via *Twitch* – en digital plattform främst för att livesända online-gaming och e-sport. Videon sågs av 2 200 personer.¹⁷⁹

Balliet är sparsmakad i sina biografiska utlägg. Han gör dock tre explicita identifieringar. Den första är som en ”missnöjd [*discontent*] vit man”, den andra som en ”weeb” och den tredje är som en ”teknobarbar [*techno barbarian*]”. Balliet skriver att han är en ”ung, vältränad vit man med blont hår och utan tatueringar, piercingar eller annat degenererat skit”.¹⁸⁰

¹⁷² Von Möllers och Ziegele, ”Terroranschlag von Halle”.

¹⁷³ Annette Ramelsberger, ”Attentäter von Halle legt umfassendes Geständnis ab”, *Süddeutsche Zeitung*, den 29 mars 2020: <https://www.sueddeutsche.de/politik/sachsen-anhalt-anschlag-halle-gestaendnis-1.4861340>.

¹⁷⁴ Tobias Roth, ”Karlsruher Pflichtverteidiger beschreibt Stephan B. als intelligenten und wortgewandten Mann”, *Neueste Nachrichten*, den 11 oktober 2019: <https://bnn.de/karlsruhe/karlsruher-pflichtverteidiger-beschreibt-stephan-b-als-intelligenten-und-wortgewandten-mann>.

¹⁷⁵ Von Möllers och Ziegele, ”Terroranschlag von Halle”.

¹⁷⁶ Von Möllers och Ziegele, ”Terroranschlag von Halle”.

¹⁷⁷ Von Möllers och Ziegele, ”Terroranschlag von Halle”.

¹⁷⁸ Jonas Mueller-Töwe, ”Bundesanwaltschaft ermittelt gegen die ’Atomwaffendivision’”, *T-online*, den 14 september 2020: https://www.t-online.de/nachrichten/deutschland/id_88530280/nach-drohungen-bundesanwaltschaft-ermittelt-gegen-die-atomwaffendivision-.html.

¹⁷⁹ Von Möllers och Ziegele, ”Terroranschlag von Halle”.

¹⁸⁰ Stephan Balliet (2019), ”DoKumentation”, s. 10.

Utiifrån manifestet kan hans missnöjdhet förstås i att han anser att det pågår ett vitt folkmord (diskuteras i detalj nedan) samt i misslyckandet att skapa relationer med kvinnor.

Med *weeb* menas en icke-japansk person som är intresserad av anime och japansk kultur. Med explicita anspelningar på animekultur använder han sig av begrepp som är vanliga på gamingforum. Han skriver till exempel att hans handlingar kommer att ge honom en "*catgirl*", som är en fiktiv flickvän med karaktärsdrag av anime och en katt. Alternativt, skriver han, kan handlingarna resultera i en "*fox-girl*" eller en "*waifu*".¹⁸¹ Det förstnämnda är en blandning av anime och en räv och *waifu* är en stereotypiserad anspelning på hur det engelska *wife* uttalas på japanska. Utan vidare kännedom om Balliets privatliv är det svårt att sia om detta är ett fall av så kallad skitpostning eller att han bör betraktas som en incel. Oavsett vilket, ger det en bild av den digitala värld han rörde sig inom.

Identifiering som teknobarbar är en referens till brädspelet Warhammer 40k, ett rollspel som utspelas i en dystopisk fascistoid framtid, 40 000 år e.Kr. där människor har börjat kolonisera rymden. Spelaren intar rollen som en krigsherre som kämpar för mänsklighetens överlevnad. Spelet är en eklektisk mix av referenser till science fiction, fantasy och skräck. Särskilt anspelar det på John Miltons 1600-talsroman *Det förlorade paradiset* och har credot: "I framtidens grymma mörker finns det bara krig." I spelet är teknobarbarerna verksamma i en tid som kallas för "stridens tid" [*the Age of Strife*]. De är hårdföra, utrustade med primitiv utrustning och drivs av ett krigarpatos. Med reservation för att detta kan handla om skitpostning, har referenser till Warhammer 40k kommit att bli populärt i subkulturella grupper inom den radikalnationalistiska medieekologin.¹⁸²

3.3.1 Motstå vitt folkmord

Balliets manifest har titeln "Motstå vitt folkmord" (*Resist White Genocide*) och består av tre dokument: "READ THIS FIRST, マニフェスト" (japanska för att manifestera) och "DoKumentation". Det första är bara en sida långt och innehåller länken till hans livesändning och en kort text. Det andra är fyra sidor långt och innehåller korta slagord samt en bild på en *catgirl*. Det tredje, som är 11 sidor långt, innehåller dokumentation, planering och genomförande och längre textstycken och bilder på hans vapen. Denna del avslutas med en tablå över *kill points*, vilket är en referens till gamingkultur där en spelare uppnår ett visst antal poäng för att döda en motståndare i spel.

Språkbruket är förment humoristiskt, rått och rasistiskt och är genomsyrat av gamingreferenser. De tio mest frekventa begreppen är: döda, judar, vapen,

¹⁸¹ Stephan Balliet (2019), "Read This First", s. 4.

¹⁸² Paulie Doyle, "The Warhammer 40k Community Is Trying to Weed Out Its Far-Right Faction", *Vice*, den 12 augusti 2020: <https://www.vice.com/en/article/9358ke/the-warhammer-40k-community-is-trying-to-weed-out-its-far-right-faction>.

granater, skjuta, krut, vit, bomb och magasin. Begreppen vittnar om ett starkt fokus på att döda judar samt Balliets långa genomgång av de vapen han ämnade använda.

Till skillnad från både Tarrant och Earnest gör Balliet inte några längre utläggningar kring vad han ser som problemet med sakernas ordning. Han beskriver dock att det pågår en massinvandring som styrs av den sionistiska ockupationsregeringen (*Zionist Occupation Government* eller ZOG). ZOG beskrivs ha infiltrerat den tyska staten som lyssnar på dess minsta klagan. Judar beskrivs vidare ligga bakom massinvandringen och mer specifikt att över hundratals "golem" skeppas till Europa varje dag.¹⁸³ Golem anspelar på judisk folktro och är en människoliknande varelse, ofta skapad av lera. Inom gamingkulturen är golem vanligt förekommande figurer, till exempel inom rollspelet *Dungeons and Dragons* och inte minst i tidigare nämnda *Minecraft*. Golem har ingen egen vilja utan styrs av de som skapat dem. Utomeuropeiska invandrare beskrivs med andra ord som ZOG:s lakejer i färd med att utrota den vita europeiska rasen.

Balliet för heller inte några längre resonemang om vad som behöver göras för att rädda det vita Europa. Han skriver att han hade kunnat attackera "en moské eller ett 'kulturcenter' i AFA:s [Antifascistisk aktion] regi" eftersom de är sämre bevakade. Men, som han säger, att "döda 100 golem spelar ingen roll" eftersom det kommer nya hela tiden. Balliets drar slutsatsen "att det enda sättet att vinna är att hugga huvudet av ZOG".¹⁸⁴ I stor text och i versaler skriver han "DÖDA ALLA JUDAR!" och lägger till "muslimer [*mudslimes*], judekristna [*christkikes*], kommunister [*commies*], negrer [*nigger*] och förrädare också".¹⁸⁵ För Balliet är judar huvudmålet men ingen som enligt honom har tillåtit att det vita folkmordet fortgå ska undkomma. Han beskriver tre mål med attacken plus en "bonus": 1) "Påvisa improviserade vapens duglighet [*viability*]." 2) "Öka moralen bland andra förtryckta vita genom att sprida stridsbilderna." 3) "Döda så många antivita som möjligt, helst judar." 4) "Dö inte."¹⁸⁶

När han beslutat sig för att attackera synagogan i staden Halle beskriver han sina funderingar och taktiska överväganden. Han konstaterar att säkerheten är hög och att synagogan är kamerabevakad. Det ena alternativet utesluts efter det andra. Balliet skriver att han får bestämma sig på plats. Med lite tur, som han uttrycker det, kan en dörr vara öppen eller så kan han smita in med en besökare. Tiden för attacken, Jom Kippur, var noga utvald eftersom "även 'icke-religiösa' judar ofta besöker synagogan detta datum".¹⁸⁷

¹⁸³ Balliet, "DoKumentation", s. 10.

¹⁸⁴ Balliet, "DoKumentation", s. 10.

¹⁸⁵ Stephan Balliet (2019), "マニフェスト", s. 2.

¹⁸⁶ Balliet, "DoKumentation", s. 10.

¹⁸⁷ Balliet, "DoKumentation", s. 10

Delen som handlar om vapen i manifestet påminner om en gör det själv-manual. Detaljerat återger han för de vapen han har tillverkat och diskuterar deras skadeverkan samt taktiska för- och nackdelar. Bland annat listar han en automatkarbin, ett hagelgevär och en revolver tillsammans med ett dussintal bomber. Som personlig utrustning tar han upp videoutrustning för livesändningen, en kevlarhjälm, en skyddsväst och en vapenväst.¹⁸⁸

Som ett förvrängt eko till jihadismens narrativ om att 72 oskulder väntar martyrer i himlen,¹⁸⁹ uppmanar han sina vita bundsförvanter att tiden är kommen för att "befria" [*dedomesticate*] sig för att göra sig betjänt av en waifu.¹⁹⁰ I kortfattat format förklarar han både sin plan och uppmanar andra att följa hans exempel: "Välj bästa dag för att ta dig in spontant. Gå in och döda allting. Improvisera om någonting går fel. Kör iväg. Döda lite till. Repetera tills alla judar är döda eller tills du bevisar att Waifus finns i Valhalla, vad som än händer först. Hurra [*jej*]."¹⁹¹

Manifestet avslutas med en mordisk *high-score*-tavla över möjliga mål och sätt att få en specifik *kill-score*. Som exempel skriver han: "jämförbarhet – döda en judinna", "kulturell appropriering – stick ner en muslim", "varför inte? – döda en muslim och en jude", "kollektiverat liv – döda en kommunist" och "folkmord vid midnatt – döda tre negrer [*niggers*] mellan 23 och 01".¹⁹²

3.4 Sammanfattning

I alla tre manifest är identifieringen som vit europeisk man överordnad. Europa beskrivs som vithetens hemland. De beskriver sig som vanliga män som inte bara talar utan agerar. De ser sig själva som avantgardister, försvarare och martyrer för sin sak. Tarrant är den enda som explicit identifierar sig som fascist och etnonationalist, men både Earnest och Balliet ger uttryck för liknande ståndpunkter. Tarrants explicita identifiering med ekofascism och att han väver in gröna teman i sitt rättfärdigande av dåden sticker dock ut i jämförelsen. Likaså gör Earnests kristna identitet som påminner starkt om amerikansk kristen identitetsteologi, där vita kristna ses som det sanna israeliska folket och icke-vita som satans eller djurens avkommor.¹⁹³

De ger uttryck för att vara stolta rasister. Både Tarrant och Balliet förefaller ha en dokumenterad historia av psykisk ohälsa medan det i Earnests fall inte finns någon rapportering om detta. I ingen av de respektive domarna har dock psykisk ohälsa bedömts som en avgörande faktor för de handlingar som begåtts. Alla tre förefaller

¹⁸⁸ Balliet, "DoKumentation", s. 1-9.

¹⁸⁹ Koehler, "The Halle", s. 15.

¹⁹⁰ Balliet, "マニフェスト", s. 1.

¹⁹¹ Balliet, "DoKumentation", s. 10.

¹⁹² Balliet, "DoKumentation", s. 11.

¹⁹³ Belew, *Bring*, s. 6.

ha levt socialt isolerade liv och, i det ledarlösa motståndets logik, lyckats att inte avslöja sina intentioner.

I alla manifest beskrivs det övergripande problemet med sakernas ordning vara det föreställt pågående folkmordet på det "vita folket" vars yttersta manifestation är den påstådda massinvandringen. Orsaken till massinvandringen beskrivs, utöver de invandrade grupperna själva, som den politiska elitens korruption och judiska finansmäns intressen som i sin tur styrs av en världsomspännande judisk konspiration. Även om de riktar sitt explicita hat och förakt mot ömsom judar, ömsom muslimer, framställs både judar och muslimer som uttryck för samma problembild. Till detta läggs det "egna folkets" passivitet, orsakat av ett narcissistiskt och hedonistiskt modernt samhälle.

För att rädda den vita rasen och ställa världen tillrätta finns för dem inga andra utvägar än att ta till vapen. Det politiska systemet och demokratin beskrivs som korrupt och riggad för att låta folkmordet på vita fortgå. Att Tarrant attackerade muslimer förklaras av att han ansåg att de utgjorde det mest akuta hotet. Earnest ägnar merparten av sitt manifest åt ZOG och judar, och menar, till skillnad från Tarrant, att roten till problemet med massinvandringen och det vita folkmordet måste åtgärdas. Balliet förefaller ha tvekat mellan att attackera judar eller muslimer men landade till slut i beslutet att attackera en synagoga. Alla säger att syftet med attackerna var att accelerera en samhällsomstörtning och inspirera sina vita bröder att följa samma bana.

Manifesten är till hög grad fokuserade på maskulint kodade krigarideal och martyrskap. Kvinnor är dock närvarande i manifesten i varierande grad. Gemensamt är att de framställs som passiva varelser – som pris för hjältemod och martyrskap eller som en försvarsvärd symbol för en föreställning om den traditionella heterosexuella familjen och som källan till den vita rasens framtid. Då de tillskrivs en aktiv roll är det som av feminismen korrumperade varelser, förslavade i synd.

I alla tre fall framträder den radikalnationalistiska medieekologin som central. Det är på olika forum, chattar och sociala medier där de ideologiska ståndpunkter som lett till fysisk handling förefaller ha radikaliserats. De är väl invigda i olika typer av subkulturellt språkbruk och subkulturella symboler. I stil med spelet på exoterisk och esoterisk kommunikation, som är utmärkande för ekologin, blandar de ideologiska referenser till nationalsocialistisk ockultism och nordisk mytologi med referenser till gaming- och populärkultur. Det är också denna medieekologi som utgjort forum för spridandet av deras manifest och livesändningar. På så vis skriver de tre ensamagerande in sig i en större ideologisk miljö och likatänkande.

4 Accelerera, inspirera

I denna del presenteras rapportens ideologianalys, vilket innebär att manifestens innehåll tolkas i relation till de större ideologiska och sociala miljöer de tillhör. Som tidigare nämnts förstås ideologi som en mer eller mindre koherent sammanställning av föreställningar om världens beskaffenhet som uttrycks via språk, symboler och handlingar som strukturerar mänskliga relationer och resursfördelningen dem emellan. Vi har redan sett hur de tre ensamagerande våldsverkarna beskriver sig själva, de problem de ser med världens tillstånd, hur de vill ställa problemet till rätta och varför de valde att agera som de gjorde. De agerade dock inte i ett vakuum utan är individer som tagit vissa ideologiska principer till sin yttersta spets. Tarrant, Earnest och Balliet må ha agerat ensamma, men de är också en del av ett större ideologiskt sammanhang av likatänkande.¹⁹⁴ Denna del avgränsas till att diskutera dessa aspekter med fokus på fascism och vit populism, konspiratoriska föreställningar och det brutala våldets digitala teatralisering.

4.1 Nyfascism och vit populism

Radikalnationalism är som tidigare diskuterats ett paraplybegrepp för i huvudsak tre typer av nationalism – den kulturnationalistiska, den etnonationalistiska och den rasnationalistiska. Till exempel har vi sett hur Tarrant explicit kallar sig för både ekofascist och etnonationalist medan Earnest och Balliet är mer diffusa i sina självbeteckningar, t.ex. som etnosoldat och teknobarbar. Andra självbenämningar som förekommer bland aktivister och ensamagerande våldsverkare som tillhör samma ideologiska mylla är ”arier”, ”vita patrioter”, ”tempelriddare”, ”nationens försvarare”, ”heliga raskrigare” med mera.¹⁹⁵

Även om manifesten tillsammans inte för fram en enhetlig ideologisk vision återfinns centrala ideologiska strängar, som utifrån den radikalnationalistiska modellen är en blandning av etno- och rasnationalistiska ståndpunkter. Besatta av teman som konspirationer, samhällets dystopiska förfall, nationens etniska och rasliga förorening är anspelningar på fascistisk och nationalsocialistisk ideologi framträdande.¹⁹⁶ Alla tre manifesten är i denna aspekt i olika grad uttryck för nyfascistisk ideologi. Utgångspunkten här är att fascism är en ideologi som i sin mest grundläggande form bygger på en mytisk, populistisk och revolutionär radikalnationalism vars syfte är att konstruera ett nytt och allomslutande samhälle befolkat

¹⁹⁴ Kaplan et al, ”Introduction to”, s. 4.

¹⁹⁵ Donald Holbrok och Max Taylor, ”Introduction”, i *Extreme Right-Wing Violence and Terrorism*, redigerad av Max Taylor, PM Currie och Donald Holbrook, s. 1-14 (London och New York: Bloomsbury, 2013), på s. 3.

¹⁹⁶ Se: Berger, *Extremism*, s. 82-83.

av ett homogent folk (t.ex. överlägsen ras).¹⁹⁷ Men fascismen av idag är inte fascismen av igår och givet dess historiska nederlag är dess ideologiska mutationer och anpassningar efter samtiden många.¹⁹⁸ Generellt sett har två förgreningar tagit form – den postfascistiska och den nyfascistiska.¹⁹⁹

Postfascismen är en ideologisk förgrening som aktivt söker distansera sig från dess ideologiska arv. Inom forskningslitteraturen inberäknas här dagens kulturelitaristiska, populistiska partier, organisationer och rörelser som söker politisk förändring inom det demokratiska systemet och rättsstatens ramar, även om deras företrädare ofta rör sig vid deras gränsländ.²⁰⁰ I och med att postfascismen inte bara söker normalisera sina egna ideologiska övertygelser gentemot den politiska mittfåran, utan arbetar inom den etablerade politiska ordningen, påverkas de också av denna ordning.²⁰¹ Postfascismen är dock inte uteslutande kulturelitaristisk utan kan innefatta etnonationalism och rasnationalism, om än ofta i mer esoteriska former.²⁰²

Till skillnad från postfascismen refererar nyfascism direkt och explicit till fascistisk och då främst nationalsocialistisk symbolik, som inom amerikanska och europeiska vitmaktrörelser.²⁰³ Etno- och rasnationalismen är ofta iögonfallande påtaglig, där enandet av det vita folket i kampen för en homogen nation byggd på etnicitet och/eller ras är central. Detta innefattar för etnonationalister en rensning av den egna nationen från främmande etniciteter och raser. Som tidigare påpekats hävdar etnonationalismen nödvändigtvis inte att den vita rasen är andra raser överlägsen utan att rasblandning leder till civilisatorisk undergång. Rasnationalismen är mer inriktad på den vita rasens överlägsenhet och att ena den vita rasen över nationsgränser. Vidare är avhumaniseringen av föreställda fienderaser central, där judar utgör den eviga och universella fienderasen. Under Nazitysklands tid utmålades t.ex. judar som råttor och ohyra som infekterade och parasiterade på den naturligt givna och organiska samhällskroppen.²⁰⁴

¹⁹⁷ Se: Roger Griffin, *Fascism* (Cambridge och Medford: Polity, 2018), s. 46.

¹⁹⁸ Se: Peter Davis och Derek Lynch, red., *The Routledge Companion to Fascism and the Far Right* (London and New York, 2002).

¹⁹⁹ Se: Ernesto Traverso, *The New Faces of Fascism: Populism and the Far-Right* (London: Verso 2019). Se även: Nigel Copsey, "'Fascism... But With an Open Mind': Reflections on the Contemporary Far-Right in (Western Europe)", First NIOD Lecture on Fascism, *Fascism* 1(1), 2013: s. 1-17.

²⁰⁰ Se: Traverso, *The New Faces*, s. 1-17.

²⁰¹ Se till exempel: Benjamin Biard, Laurent Bernhard och Hans-Georg Betz, red., *Do They Make a Difference? The Policy Influence of Radical Right Populist Parties in Western Europe* (London and New York: Rowman & Littlefield, 2019).

²⁰² Traverso, Griffin, Brubakers etc.

²⁰³ Belew, *Bring*, s. 3.

²⁰⁴ Se: Norman Cohn, *A Warrant for Genocide: The Myth of the Jewish World Conspiracy and the Protocols of the Elders of Zion* (London: Serif, 2005); Andreas Musolf, "What Role Do Metaphors Play in Racial Prejudice? The Function of Anti-semitic Imagery in Hitler's *Mein Kampf*", *Patterns of Prejudice* 41(1), 2007: s. 21-43.

Det tidiga 1900-talets etno- och rasnationalisms utveckling mot en nationsöverskridande vit nationalism efter Nazitysklands fall är för lång för att redogöra för här.²⁰⁵ Av vikt är dock hur amerikanska och europeiska etno- och rasnationalister under mitten och slutet av 1900-talet i nationalsocialismen såg en modell för att bejaka och bevara den vita rasens antagna överlägsenhet, ofta med ockulta och ariosofiska inslag.²⁰⁶ Framstående ideologer är bland andra amerikanen George Lincoln Rockwell som 1959 grundade *American Nazi Parti* och myntade termen ”*White Power*” i motsats till ”*Black Power*” och britten Colin Jordan som 1962 grundade rörelsen *National Socialist Movement*.²⁰⁷ I mer ockulta inriktningar har den franska Savitri Devis (född Maximiani Julia Portaz) teorier om Adolf Hitler som en avatar till den hinduiska guden Vishnu och den österrikiske före detta SS-soldaten Wilhelm Landig som populariserade den svarta solen och dess mystik varit inflytelserika.²⁰⁸ Under senare hälften av 1900-talet började vitmaktrörelser utvecklas runt om i Europa och i USA, med frontfigurer som den tidigare nämnda David Lane i USA och i Europa britten Ian Stuart som spelade i bandet *Skrew-driwer* och var en av grundarna av rörelsen *Blood & Honor*. Nationalsocialismen har kommit att bli en outtömlig källa för inspiration och fetischering bland dagens nyfascister.²⁰⁹

Tydliga samtida exempel på hur nationalsocialismen fetischeras finns i dagens paramilitära och accelerationistiska grupper som, starkt inspirerade av amerikanen James Masons bok *Siege* (1992), har utvecklat ett vulgariserat bildspråk där nazisymbolik blandas med olika mytologiska inslag, ockultism, krigarideal och politiska slagord.²¹⁰ I boken, som är en samling essäer, skriver Mason om strategier för att accelerera det globala politiska systemets undergång och ett raskrig, varefter en ny vit politisk ordning kan skapas. Mason beklagar sig över den judiska

²⁰⁵ Tidiga amerikanske förespråkare var advokaten och eugenikern Madison Grant, antropologen Lothrop Stoddard, Charles Lindberg och hans rörelse *America First* och den politiske teoretikern Francis Parker Yockey. Se: Damon T. Berry, *Blood & Faith: Christianity in American White Nationalism* (Syracuse: Syracuse University Press, 2017).

²⁰⁶ Ariosofi är en pseudovetenskaplig disciplin med rötter i det tidiga 1900-talets . Förenklad går ariosofin ut på att utforska den antagna ariska rasens kultur, språk och mystik. Se: Nicholas Goodrich-Clark, *The Occult Roots of Nazism: Secret Aryan Cults and Their Influence on Nazi Ideology* (New York: Tauris, 2005), s. 5.

²⁰⁷ Se: Belew, *Bring the War*; Berry, *Blood & Faith*.

²⁰⁸ Se: Goodrich-Clarke, *Black Sun*.

²⁰⁹ Se: Martin Durham, *White Rage: The Extreme Right and American Politics* (London and New York: Routledge, 2007).

²¹⁰ Accelerationism är en benämning för politisk-filosofiska teorier om hur modernitetens samhällsutveckling kan snabbas på mot en (ofta) given ideologisk slutpunkt. Som sådan är accelerationism inte kopplad till en politisk ideologi utan kan ta olika former i olika ideologier. Till exempel kan accelerationism i en kommunistisk logik utformas som en teori för att snabba på kapitalismens förfall och det kommunistiska samhällets utveckling. Se: Benjamin Noys, *The Persistence of the Negative* (Edinburgh: Edinburgh University Press, 2010). Jämför med Nick Land och den amerikanska nya högerens accelerationism: Nick Land, ”A Quick-And-Dirty Introduction to Accelerationism”, *Jacobite*, den 25 maj 2017: <https://jacobitemag.com/2017/05/25/a-quick-and-dirty-introduction-to-accelerationism/>.

ockupationsmakten (ZOG) och hur en ”dekadent stat” omhuldar judar medan en ”hälsosam stat kommer att utvisa [*expe*l] – eller döda – Juden”.²¹¹ Mason förklarar att tiden för en regelrätt revolt inte är kommen. Att försöka styra med politisk makt är lönlöst eftersom det skulle innebära för många kompromisser. I stället lägger han fram accelerationistiska strategier som bygger på det ledarlösa motståndet och gerillakrigföring med små celler: ”Vita män kommer aldrig att styra över sina liv utan en lyckad revolt och ingen revolt kan materialiseras utan en längre period av motstånd – det grundläggande och förberedande steget för alla Revolutionära Rörelsers utveckling.”²¹²

Exempel på det ovannämnda symbolspråket finns i den internationella paramilitära gruppen *Feuerkrieg Division*. På en affisch framställs Adolf Hitler med en brinnande eldslåga i sin hand. Affischen har texten: ”Tänd bålet. Sprid elden.” På en annan affisch står en svartklädd krigsutrustad medlem i gruppen framför den svarta solen och med ett hagelgevär i hand och en balaklava på huvudet med ett hakkors tryckt vid pannan. Texten lyder: ”Anslut med ord eller med svärd.”

Att både Earnest och Balliets manifest kan tolkas i relation till denna typ av nynazistisk ideologi är inte en långsökt slutsats. De båda uttrycker explicit att den judiska ockupationsmakten är den främsta fienden för det vita folket. Tarrant däremot är vid en första läsning av manifestet mer tvetydig i sin antijudiska hållning. Tarrant skriver till exempel att han ”inte tror” att han är nynazist och den enda gången Tarrant nämner judar i sitt manifest är när han svarar på den retoriska frågan ”är du antisemit”? Han svarar: ”Nej. En jude som lever i Israel är inte min fiende så länge han inte försöker omstörta eller skada mitt folk.”²¹³ I en etno-nationalistisk logik utgör judar ingen fiende så länge de håller sig inom ramen för sin nation, både territoriellt och kulturellt. Tarrants symbolspråk tyder dock på att han lika väl hade kunnat attackera judar som muslimer, precis som Earnest attackerade en moské och Balliet resonerade kring om han egentligen borde ha attackerat muslimer i stället för judar. När Tarrant diskuterar om inte ”x-grupper” borde attackeras i stället för muslimer svarar han att det kommer att ske i sinom tid. X-grupper borde rimligtvis innefatta judar eftersom han, utöver att använda sig av den svarta solen, på sin automatkarbin bland annat målat odalrunan, som inom Nazityskland var en symbol för raslig renhet, samt att han refererade till Lane och hans credo på 14 ord: ”Vi måste säkerställa vårt folks existens och vita barns framtid [*We must secure the existence of our people and a future for white children*].”²¹⁴

För att säkerställa den vita rasens fortlevnad framhålls inom denna logik att det inte räcker med att utvisa eller döda fienderaser. Vita folkförrädare ska också

²¹¹ James Mason, *Siege* (Ironmarch.org, 2017), s. 55.

²¹² Mason, *Siege*, s. 64.

²¹³ Tarrant, ”The Great”, s. 15.

²¹⁴ David Lane, *Deceived, Damned, & Defiant: The Revolutionary Writings of David Lane* (St Maries: 14 Word Press, 1999), s. 6.

ställas inför rätta. Earnest refererar till exempel till uttrycket ”repets dag” där alla folkförrädare ska hängas. Det finns otaliga memer som handlar om denna dag. På en affisch skriver *Feuerkrieg Division* i sardonisk stil: ”Du kan inte stava Europa [*Europe*] utan rep [*rope*]!” I en populistisk logik där vitheten är överordnad utpekas även de vita eliterna som fiender. Problemet ligger då i att staten, som anses vara i händerna på den judiska ockupationsmakten, styrs av en korrupt elit som skapat den impotenta och feminiserade liberaldemokratiska ordning som ska bekämpas. Till folkförrädarna räknas också medie-, kultur- och finanssektorn samt akademien som via politisk korrekthet och konsumtion förslavar det vita folket. Tarrant menar till exempel att Väst på grund av ”x-grupperna” befinner sig i ett bedrövt tillstånd, impregnerat av ”nihilistisk, hedonistisk och individualistisk galenskap” där alla möjligheter till en demokratisk lösning är uttömda på grund av ett korrumperat politiskt system.²¹⁵ Balliet menar att politiker har tagit judar i hand för att hålla varandra om ryggen i ”det här ledsamma exemplet på ett land”.²¹⁶ Earnest skriver att brottsbekämpande myndigheter tillsammans med ”judemedia” har pådyvlat en politisk korrekthet för att förtrycka det vita folket.²¹⁷

Det är också i den vita populismen som något annat än hat mot världens tillstånd, fienderaser och folkförrädare framträder. Kärlek till det egna folket, nationen och traditioner är central. Tarrant skriver till exempel: ”Än så länge behöver vi spela på folkets ilska och samtidens svarta humoristiska tillstånd, men med tiden kommer vi att behöva visa den värme och genuina kärlek vi har för vårt folk.”²¹⁸ Kärlekens tid är dock ännu inte här – nu behövs handlingskraftiga män redo att göra vad som krävs. Mason citerar den ryske anarkistiske teoretikern Michail Bakunin för att klargöra vilka egenskaper den rasrevolutionära soldaten behöver: ”Han måste förakta andra åsikter och alltid vara beredd på död och tortyr. Han behöver vara lika hård mot sig själv som mot andra. I hans hjärta kan det inte finnas plats för kärlek, vänskap, tacksamhet eller heder.”²¹⁹

4.2 Konspiratoriska föreställningar och folkmordets logik

Tarrants, Earnests, Balliets och deras ideologiska fränders accelerationistiska kamp för att rädda den vita rasen från utplåning bygger, utöver på fascistisk ideologi och rasistiska övertygelser, på några välkända konspiratoriska föreställningar om hur ”rasfiender” och ”politiska eliter” sammansvärjer för att tjäna sina egna syften.

²¹⁵ Tarrant, ”The Great”, s. 3.

²¹⁶ Balliet, ”DoKumentation”, s. 10.

²¹⁷ Earnest, ”An Open”, s. 3.

²¹⁸ Tarrant, ”The Great”, s. 45.

²¹⁹ Mason, *Siege*, s. 166.

Forskare pekar vanligtvis på att riktiga konspirationer och sammansvärjningar har funnits och med all säkerhet finns.²²⁰ Flera märkvärdiga amerikanska exempel har blivit kända på grund av avklassificering av hemliga dokument och journalistiskt arbete. Under förbudstiden såg till exempel den amerikanska regeringen till att alkohol spetsades med farliga kemikalier för att minska konsumtionen. Under 1900-talet utfördes experiment där svarta amerikaner injicerades med syfilis, vilket Hälsodepartementet förnekade tills det uppdagades 1970. En rad tobaksbolag mörklade under decennier forskning som visade att cigaretter ökade risken för lungcancer. Under efterkrigstiden utförde CIA hemliga experiment på amerikanska och kanadensiska medborgare i projektet MKULTRA där testsubjekten utsattes för kognitiv manipulation, tortyr och starka droger som LSD.²²¹

Inom forskningen finns en rad olika sätt att angripa problemet med konspiratoriska föreställningar. Ett historiskt framträdande perspektiv är det psykosociala, där konspirationsteorier förstås som irrationella, ologiska och förenklade förklaringsmodeller för att skapa ordning i en kaotisk värld. De som tror på dessa teorier, konspirationsteoretikerna, har antagits vara av en viss personlighetstyp eller lida av psykiska störningar. Att patologisera konspiratoriska föreställningar kan ha viss bäring på individuella fall men konspiratoriskt tänkande har idag blivit något av en mainstreamföreteelse, varför denna förklaringsmodell har kritiserats av många forskare.²²²

Ett annat sätt att angripa frågan om konspiratoriska föreställningar är att studera deras sociala, politiska och mobiliserande funktion. Från detta perspektiv kopplas konspiratoriska föreställningar som söker en övergripande förklaringsmodell, konspirationen, till en rad olika företeelser som spänner över tid och rum.²²³ Vidare grundas de i föreställningen att det är en liten och hemlig grupp som genom särskilda manipulativa förmågor använder konspirationen för egen vinning, inte sällan i ondskans namn.²²⁴ Konspiratoriska föreställningar bygger på tre integrerade principer som ger föreställningarna dess sociala, politiska och mobiliserande funktion.²²⁵ För det första handlar det om ”stigmatiserad kunskap” som kräver

²²⁰ För en utförlig diskussion om problematiken med att skilja mellan så kallade riktiga konspirationer och konspirationsteorier se: Daniel C. Hellinger, *Conspiracies and Conspiracy Theories in the Age of Trump* (Cham: Palgrave Macmillan, 2019), s. 59ff.

²²¹ Se: Christina Sterbenz, ”9 Huge Government Conspiracies That Actually Happened”, *Business Insider*, 23 december 2013; Jovan Byford, *Conspiracy Theories: A Critical Introduction* (London and New York: Palgrave Macmillan, 2011), s. 32ff.

²²² Se: Michael Butter och Peter Knight, ”Bridging the Great Divide: Conspiracy Theory Research for the 21st Century”, *Diogenes* 62(3-4), 2015: s. 17-29.

²²³ Michael Barkun, ”Conspiracy Theories as Stigmatized Knowledge”, *Diogenes* 62(3-4), 2015: s. 114-120, på s. 114.

²²⁴ Barkun, ”Conspiracy Theories”, s. 114-115.

²²⁵ Resonemanget utgår från: Michael Barkun, *Culture of Conspiracy: Apocalyptic Visions in Contemporary America* (Berkley: University of California Press, 2003), s. 3, och Barkun, ”Conspiracy Theories”, s. 114.

vissa förmågor för att upptäckas. De som med denna kunskap har upptäckt konspirationen har, inte olikt från gnostiska idéströmningar, sett verkligheten för vad den är. För det andra är den ondskefulla komponenten i själva konspirationen något som för den sanningssägande gruppen är externt, t.ex. en främmande ras mitt i den vita nationen. För det tredje innebär denna logik att den sanningssägande gruppen kan identifieras. Att avslöja konspirationen är en sak, att agera för att upplösa den en annan. I sanningssägarnas grupp, den vita nationen, finns inom denna logik hopp om att genom kunskapsförmedling och accelerationistisk provokation omvända de egna som ännu inte sett sanningen. I Tarrants, Earnests och Balliets fall, där konspirationens onda element projiceras som en antagen universell identitet på en människokropp (t.ex. ras, religion och kultur) framstår lösningen för att utradera ondskan, att utradera de som är ondskan inkarnerad.²²⁶

Teorin om den judiska världskonspirationen låg till grund för och användes flitigt i propaganda under Nazitysklands utrotningskampanjer.²²⁷ Den formulerades explicit, så vitt det är känt, för första gången i Sion vises protokoll – en förfälskad text som utger sig för att rapportera om 24 möten som hölls i samband med den första sionistiska kongressen, i Basel 1897. Texten lägger fram en konspiration för hur judar och frimurare uppnår sitt mål att förstöra den kristna civilisationen och etablera ett världsherravälde där liberalism och socialism ska användas för att underminera kristendomen. Vem som författade texten och för vilket syfte är omtvistat, även om många spekulationer har presenterats genom åren.²²⁸ Det är dock känt att den publicerades för första gången i Ryssland 1903 samt att den fick stor spridning i Europa under 1900-talets första hälft. Antijudisk rasism var vida spridd under denna tid och protokollet gav utan tvekan olja till en redan brinnande eld.

Att det här var långt ifrån den första gången i historien som judar utmålades som makthungriga interna fiender till det kristna Europa är allmän kunskap – från Jesus mördare och blodsoffer av kristna barn till pengagiriga köpmän. Många forskare framhåller dock att protokollet är emblematiske för ett historiskt skifte där teologisk antijudaism blev sekulär och biologisk antisemitism, vilket kulminerade i Nazitysklands besatthet av raslig renhet, blod och fortplantning.²²⁹ Den teologiska antijudaismen var dock inte fri från vad som idag ses som uttryck för biologiskt

²²⁶ Se: Reza Zia-Ebrahimi, "When the Elders of Zion Relocated to Eurabia: Conspirational Racialization in Antisemitism and Islamophobia", *Patterns of Prejudice* 52(4), 2018: s. 314-333.

²²⁷ Se: Cohn, *Warrant for*; Stephen Eric Bronner, *A Rumor About the Jews: Conspiracy, Anti-Semitism, and the Protocols of Zion* (Cham: Palgrave Macmillan, 2019).

²²⁸ Se: Michael Hagemeister, "The Protocols of the Elders of Zion: Between History and Fiction", *New German Critique* 103, 2008: s. 83-95, och Richard S. Levy, "Setting the Record Straight Regarding the Protocols of the Elders of Zion: A Fool's Errand?", i *Nexus: Essays in German Jewish Studies*, redigerad av William Collins Donahue och Martha B. Helfer, s. 43-61 (Woodbridge: Boydell & Brewer, 2014). Jämför med: Cohn, *A Warrant*.

²²⁹ Se: Jeffrey Herf, "Comparative perspectives on anti-Semitism, radical anti-Semitism in the Holocaust and American white racism", *Journal of Genocide Research* (9)4, 2007, s. 575-600.

rasism. Sedan slutet av den spanska *reconquistan* under 1400- och 1500-talet gjordes till exempel en närmast biologisk uppdelning mellan nya kristna, konverterade judar (*conversos*) och muslimer (*moriscos*), och de gamla kristna, de med en lång kristen genealogi. Uppdelningen byggde på principen om det rena blodet (*limpieza de sangre*).²³⁰ En del forskare menar då att det snarare handlar om ett fokusskifte från teologi till biologi än en helt och hållet ny utveckling,²³¹ och som påvisats i manifesten är samtida uttryck för antijudisk och antimuslimsk rasism en blandning av biologiska, teologiska, kulturella och politiska föreställningar. I vilket fall bidrog protokollen till att sprida idén om en politisk konspiration styrd av judar – en konspiration som var ett resultat av judarnas påstådda väsen.

Teorin om den judiska världskonspirationen är förlagan till ZOG-teorin. Under 1970-talet börjar amerikanska nynazister att använda sig av begreppet. 1976 publiceras texten ”Welcome to ZOG-World” av nationalsocialistiska ideologen Eric Thomson. Det förekommer i William Luther Pierces *Turner Diaries* (1978) och användes av organisationer som *Ku Klux Klan*, *The Order* och *Aryan Nations*.²³² Det är i denna kontext som David Lane på 1990-talet skriver och publicerar *White Genocide Manifesto*.²³³ I det tre sidor långa manifestet skriver Lane att judarna har slagit klorna i alla regeringar i Väst och är under deras kontroll. Han menar att judar genom media förespråkar att vita kvinnor ska föröka sig med icke-vita män, vilket både urvattnar den vita rasen och förhindrar vita män att föröka sig. Detta leder i sin tur till en demoralisering av vita män som, i en rasblandad värld, åsidosätts och diskrimineras.²³⁴ Enligt Lane ligger en ras fortlevnad i en ”kvinnas livsmoder”.²³⁵ Lane avslutar manifestet med sitt 14 ord långa credo (se s. 47) för att inspirera sina vita bröder till att bekämpa ZOG. Tarrant, Earnest och Balliet refererar till teorin och den har blivit en till synes aldrig sinande källa till inspiration för dagens nyfascister.

En liknande typ av denna teori är ersättningsteorin. Ersättningsteorin har sedan ett drygt decennium spridits vida i den radikalnationalistiska mediekologin, även om den som den föregående har många historiska föregångare.²³⁶ Medan ZOG-teorin ursprungligen hade ett nordamerikanskt fokus har ersättningsteorin varit mer fokuserad på Västeuropa. Teorin tillskrivs allt som oftast den franske historikern

²³⁰ Se: Matthew Carr, *Blood and Faith: The Purging of Muslim Spain 1492-1614* (London: Hurst & Company, 2017).

²³¹ Se: Herf, ”Comparative perspectives”; Yolande Jansen och Nasar Meer, ”Genealogies of ‘Jews’ and ‘Muslims’: Social Imaginaries in the Race-Religious Nexus”, *Patterns of Prejudice* 54(1-2), 2020: 1-14.

²³² Brad Steiger och Sherry Steiger, *Conspiracies and Secret Societies* (Canton: Visible Ink Press, 2013), s. 522.

²³³ Lane, *Deceived, Damned*, s. 8.

²³⁴ George Michael, ”David Lane and the Fourteen Words”, *Totalitarian Movements and Political Religions* 10(1), 2009: 43-61, s. 44.

²³⁵ Lane, *Deceived*, s. 6.

²³⁶ Se: Gardell, *Lone Wolf*.

Renaud Camus och heter på franska *le grand remplacement* (den stora ersättningen) vars teorier utgavs på engelska i boken *You Will not Replace Us!* (2018). Kärnan i teorin går ut på att den europeiska befolkningens rötter har rivits upp och kommer inom en eller ett par generationer att vara helt avkulturaliserade, avetnicerade och avnationaliserade. En man utan rötter är enligt Camus en ersättningsbar och flyttbar man.²³⁷ Inom ett par decennier kommer således vita sekulära och kristna att ha ersatts av invandrare från Maghreb och Afrika söder om Sahara, särskilt på grund av européers bristande virilitet och fertilitet. Enligt Camus pågår en militariserad kolonisering av Europa: ”Lura er inte. Vi har inte att göra med banditer, utan med soldater... de utgör en armé, en erövringsarmé.”²³⁸ Den stora ersättningen drivs av en ideologi som Camus kallar för ersättningsteorin (*remplacism*),²³⁹ som bygger på den politiska vänsterns liberalism och antirasism och den politiska högerens kapitalistiska ideal.²⁴⁰ Teorins grundteser har länge förts fram av postfascistiska intellektuella som Guillaume Faye och Alain de Benoist och är en grundtes i den europeiska identitära rörelsen och vanligt förekommande i de amerikanska och europeiska alt right-rörelserna.²⁴¹

Ersättningsteorins antijudiska inslag är vid första anblicken mer nedtonade än i den vita folkmordsteorin, ibland till och med frånvarande. Den paketeras ofta som en rationell och logisk slutsats av den demografiska utvecklingen i Europa med hänvisningar till välansedda källor som tolkas i en radikalnationalistisk ideologisk mall.²⁴² Som sådan spelar den på de demografiska förändringar som skett i Västeuropa från efterkrigstiden till idag och erbjuder en modell som bygger på att etnicitet är statiskt och oföränderligt samt att detta, i en populistisk logik, har styrts av den politiska och ekonomiska eliten för att underminera den vita europeiska

²³⁷ Renaud Camus, *Le grand remplacement: Introduction au remplacisme global* (Paris: Camus, 2017), s. 27.

²³⁸ Renaud Camus, *Le grand remplacement: Suivi de discours d'orage du peuple* (Paris: Camus, 2012), s. 93.

²³⁹ Från franskans *remplacer* (ersätta).

²⁴⁰ José Pedro Zuquète, *The Identitarians: The Movement Against Globalism and Islam in Europe* (Notre Dame: The University of Notre Dame Press, 2018), s. 93.

²⁴¹ Se: Jacob Davey och Julia Ebner, ”*The Great Replacement*”: *The Violent Consequences of Mainstream Extremism*, Institute for Strategic Dialogue (ISD), 2019: <https://www.isdglobal.org/wp-content/uploads/2019/07/The-Great-Replacement-The-Violent-Consequences-of-Mainstreamed-Extremism-by-ISD.pdf> och Per-Erik Nilsson, *French Populism and Discourses on Secularism* (London and New York: Bloomsbury, 2020).

²⁴² Att Europa genomgår demografiska förändringar via migration är ett faktum. Migration är, och har varit, en del av Europas kontinuerliga föränderliga demografi under årtusenden. Det senaste halva seklet ungefär och särskilt migration i samband med de senaste decenniernas avkolonisering och konflikter har bidragit till en ökad takt av utlandsfödda inom många europeiska nationer. Enligt SCB utgjorde till exempel andelen utlandsfödda i Sverige år 2000 11,3 procent och år 2020 19,7 procent.

befolkningen.²⁴³ Och vid en närmare granskning av hur teorin används av post-fascistiska organisationer, rörelser och partier, framställs ofta judar som slutgiltigt ansvariga för ersättningen.²⁴⁴

Som framgår i manifesten blandar Tarrant, Balliet och Earnest referenser och uttryck från båda dessa teorier. Inom samtida radikalnationalism finns alltifrån eklektiska konspiratoriska blandningar, som i manifesten, till mer dogmatiska följare av den ena eller andra teorin och dess avarter. Huruvida de tre ensamagerande de facto har läst och studerat dessa teories grundtexter är svårt att avgöra, eftersom inga direkta referenser återges i manifesten. Troligtvis har de tagit till sig av teorierna genom deras cirkulering i form av texter, memer, videor och andra uttryck i den radikalnationalistiska medieekologin.²⁴⁵

En konspiratorisk föreställning som inte är explicit uttalad i manifesten men vars inflytande är märkbar, är den kontrajihadistiska Eurabiateorin. Den kanske mest framstående författaren är den schweizisk-israeliska Gisel Littman som skriver under namnet Bat Ye'Or (Nilens dotter). Två andra inflytelserika röster har varit den amerikanske författaren Robert Spencer och den norske bloggaren Fjordman, vars riktiga namn är Peder Are Nøstvold Jensen. Genom litteratur och på webbsidor som *Gates of Vienna* och *Jihad Watch* har kontrajihadister de senaste två decennierna producerat en imponerande mängd ideologiskt material. Kontrajihadismen var också den övergripande teorin i Breiviks manifest där blockcitat och hela texter från kontrajihadistiska ideologer lyfts in, särskilt från Littman och Nøstvold Jensen.

Begreppet Eurabia är en sammansättning av Europa och Arabien och syftar på framväxten av en ny civilisation.²⁴⁶ Littman myntade begreppet redan på 1970-talet men det var först efter 11 september som begreppet och Littman själv blev en självklar referens i europeiska och amerikanska antimuslimska kretsar.²⁴⁷ Grundtesen är att Europa håller på att islamiseras på ett civilisationellt plan – ekonomiskt genom ökat inflytande av Gulfländer och kulturellt, religiöst och demografiskt genom massinvandring av muslimer och araber. Banden till Europas tidigare främsta allierade, USA och Israel, klipps av och i det nya Eurabia kommer kristna och sekulära européer tvingas leva under islamiskt styre. För att beskriva vad som väntar använder Littman begreppet *dhimmitud*, en nyskapad term Littman hämtat från det islamiska *dhimmi* som syftar på hur bokens folk (judar och kristna) som

²⁴³ Nilsson, *French Populism*.

²⁴⁴ För ett exempel på en svensk tolkning av den stora ersättningen, se: Jonas Nilsson, Varför är Sverige en mångkultur?, *Palaestra media*, 2021: https://odysee.com/@Palaestra:4/Varfor_ar_Sverige_en_mangkultur:3.

²⁴⁵ Se: Gardell, *Lone Wolf*, s. 60.

²⁴⁶ Egil Asprem, "The Birth of Counterjihadist Terrorism: Reflections on Some Unspoken Dimensions", *The Pomegranate* 13(1), 2011: s. 17-32, och Matthew Carr, "Your Are Now Entering Eurabia", *Race & Class* 48(1), 2006: s. 1-22.

²⁴⁷ Andra framstående namn är Orianna Fallaci, Thilo Sarrazin, Niall Ferguson, Melanie Philips, David Horowitz, Christopher Caldwell och Bruce Bower.

minoriteter under islamiskt styre enligt islamiska skrifter ska vara skyddade minoriteter. För Littman betyder det att europeiska icke-muslimer kommer att tvingas till underkastelse av islam. Littman kopplar dhimmitud med jihad och gör en fundamentalistisk tolkning av begreppet som påminner om hårdföra islamister (takfirism). Enligt henne står jihad för ett evigt krig mot otrogna och framställs som närmast inprogrammerad i muslimers DNA.²⁴⁸ Bakom det hela beskriver Littman hur ett ”gigantiskt och ansiktslöst administrativt nätverk som förenar EU och IKO [Islamiska konferensorganisationen]” har skapat denna konspiration som upprätthålls genom en totalitär kontroll med ”politisk korrekthet och censur”.²⁴⁹ För många kontrajihadister, som till exempel Breivik, utgörs dagens totalitära hot av liberalism, feminism och antirasism.

Kontrajihadister använder sig flitigt av historiska referenser som ompaketeras och skrivs in i en universell kamp mellan den europeiskt judeo-kristna civilisationen och den islamiska. Återkommande referenser är slaget vid den franska staden Poitiers år 732, då den frankiske kungen Karl Martells styrkor besegrade de iberiska saracenska styrkornas expansion i Frankerriket och slaget vid Wien år 1683 när det tysk-romerska riket och det polsk-litauiska samväldet stoppade det osmanska rikets expansion västerut. Tarrant refererar till slaget i Wien som han, trots att ”vi, européerna, förlorade 14 000 män”, anser var en ”triumferande SEGER” som leder honom till slutsatsen: ”Förvänta dig inte att överleva. Det enda som du kan vänta dig är ett riktigt krig och att dö som en sann soldat.”²⁵⁰

Grundmodellen för Eurabiasteorin är slående lik den om den judiska världskonspirationen, men det verkar Littman, som själv kommer från en judisk familj, antingen ignorera eller inte känna till.²⁵¹ Kontrajihadismen och Eurabiasteorin skiljer sig dock enligt Littman från de andra konspiratoriska föreställningar som diskuterats här i och med att antijudisk rasism är ett hot och inte ett ideal.²⁵² Givet teorins grundkärna har steget att väva in den i teorier om ZOG och den stora ersättningen inte varit långt. Som tidigare påpekats tar dessa olika konspiratoriska föreställningar varierande former hos olika individer och ideologiska grupperingar. För vissa är kontrajihadismen rent av kontraproduktiv medan den hos andra utgör en central aspekt i metateorin om vitt folkmord. Givet den radikalnationalistiska medieekologins transnationella och heterogena grund är det

²⁴⁸ Sindre Bangstad, ”Bat Ye’Or and Eurabia,” i *Key Thinkers of the Radical Right: Behind the New Threat to Liberal Democracy*, redigerad av Mark Sedgwick, s. 170-183 (Oxford: Oxford University Press, 2019), på s. 178.

²⁴⁹ Citerad i Bangstad, ”Bat Ye’Or”, s. 178.

²⁵⁰ Tarrant, ”The Great”, s. 42.

²⁵¹ Slutsats påpekad av Sindre Bangstad: ”Bat Ye’Or”, s. 178.

²⁵² Om kontrajihadismen och kontrajihadisters tvetydiga hållning till judendom och Israel, se: Mattias Gardell, ”Crusader Dreams: Oslo 22/7, Islamophobia, and the Quest for a Monocultural Europe”, *Terrorism and Political Violence* 26(1), 2014: 129-155; Benjamin Lee, ”A Day in the ‘Swamp’: Understanding the Discourse in the Online Counter-Jihad Nebula”, *Democracy and Security* 11(3), 2015: 248-274.

heller inte förvånande. Föreställningar och teorier läses in i lokala kontexter och förändras på grund av ideologiska bevekelsegrunder.²⁵³

Efter David Lanes *White Genocide* har otaliga omtolkningar och rekontextualiseringar gjorts. I den metapolitiska logiken har, som tidigare påpekats, en rad intellektuella radikalnationalister kommit att ge dessa teorier en förment vetenskaplig grund. Etnonationalisten Greg Johnson (också kallad Trevor Lynch), redaktör för det amerikanska metapolitiska projektet *Counter-Currents*, är ett exempel. *Counter-Currents* publicerar poddar, vloggar, opinionstexter och böcker och utgör en viktig nod i den radikalnationalistiska medieekologin. Johnson, som har disputerat i filosofi, strävar efter att etablera en ny höger (*New Right*) baserad på vit identitetspolitik som ska ta form i en vit etnostat, en vitopi (*whitopia*). Med referenser till FN:s folkmordskonvention söker han sakligt klargöra sanningen om det vita folkmordet. Han skriver till exempel:

”Det är lätt att förstå varför folk avfärdar en sådan sanning [om det vita folkmordet], för det betyder att vita inte endast är offer för ett hemskt misstag eller ett opersonligt socio-politiskt ’system’, eller ett inhumant kosmiskt och inhumant öde, utan för en utstuderad illvilja, principfast fiendskap och diabolisk ondska... Till slut kommer vi att ansluta till så många vänner vi kan, övertala alla vi kan och endast fiender kommer att kvarstå... fiender som inte kan konverteras utan helt enkelt måste bekämpas.”²⁵⁴

Dessa konspiratoriska föreställningar genomsyras av en folkmordslogik. I och med att konspirationens ondskefulla element förevigas och essentialiseras genom ett förkroppsligande (ras, etnicitet och religion) framstår den enda lösningen på att bli av med ondskan att göra sig av med onskans inkarnation. Ingen ska besparas. *Feuerkrieg Divisions* maxim är i denna anda att ”det är ok att döda undermänniskor”. I denna logik kan ett barn framstå som oskyldigt, men det är en förljugen bild av verkligheten. Som Tarrant skriver: ”Om du upptäcker ett huggormsbo i din trädgård, låter du då ormbarnen [*adolescents*] leva? Låter du dem växa upp fritt för att en dag bita dina egna barn när de leker i din trädgård? Nej. Du bränner ner boet, oavsett deras ålder.”²⁵⁵ Balliet, som är mer kortfattad, har i sin gaminginspirerade poängtavla listat mord av judiska barn i en sardonisk ton: ”Tänk på barnen! Döda ett judiskt barn [*kikelett*].”²⁵⁶

²⁵³ Se: Gabriele Consentino, *Social Media and Post-Truth World Order* (New York: Springer, 2020), 59-86; Nilsson, *French Populism*.

²⁵⁴ Greg Johnson, *The White Nationalist Manifesto* (San Francisco: Counter Currents), s. 22. I original: ”Eventually we will make all the friends that we can make, persuade all the people that we can persuade, and only enemies will remain... enemies that cannot be converted but must simply be defeated.”

²⁵⁵ Tarrant, ”The Great”, s. 53.

²⁵⁶ Balliet, ”DoKumentation”, s. 11.

4.3 Det brutala våldets digitala teater

Användandet av populärkulturella referenser i propagandasyften är inget nytt. Berättelser, litteratur, teater, musik och film har på olika sätt använts för att skapa storslagna och legitimerande berättelser om vilka vi är, vart vi är på väg och för vilket syfte.²⁵⁷ Som tidigare påpekat har internet och teknikens utveckling i grunden både förändrat hur vi människor kommunicerar och demokratiserat tillgången till verktyg för kommunikation. Extremistiska ideologiska miljöer är inget undantag, snarare tvärtom. Gamingindustrin är idag en av världens största kultur- och medieindustrier.²⁵⁸ Som sådan har den blivit en naturlig del av hur människor använder populärkulturen, särskilt yngre generationer, för att skapa narrativ av sina liv.²⁵⁹

Mänskligt liv har som många forskare påpekat att i tilltagande grad kommit att spelifieras (jämför engelskans *gamification*). I korta ordalag betyder spelifiering användandet av speldesign och spellogiker utanför spelens kontext.²⁶⁰

Spelifieringens logik används flitigt inom marknadsföring och har blivit en integrerad del av många människors liv, där det fysiska sammanflyter med det digitala. En person kan till exempel med portabla digitala verktyg – telefoner, klockor, armband och cykeldatorer – göra sitt liv till ett spel där alltifrån god sömn och ett personligt rekord i löparspåret genererar poäng och digitala priser.²⁶¹ Spelifiering i sig har blivit en integrerad del av modern krigsföring, planering och testning av olika scenarier samt fjärrstyrning av drönare.

Inte minst visar dejtingsajtars och appar hur människor digitaliseras via algoritmer för att profileras och matchas med likasinnade, vilket är något som inte gått den radikalnationalistiska medieekologin förbi. 2017 släppte den österrikiske ledargestalten i den europeiska etnonationalistiska Identitära generationen (*Génération identitaire*), Martin Sellner, *Patriot Peer* – en sorts Tinder för att hitta och umgås med ideologiskt likasinnade.²⁶²

²⁵⁷ Se: Alex S. Edelstein, *Total Propaganda: From Mass Culture to Popular Culture* (London och New York: Routledge, 1997). Om narrative som en subjekts- och meningsskapande mänsklig funktion se: Steven Brown, "The 'Who' System on the Human Brain: A System for Social Cognition About the Self and Others," *Frontiers in Human Neuroscience* 14:224, 2021: 1-18.

²⁵⁸ Se: Omri Wallach, "The History of Gaming in One Chart", *World Economic Forum*. 27 november 2020: <https://www.weforum.org/agenda/2020/11/gaming-games-consels-xbox-play-station-fun>.

²⁵⁹ Sean Monahan, "Video Games Have Replaced Music as the Most Important Aspect of Youth Culture", *The Guardian*, den 11 januari 2021: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2021/jan/11/video-games-music-youth-culture>.

²⁶⁰ För originaldefinition, se: Sebastian Deterding, Dan Dixon, Rilla Khaled och Lennart Nacke, "From Game Elements to Gamefulness: Defining 'Gamification'", *MindTrek'11*, Tammerfors, konferensskrift, den 28-30 september 2011.

²⁶¹ Se: Juho Hamari och Jonna Koivisto, "Working Out For Likes: An Empirical Study on Social Influence in Exercise Gamification", *Computers in Human Behavior* 50, 2015: s. 333-347.

²⁶² Pam Nilan, *Young People and Far Right* (London and New York: Palgrave, 2016), s. 43.

IS har utmärkt sig för att vara framstående i att använda krigsfilmiska inslag och tv-spels interaktiva dimensioner i sin propaganda och i skapandet av ett Cyberkalifat.²⁶³ De har erbjudit framtida kombattanter att gå från den virtuella världens fantasi till verklighetens realism genom actionspackade livesändningar av krig (*warstreaming*).²⁶⁴ Som den pakistansk-brittiske hackaren och propagandisten Junaid Hussein (också kallad Abu Hussain al-Britani) rapporteras ha twittrat: "Du kan sitta hemma och spela *Call of Duty* eller så kan du vara med i det riktiga *call of duty*... valet är ditt."²⁶⁵ I en propagandavideo som heter "Bekämpa dem – Allah kommer att straffa dem med dina händer" har en IS-soldat en kamera monterad på sin hjälm, vilket imiterar krigsspelens förstapersonsperspektiv.²⁶⁶

Likheterna mellan propagandistiska strategier mellan radikala islamister och radikalnationalisters användande av gaming- och filmkultur för att iscensätta brutalt våld är slående. Till exempel hade Breivik planerat att filma när han halshögg den norske statsministern Gro Harlem Brundtland.²⁶⁷ Den franska jihadisterna Mohamed Merah, som mördade judiska soldater och barn i Toulouse 2012, filmade det hela med en kroppsmonterad kamera. Merah klippte ihop videomaterialet till en 25 minuter lång film som bland annat innehöll upplästa koranverser och hyllningar till Al-Qaida.²⁶⁸ IS har gjort Hollywoodinspirerade filmer av sin krigsföring. Utöver den användargenererade spelifieringen finns en rad spel i vilka ideologiska fantasier kan levas ut. Exempel på det är det IS-utvecklade spelet *Salil al-Swarim* och Hizbollahs *Special Force* och *Holy Defence*. Radikalnationalistiska varianter är den identitära rörelsens *Heimat Defender* och *Daily Stormers* modifierade version av tv-spelsklassikern Doom 2, där rymdmonster har bytts ut mot judar och spelaren bekämpar den judiska ockupationsregeringen.²⁶⁹ En annan variant är spelet *Jesus Strikes Back: Judgement Day* där spelaren i rollen som bland andra Jesus, Donald Trump, Adolf Hitler och Brenton Tarrant, bekämpar utomjordingar, liberaler,

²⁶³ Miron Lakomy, "Let's Play a Video Game: *Jihadi* Propaganda in the World of Electronic Entertainment", *Studies in Conflict and Terrorism* 42(2), 2019: s. 383-406.

²⁶⁴ Heiko Borchert, Tober Schütz och Joseph Verbonzsky, *Beware of the Hype: What Military Conflicts in Ukraine, Syria, Libya, and Nagorno-Karabach (Don't) Tell Us About the Future of War*, Defense AI Observatory (DAIO), Hamburg, 2021, s. 56-57.

²⁶⁵ Citerad i Linda Schlegel, "Can You Hear Call of Duty? The Gamification of Radicalization and Extremist Violence", *European Eye on Radicalization*, den 17 mars 2020: <https://eeradicalization.com/can-you-hear-your-call-of-duty-the-gamification-of-radicalization-and-extremist-violence/>.

²⁶⁶ Citerad i Schlegel, "Can You Hear."

²⁶⁷ Helen Pidd, "Anders Behring Breivik Planned to Film Beheading of Former Prime Minister", *The Guardian*, den 19 april 2012: <https://www.theguardian.com/world/2012/apr/19/breivik-targeted-former-pm-brundtland>.

²⁶⁸ Stéphane Johanny och Marie Christine Tabe, "La vidéo interdite de Mohamed Merah", *Le Journal du Dimanche*, den 10 juni 2012: <https://www.lejdd.fr/Societe/Faits-divers/La-video-interdite-de-Mohamed-Merah-518028-3266156>.

²⁶⁹ Se: Schlegel, "Can You Hear"; Linda Schlegel, *The Gamification of Violent Extremism and Lessons for P/CVE*, Radicalisation Awareness Network (RAN), 2021.

feminister, HBTQ-rörelser och etniska och religiösa minoriteter som är hantlangare till bland andra den homosexuelle reptilen och satanisten George Sorrows.²⁷⁰ George Soros är en amerikansk finansman med ungersk och judisk bakgrund som via sin stiftelse *Open Society Foundations* verkar för demokratiska, liberala och anti-totalitära värderingar. Inom radikalnationalistiska kretsar, och på annat håll, i Europa och USA har han blivit något av sinnebilden för stereotypen av den "evige juden" vars påstådda syfte är att underminera den vita rasen och styra världen.²⁷¹

Spelifieringen kan också förstås som en process genom vilken gränserna för spel och verklighet suddas ut; om hur individer själva tar spelens logik ut i den fysiska världen.²⁷² Utöver Tarrants iögonfallande krigsspelsreferenser gör han en etnonationalistisk tolkning av barnspelet *Spyro the Dragon 3*, Earnest skriver om *Minecraft* både som ett gränsland mellan den digitala och fysiska verkligheten och Balliet utmålar sig som en futuristisk krigarsoldat i en mix av animekultur, krigs- och rollspel. Dessa våldsverkars handlingar utförs vidare för en publik. Det senaste decenniet har livesändningar av personer som spelar tv-spel blivit ytterst populära. Till exempel livesändes hela 426 miljoner timmar under det tredje kvartalet 2020 av spelet *Fortnite* via livesändningstjänsten *Streamlabs*.²⁷³ Sändningarna har ofta chattfunktioner där spelarens färdigheter diskuteras. I denna anda började användare på 8chan direkt efter Tarrants attack kommentera Tarrants dödstal i termer av poäng och *kill-score*.²⁷⁴ Earnest skrev till exempel, i vad som förefaller vara vilseledande information, att Felix Arvid Ulf Kjellberg, känd som den livesändande spelaren Pewdiepie, planerade och finansierade attacken.²⁷⁵

De stora datorspelsrelaterade plattformarna – Steam, Twitch, DLive och Discord – har kommit att bli centrala noder i den radikalnationalistiska medieekologin. I en studie där radikalnationalistisk propaganda och forum har analyserats visas att Steam huserar flest servrar med etablerade forum och kopplingar till specifika rörelser och organisationer.²⁷⁶ Twitch, DLive och Discord, som de senaste åren har börjat moderera innehållet på plattformarna, har många men ofta kortlivade servrar och forum med relativt få användare, alternativt användare som sporadiskt

²⁷⁰ Skaparna till spelet hävdar att det är en parodi. Se: Group Reporter, "Jesus Strikes Back: Sick PC Game That Lets You Play as Hitler and Murder Feminists and Gays Slammed", *The Scotsman*, den 3 juni 2019: <https://www.scotsman.com/read-this/jesus-strikes-back-sick-pc-game-that-lets-you-play-as-hitler-and-murder-feminists-and-gays-slammed-70198>.

²⁷¹ Se: Ivan Kalmar, "Islamophobia and Anti-Semitism: The Case of the Hungary and the 'Soros Plot'", *Patterns of Prejudice* 54(1-2), 2020: 182-198.

²⁷² Schlegel, *The Gamification*, s. 6.

²⁷³ Jessica Clement, "Global Fortnite Hours Watched on Streamlabs 2020", *Statista*, den 15 september 2021: <https://www.statista.com/statistics/1030865/fortnite-hours-watched-twitch/>. Streamlabs sänder mycket till plattformar som YouTube och Twitch.

²⁷⁴ Schlegel, "Can You Hear".

²⁷⁵ Earnest, "An Open", s. 3.

²⁷⁶ Jacob Davey, *Gamers Who Hate: An Introduction to ISD's Gaming and Extremism Series*, Institute for Strategic Dialogue (ISD), 2021, s. 6.

ger uttryck för radikalnationalistisk ideologi.²⁷⁷ Den övergripande trenden på dessa plattformar förefaller dock vara att föra redan ideologiskt övertygade individer och grupperingar samman.²⁷⁸

Som framgångsrika spelare med en hyllad high-score har en glorifierande ikonografi av radikalnationalistiska ensamagerande våldsverkare vuxit fram. I subkulturella forum inom den radikalnationalistiska medieekologin florerar bilder med ideologiskt uppviglande budskap. I en bild från en Telegramgrupp framställs till exempel Earnest som ett betänksamt helgon porträtterad framför en bloddränkt svart sol. Bildtexten säger: ”Behåll drivkraften.”

4.4 Sammanfattning

Tarrant, Earnest och Balliet agerade ensamma samtidigt som de är produkter av en föreställningsvärld där nyfascism och vit populism utgör de ideologiska ramarna. Precis som i många historiska folkmord finner vi i manifesten att identitet, homogenitet, renhet och säkerhet rationaliserar och legitimerar övergången från fantasi till verklighet, från idé till handling.²⁷⁹ Folkmordslogiken legitimeras som ett självförsvar på ett universellt och nästintill kosmiskt hot, förkroppsligat genom fienderaser. Valet att handla beskrivs i manifesten som en moralisk handling, som det minst onda alternativet.

De tre ensamagerande våldsverkarna är både konsumenter och produkter av den radikalnationalistiska medieekologins metapolitiska kamp. Här råder en latent form av våldsuppvigling. Affektiv propaganda underbygger ett glorifierande av brutalt våld där attentatsmän hyllas som martyrer. Vem som helst kan idag skaffa vapen, via den lagliga handeln, den svarta marknaden eller egenmodifierade vapen med 3D-printrar. Tillsammans med den digitala teknikens och kommunikationens lättillgänglighet är steget till att bli både producent och huvudperson i en förment heroisk kamp mot ondskan inte långt.

²⁷⁷ Davey, *Gamers Who Hate*, s. 6.

²⁷⁸ Davey, *Gamers Who Hate*, s. 9. Se också: Nick Robinson och Joe Whittaker, ”Playing for Hate? Extremism, Terrorism, and Videogames”, *Studies in Conflict and Terrorism* (online first), 2021: s. 1-23.

²⁷⁹ Abdelwahab El-Affendi, ”Introduction: Narrating the Precariousness of Human Decency”, i *Genocidal Nightmares: Narratives of Insecurity and the Logic of Mass Atrocities*, redigerad av Abdelwahab El-Affendi, s. 1-26 (London och New York: Bloomsbury, 2016), på s. 7-8.

5 Att upptäcka och förhindra

En viktig fråga för brottsförebyggande och brottsbekämpande myndigheter är hur ensamagerande våldsverkare kan upptäckas och förhindras. Som tidigare nämnts har radikalnationalistiska aktörer varit tidiga med att använda den digitala utvecklingen i propagandasyften. Inom den mer generella brottsligheten har också framsynthet i att använda digital teknik i strategiska och organisatoriska syften för både digitala och fysiska brott visats. Detta har också lett till att såväl praktiker som forskare sökt utveckla metoder för att bättre förstå hur digitala verktyg används för kriminella syften samt ett ökat intresse för att använda digitala verktyg inom brottsförebyggande och brottsutredande verksamhet.

2020 framgick till exempel att den franska polisen hade infiltrerat den bland kriminella mycket populära krypterade kommunikationstjänsten Encrochat. Infiltration visade sig framgångsrik i att både förstå organiserade brottslighet och lagföra kriminella i en rad olika länder.²⁸⁰ Likaså visade sig den FBI-initierade Operation trojansk sköld framgångsrik. I samarbete med polismyndigheter i ytterligare 16 andra länder, däribland Sverige, hade FBI skapat en krypterad meddelandetjänst vid namnet ANOM, som spreds till kriminella och som efter bland annat Encrochats nedstängande kom att användas flitigt.²⁸¹

I båda fallen har det handlat om kriminella som kommunicerar om alltifrån import av illegala droger till beställningar av mord. För att knyta an till föreliggande rapports diskussion om för- och nackdelar med olika organisationsformer för revolutionära radikalnationalister, visar Encrochat och ANOM på sårbarheterna för mer nätverksbaserade motståndsgropperingar. Det kan räcka med att en nod i nätverket infiltreras för att hela nätverket ska falla. Det ledarlösa motståndets strategi är, som tidigare diskuterats, ett sätt att motverka denna sårbarhet. Ensamagerande våldsverkare som Tarrant, Earnest och Balliet är således än mer svåra att upptäcka på förhand eftersom de, åtminstone på en teoretisk nivå, inte ingår i organiserade grupperingar. Detta utesluter dock inte att de själva ser sig som representanter för en grupp eller en ideologisk rörelse.

I alla händelser visar forskning om ensamagerande våldsverkare, vilket också stöds av den här rapportens analys, att dessa gärningspersoner hade lämnat både fysiska och digitala spår som i efterhand ger vissa indikationer på att de var i stånd attagera utifrån sina ideologiska övertygelser. I det här kapitlet diskuteras således vissa möjligheter till att upptäcka och förhindra ideologiskt motiverade ensamagerande våldsverkare med hjälp av digitala verktyg.

²⁸⁰ Eurojust, "L'enquête EncroChat en France : Genèse du dossier et chronologie de la procédure", Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete, 28 maj 2020: https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/Press/2020-07-02_EncroChat-investigation-in-France_FR.pdf.

²⁸¹ Europol, "800 Criminals Arrested in Biggest Ever Law Enforcement Operation Against Encrypted Communication", *Press Release*, 8 juni 2021: <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/800-criminals-arrested-in-biggest-ever-law-enforcement-operation-against-encrypted-communication>.

5.1 Digitala verktyg och utmaningar

I den amerikanska sci-fi-filmen *Minority Report* (2002) utspelas ett scenario i en nära framtid där polisenheten *PreCrime* griper brottslingar innan brott begåtts. Till sin hjälp har enheten tre orakelliknande figurer som kallas för *precogs* (från prekognition). Med speciella psykiska förmågor kan de skåda in i framtiden och förhindra hemska brott. Filmen ställer frågan om vi med 100 procents säkerhet kan veta att en handling som ännu inte har inträffat faktiskt kommer att inträffa samt vad detta gör med rättsstatens innersta väsen. Filmen bygger på en novell med samma namn från 1956 och teorierna om prediktivt polisarbete går tillbaka till början av 1900-talet.

Den här typen populärkulturellt beskriven framtida prediktivt polisarbete är fiktion långt ifrån var dagens prediktiva förmågor ligger. Däremot har ny teknik och kunskap medfört att prediktivt polisarbete med hjälp av digitala verktyg alltmer utforskas av forskare och praktiker. Stordata (*Big Data*) och maskininlärning (AI) har stor potential att hantera och strukturera de digitala spår vi människor lämnar efter oss. Till exempel har flertalet FOI-rapporter diskuterat och analyserat olika verktyg och strategier som går i denna riktning.²⁸²

I kriminologisk, sociologisk och psykologisk forskning har flertalet modeller utvecklats för att typologisera beteendemönster och riskbeteenden hos ideologiskt motiverat våld och/eller ensamagerande våldsvarkare.²⁸³ Modeller för att identifiera riskindivider finns, som till exempel *Profile Risk Assessment Tool* (PRAT). Med PRAT kan lingvistiska markörer, eller ideologiska uttryck, som används i skriftlig kommunikation i digitala medier identifieras och klassificeras med hjälp av maskininlärning (AI).²⁸⁴ Många av dessa modeller hjälper till att strukturera beteendemönster och personlighetsdrag med vetenskapen att individen i fråga var en (potentiell) ensamagerande våldsvarkare, men de är svåra att applicera för att förutsäga beteende.²⁸⁵

I en FOI-rapport om ensamagerande våldsvarkare görs en hypotetisk modell som förklarar problematiken.²⁸⁶ Modellen utgår från att det finns ett verktyg som med 80 procents säkerhet kan identifiera blivande manliga massmördare samt med 99,9 procents säkerhet avfärda icke-relevanta män. Verktuget kommer både att missa 20 procent av massmördarna och felaktigt profilera en promille. I rapporten appli-

²⁸² Se: Cohen, *Who will be*, och Kaati m.fl., *Ensamagerande*, samt Selbing m.fl., *Ensamagerande*.

²⁸³ För en sammanställning, se Selbing m.fl., *Ensamagerande*, s. 43-45.

²⁸⁴ Se: Nazar Akrami, Amendra Shrestha, Mathias Berggren, Lisa Kaati, Milan Obaidi och Katie Cohen, "Assessment of Risk in Written Communication: Introducing the Profile Risk Assessment Tool (PRAT)", konferensskrift, *2nd European Counter-Terrorism Center (ECTC) Advisory Group Conference*, Haag, den 17-18 april 2018.

²⁸⁵ För vidare diskussion se: Jonathan Keyton, Christopher Baker-Beall och Jens Binder, "Lone-Actor Terrorism – A Systematic Literature Review", *Studies in Conflict and Terrorism Studies*, online first, 2021: 1-28.

²⁸⁶ Selbing et al, *Ensamagerande*, s. 41.

ceras denna hypotetiska modell på Tyskland med cirka 40 miljoner manliga invånare. Verktøget skulle då identifiera 40 000 invånare som potentiella massmördare varav 4-5 individer skulle vara massmördare. Som påpekats i rapporten finns också en stor risk att verktøget skulle missa en eller flera massmördare. Den tid och de resurser som skulle krävas för att bevaka dessa 40 000 män skulle vara enorma. Exemplet hjälper till att synliggöra vikten av ha kunskap om de miljöer (ideologiska, digitala och fysiska) som ska undersökas för att rikta sökljuset rätt.

Utöver problematiken med träffsäkerhet är en annan komplicerande faktor själva underlaget som ett digitalt verktyg har för att göra prediktioner. Ett talande exempel på denna problematik rör mer generell brottsprediktion.²⁸⁷ 2013 testkörde polisen i den brittiska staden Kent mjukvaran PredPol, utvecklat av Los Angeles-polisen och *University of California*. PredPol:s algoritm hjälper till att identifiera geografiska områden där sannolikheten för att brott begås är stor. Ett resultat från testet i Kent var att PredPol var tio gånger effektivare än patrullering och dubbelt så effektiv i sina analyser än polisens underrättelsetjänst. Ett annat resultat var att de brott som identifierades var av ringa karaktär. Att upptäcka mönster visade sig vara lätt för programmet när det rörde sig om till exempel offentlig urinering. En lärdom var då att berusade krogbesökare på väg hem tenderar att urinera på ett antal återkommande platser. Vid en given tid och plats kan det baserat på programmets resultat vara rimligt att anta att offentlig urinering kommer att ske och på så vis kan den eventuellt stoppas och de urinerande förbrytarna lagföras. Det blir dock genast mer komplext när det handlar om tyngre brottslighet som inte är lika platsbunden. Polisen i Kent slutade använda PredPol 2018 eftersom det inte kunde påvisas att programmet på något väsentligt sätt minskade den generella brottsligheten.²⁸⁸

Inom forskningen poängteras att vi befinner oss långt ifrån att ha utvecklat en digital kristallkula som likt *precogs* i *Minority Report* kan se in i framtiden för att förutse brott, förutse vem som begår brott och deras identiteter samt vilka som kommer att falla offer för en viss typ av brott.²⁸⁹ Även om vi en dag har detta verktyg till hands är det inte givet hur det ska användas och hur dess träffsäkerhet ska tolkas.

5.2 Människa och maskin

Digitala och automatiserade verktyg kan vara behjälpliga och brottspreventiva i brottsutredande syften. Forskning om att bättre kunna förhindra brott och särskilt

²⁸⁷ Cathy O'Neil, *Weapons of Math Destruction* (New York: Crown, 2016), s. 77.

²⁸⁸ För en kritisk diskussion om PredPol och dess användande i Europa, se: Fieke Jansen, "The Fill Force of the State", *About: Intel*, den 15 juli 2020: <https://aboutintel.eu/predictive-policing-context/>.

²⁸⁹ Walter L. Perry, Brian McInnis, Carter C. Price, Susan C. Smith och John S. Hollywood, *Predictive Policing: The Role of Crime Forecasting in Law Enforcement Operations* (RAN), 2013, s. xiii.

ensamagerande våldsverkare kommer sannolikt att ge brottsbekämpande instanser bättre och mer förfinade verktyg. Vi befinner oss dock ännu i en situation där maskininlärning av mänskligt beteende kräver lärare, alltså människor. Det finns imponerande exempel på hur programmerade algoritmer visar upp en inlärningsförmåga långt bortom vad en människa kan klara av. Till exempel gick företaget DeepMinds schackprogram AlfaZero från att inte kunna någonting om schack till att bli nästintill oövervinnerlig på endast fyra timmar.²⁹⁰ Men att lära en algoritm att hantera alla eventualiteter som spelar in i mänskligt liv är inte som att spela schack.

Att med maskininlärning studera människor i sociala fysiska miljöer handlar om att digitalisera mänskligt beteende – att reducera komplexa psykiska och sociala faktorer till ettor och nollor. Att studera mänskligt beteende i digitala miljöer lägger ytterligare komplexitet till analysen. På ett sätt rör detta den klassiska sociologiska frågan om aktörskap och struktur (t.ex. klass, kön, kultur, religion och ideologi), alltså hur pass fria från eller styrda av sociala strukturer människor är.²⁹¹ I digitala medier läggs dock ytterligare komplicerande faktorer till analysen. Hur påverkas människors handlande och ideologiska positioneringar av de digitala plattformarnas algoritmer som säker påverka människor i olika inriktningar?

Människor är och kommer troligtvis i den närmaste framtiden att vara den viktigaste delen i datadriven analys.²⁹² Det är människor som identifierar och samlar in data, data behöver bearbetas för att kunna analyseras digitalt, metodologiska och analytiska verktyg behöver anpassas efter en föränderlig verklighet, resultat behöver tolkas, beslut om påföljder behöver tas och påföljderna behöver utvärderas. I alla led finns risker att alltifrån bristfällig empirisk kunskap till kulturella och politiska fördomar blir en del av kodningen som utgör grunden för maskininlärningen. Kort sagt, data är inte begripligt utan tolkning och för att tolka behövs teorier för att utvärdera metoder, etiska spörsmål och resultat.²⁹³

Det kan förvisso tänkas att ju mer människor blir frivilliga testsubjekt i algoritmernas utveckling desto större blir datamängden från vilken algoritmer kan lära sig av mänskligt beteende. Möjligtvis kan en kombination av det spelifierade livet och mer utvecklade algoritmer öppna nya vägar för profileringens potential. Men

²⁹⁰ Se: James Vincent, "DeepMind's AI Became a Superhuman Chess Player in a Few Hours, Just for Fun", *Vice*, den 6 december 2017: <https://www.theverge.com/2017/12/6/16741106/deepmind-ai-chess-alphazero-shogi-go>.

²⁹¹ Simon Lindgren, *Data Theory* (Cambridge och Medford: Polity Press, 2020), s. 11.

²⁹² Det är inte otänkbart att kvantdatorer kan användas för en mer precis analys av stordata, både i förmågan att hantera enorma datamängder samt i förmågan att sortera den så att den blir användbar och begriplig för olika specifika syften. Se: Vedran Dunjko och Hans J. Briegel, "Machine Learning & Artificial Intelligence in the Quantum Domain: A Review of Recent Progress", *Reports on Progress in Physics* 81: s. 1-67.

²⁹³ Lindgren, *Data Theory*, s. 15. Se även: Danah Boyd och Kate Crawford, "Critical Questions for Big Data: Provocations for Cultural, Technological, and Scholarly Phenomena," *Information, Communication & Society* 15(5), 2021: 662-679.

som i Kent-fallet betyder inte alltid mer data bättre resultat. Beträffande ideologiskt ensamagerande våldswerkare blir det än mer komplext eftersom statistiskt generaliserbar data saknas. Urvalsgruppen för att göra vetenskapligt godtagbara profileringar är för liten.

Utifrån forskningsläget kan dock vissa slutsatser dras om var fokus kan läggas och då mot vad digitala verktyg ska riktas. Ett vanligt återkommande varningstecken bland ensamagerande våldswerkare är vad som i forskningen kallas för läckage (*leakage* eller *seepage*). Läckage syftar på när en våldswerkare avsiktligt eller oavsiktligt kommunicerar sin intention och förmåga att begå en våldsam handling. I en studie av 119 ideologiskt motiverade ensamagerande våldswerkare som har utfört eller hade planerat att utföra attentat i USA och Europa visar den stora majoriteten tecken på läckage.²⁹⁴ Det handlar om att personer i deras omgivning (83 procent) kände till den ensamagerandes missnöje med omvärlden, som senare låg till grund för den planerade våldshandlingen. Att den ensamagerande hade radikala och våldsbejakande åsikter var också vida känt (79 procent). De ensamagerande hade också talat med familj och vänner om sina avsikter (64 procent). En majoritet hade producerat brev eller gjort offentliga uttalanden om intentionerna (59 procent) och i majoriteten av fallen hade personer i deras omgivning information om specifika förberedelser för ett attentat (58 procent). En annan studie av 55 politiskt motiverade ensamagerande våldswerkare i Europa och USA visade att 86 procent hade, på ett eller annat sätt, läckt sina intentioner före ett attentat.²⁹⁵

Datorassisterad brottsbekämpning och profileringsmodeller kan vara, precis som den övervägande delen av forskningen i ämnet understryker, hjälpsamma verktyg och det förefaller finnas stor utvecklingspotential för förfinade och mer träffsäkra verktyg. Denna utveckling rör dock inte bara den tekniska utvecklingen utan väcker en rad andra frågor.

För det första, även om det en dag vore möjligt att utveckla ett verktyg som med 100 procents säkerhet kan förutse brott och identifiera och profilera brottslingar blir det en etisk, moralisk och filosofisk samhällsfråga; vilken typ av samhälle vill vi leva i?²⁹⁶ För det andra riskerar en övertro på digital brottsprediktion och/eller en välutvecklad brottsprediktiv förmåga att bli ett kontraproduktivt projekt. Inte minst rör det frågan om hur mycket vi är redo att tumma på den demokratiska rättsstatens principer av fri- och rättigheter för att skydda dem.²⁹⁷

²⁹⁴ Paul Gil, John Horgan och Paige Deckert, "Bombing Alone: Tracing the Motivations and Antecedent Behaviors of Lone-Actor Terrorists", *Journal of Forensic Science* 59(2), 2017: s. 425-435.

²⁹⁵ Shuurman m.fl., "Lone Actor", s. 6. Se även: Rose och Morrison, "An Explanatory".

²⁹⁶ Se: Kevin Macnish, "Mass Surveillance: A Private Affair?", *Moral Philosophy and Politics* 7(1): 9-27.

²⁹⁷ För vidare diskussion om risker att underminera demokratin i viljan att försvara den i en Nordvästeuropeisk kontext, se: Annelies van Vark, "Under Pressure: Security and Stability Related Challenges for Liberal Democracy in North-Western Europe", *Democracy and Security* 17(3), 2021: 296-323.

För det tredje, i de ideologiska miljöer som redan genomsyras av en antipati mot vad som ses som en fientlig statsmakt, kan en expanderande övervakning och repressiva metoder ytterligare bekräfta den rådande världsbilden med eventuellt resultat att miljöerna frodas under jord och strategierna för påverkan förfinas med användande av alltifrån nya subversiva kommunikativa strategier till användandet av andra säkrare plattformar och finansiering med kryptovalutor.²⁹⁸ Till exempel, för den som följer ett givet forum på *Dark Web* är det vanligt förekommande att det, så fort forumet omnämns utanför forumet självt, flaggas för att forumet är komprometterat. När detta sker börjar en lek med att lägga ut vilseledande material för eventuella wallraffande journalister och forskare samt infiltrerande underrättelsepersonal.²⁹⁹

Poängen är här inte att avråda från att utveckla digitala verktyg utan att belysa en del av den problematik som följer; tekniskt, etiskt, juridiskt och politiskt. I relation till temat för föreliggande rapport understryks dock att det är avgörande att ha en bred förståelse för de potentiella varningstecken en individ kan uppvisa, dess ideologiska bevekelsegrunder och uttryck. Kontinuerlig kunskap om den revolutionära och accelerationistiska radikalnationalismens föränderliga, internationella, digitala, ideologiska, mobilisatoriska, organisatoriska och ekonomiska dimensioner och logiker är i denna aspekt väsentlig.³⁰⁰ Det kan också tänkas att en bredare allmän kunskap i samhället och särskilt bland myndigheter kan vara behjälplig för att inte bara signalera potentiella varningssignaler när läckagebeteenden sker utanför en subkulturell ideologisk gruppering, utan även för att ta dem på allvar.³⁰¹ Olika former av digitala lösningar kan alltså vara behjälpliga för att, tillsammans med underrättelsearbete (digitalt och fysiskt), navigera i den digitala medieekologin och förstå varningssignaler i den fysiska världen.³⁰²

²⁹⁸ För vidare diskussion se: Shiza Ali, Jeremy Blackburn, Mohammad Hammas Saeed, Emilio de Cristofaro, Esraa Aldreabi, Savvas Zannettou och Gianluca Stringhini, "Understanding the Effect of Deplatforming on Social Networks", *WebSci 21*, virtual event, Storbritannien, 21-25 juni 2021; Kyle Dala och Sara Fischer, "The Online Far Right Is Moving Underground", *Axios*, 12 januari 2021: <https://www.axios.com/the-online-far-right-is-moving-underground-e429d45d-1b30-46e0-82a3-6e240bf44fef.html>; Jared Holt, "Deplatforming the Far-Right Could Accelerate an Extremist Underground", *Paradox*, 10 februari 2021: <https://paradoxpolitics.com/2021/02/deplatforming-far-right-like-alex-jones-could-accelerate-an-extremist-underground/>.

²⁹⁹ För en diskussion om svårigheter i att studera hatpropaganda på i digitala medier, se: Salla-Maria Laaksonen, Jesse Haapoja, Teemu Kinnunen, Matti Nelimarkka och Reeta Pöyhtäri, "The Datification of Hate: Expectations and Challenges in Automated Hate Speech Monitoring", *Frontiers in Big Data* 3(3): 1-16, s. 10-13.

³⁰⁰ I en svensk kontext, se: Magnus Ranstorp, Phillip Ahlin, Linda Ahlerup och Magnus Normark, *Gränslös extremism: En studie av transnationella kopplingar till svenska radikala miljöer*, Försvarshögskolan, 2021.

³⁰¹ I ett svenskt fall där en 15-åring knivhögg en lärare i en skola i Eslöv, i vad som förefaller har varit en planerad skolattack, fanns tydliga tecken på läckagebeteenden. För en diskussion om fallet, se: Pekå Englund, "Hur många gånger måste lärare slå larm innan något görs?", *Skolvärlden*, 29 oktober 2021: <https://skolvärlden.se/artiklar/hur-manga-ganger-maste-larare-sla-larm-innan-nagot-gors>.

³⁰² För en diskussion om sammanflätningar av radikaliserings online och offline, se: Daniele Valentini, Anna Maria Lorusso och Achim Stephan, "Online Extremism: Dynamic Integration of Digital and Physical Spaces in Radicalization", *Frontiers in Psychology* 11(524), 2020: 1-15.

6 Sammanfattning och slutord

I denna rapport har en analys presenterats av tre ideologiskt motiverade våldssverkare och deras manifest. Det rör sig om självutnämnda etnosoldater och avantgardistiska försvarare av den vita rasen. Ideologiskt sett tillhör de radikalnationalismens etno- och rasnationalism och tolkar världen i en populistisk logik. Manifesten representerar på så vis en radikalnationalistisk extremism eftersom den sociala in-gruppens (det vita folket) framtid är beroende av att utrensa den sociala ut-gruppen (främst judar och muslimer). Det är en folkmordets logik som bygger på en föreställning om konspirationen om ett folkmord mot de vita. Judar, muslimer och eliten (politiker, finansmän, akademiker, kulturarbetare och journalister) är delaktiga i en cyniskt styrd komplott för att genomföra folkmordet.

De ideologiskt motiverade ensamagerande våldssverkarna anser sig ha sett verkligheten för vad den är och kommit till insikt om vad som behöver ske för att rädda den vita rasen. Med det ledarlösa motståndets strategi, inbäddat i maskulint kodade krigarideal och martyrskap, är deras förhoppning att accelerera samhället mot ett stundande raskrig genom att provocera och inspirera.

En ensamagerande agerar på egen hand utan att tillhöra en organisation eller ta order från någon ledare. Även om planering, handling och attentat utförs av en individ ingår de ensamagerande i ett större ideologiskt sammanhang. Som tidigare har diskuterats bör inte en enskild ensamagerandes samhällsomstörtande potential i sig överdrivas samtidigt som den inte ska förringas. Ju fler som ser tiden mogen för att gripa till vapen, desto större blir också hotet. Vidare är det ideologiska sammanhang de ingår i inte en isolerad ö från övriga sociala, politiska, kulturella och ekonomiska utvecklingar, varför fenomenet ensamagerande våldssverkare inte heller bör hanteras som ett isolerat fenomen.

I de tre fall som diskuteras här, men som även har generell bäring, är den radikalnationalistiska medieekologin och metapolitikens kamp avgörande. Det är här den ensamagerande ingår i ett socialt sammanhang och är både en konsument och en producent av ekologin. Särskilt framträdande i dessa manifest är spelifieringen av det brutala våldet.

Det ska understrykas att ideologiskt ensamagerande våldssverkare som skrider till verket är en minoritet samt att företeelsen i sig inte är reserverat för radikalnationalismen. Bland radikalnationalistiska aktörer är det vidare långt ifrån självklart att väpnad kamp är den rätta vägen framåt. Kampen för att implementera vad som i denna värld är den rätta samhällsordningen är inte given. Vissa kommer att rikta kampen mot en långsam parlamentarisk erosion. Det kan ske försök till revolution när väl den metapolitiska kampen anses ha normaliserats bland de stora massorna. Ensamagerande våldssverkare kommer sannolikt att fortsätta ta saken i egna händer för att accelerera denna utveckling. Vilken riktning utvecklingen antar har våldsamma och revolutionära former av radikalnationalism genom den

radikalnationalistiska medieekologin skapat en subkultur byggd kring en heroisk och accelerationistisk kamp mot ideologiska och rasmässiga fiender internationaliserats och nått en global publik.³⁰³

Möjligheterna att upptäcka just ideologiskt ensamagerande våldssverkare via digitala kanaler är komplexa. Precis som inom forskningen står brottsförebyggande och brottsutredande arbete inför en rad utmaningar beträffande användandet av digitala verktyg och dess potential samt de etiska, moraliska, politiska och juridiska aspekter de berör. Här behövs mer forskning för att belysa dessa aspekter och deras relationer. Vidare behövs mer kunskap kring dessa föränderliga ideologiska miljöer, vidden av accelerationistiska logiker och mobilisering, de föränderliga kommunikativa plattformar som används samt den digitala propagandans användande av affektiva och våldsuppviglande budskap. Det är kopplat till den digitala teknikens utveckling och dess nya former av subversiva och revolutionära strategier och beväpning med till exempel egenproducerade vapen.³⁰⁴ En allt viktigare fråga är i detta sammanhang att bättre förstå gränserna mellan våldsbejakande extremistiska logiker och mer subtila extremistiska budskap. Som helhet berör det angränsande problemområden som rör normalisering av extremistiska ideologiska strömningar, informationspåverkan samt rättsstatens och det demokratiska systemets legitimitet.

³⁰³ Koehler, "Dying", s. 11 och 15.

³⁰⁴ Se: Audrey Kurth Cronin, *Power to the People: How Open Technological Innovation is Arming Tomorrow's Terrorists* (New York: Oxford University Press, 2020).

7 Referenser¹

Aasland Ravndal, Jacob. "From Bombs to Books, and Back Again? Mapping Strategies of Right-Wing Revolutionary Resistance." *Studies in Conflict & Terrorism* (online first), 2021: 1-29.

Aasland Ravndal, Jacob, Madeleine Thorstensen, Anders Ravik Jupskås and Graham Macklin (2021). *RTV Trend Report 2021: Right-Wing Terrorism and Violence in Western Europe, 1990-2020*. C-Rex Research Report, University of Oslo: <https://www.sv.uio.no/c-rex/english/publications/c-rex-reports/2021/rtv-trend-report/c-rex-rtv-trend-report-2021.pdf>.

Akrami, Nazar, Amendra Shrestha, Mathias Berggren, Lisa Kaati, Milan Obaidi och Katie Cohen. "Assessment of Risk in Written Communication: Introducing the Profile Risk Assessment Tool (PRAT)." Konferenspaper, *2nd European Counter-Terrorism Center (ECTC) Advisory Group Conference*, Haag, 17-18 april 2018.

Ali, Shiza, Jeremy Blackburn, Mohammad Hammas Saeed, Emilio de Cristofaro, Esraa Aldreabi, Savvas Zannettou och Gianluca Stringhini. "Understanding the Effect of Deplatforming on Social Networks." *WebSci 21*, virtual event, Storbritannien, 21-25 juni 2021

Anderson, Benedict. *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*. London: Verso, 1991.

Asprem, Egil. "The Birth of Counterjihadist Terrorism: Reflections on Some Unspoken Dimensions." *The Pomegranate* 13(1), 2011: 17-32.

Atran, Scott. *Talking To the Enemy*. New York: Harper Collins, 2010.

Atton, Chris. "Far-Right Media on the Internet: Culture, Discourse, and Power." *New Media and Society* 8(4), 2006: 573-587.

Baele, Stephane J., Lewys Brace och Travis G. Coan. "Uncovering the Far-Right Online Ecosystem: An Analytical Framework and Research Agenda." *Studies in Conflict and Terrorism* (online first), 2020: 1-26.

Balliet, Stephan, " マニフェスト," 2019.

¹ Alla digitala källor har kontrollerats 6 december 2021.

- Balliet, Stephan, "DoKumentation," 2019.
- Balliet, Stephan, "Read This First," 2019.
- Bangstad, Sindre. "Bat Ye'Or and Eurabia." *I Key Thinkers of the Radical Right: Behind the New Threat to Liberal Democracy*, redigerad av Mark Sedgwick, 170-183. Oxford: Oxford University Press, 2019.
- Bar-On, Tamir. "Fascism to the Nouvelle Droite: The Dream of a Pan-European Empire." *Journal of Contemporary European Studies* 16(3), 2008: 327-345
- Barkun, Michael. "Conspiracy Theories as Stigmatized Knowledge." *Diogenes* 62(3-4), 2015: 114-120.
- Barkun, Michael. *Culture of Conspiracy: Apocalyptic Visions in Contemporary America*. Berkley: University of California Press, 2003.
- Belew, Kathleen. *Bring the War Home: The White Power Movement and Paramilitary America*. Cambridge och London: Harvard University Press, 2018.
- Berger, J. M., *Extremism*. Cambridge: MIT Press, 2018.
- Biard, Benjamin, Laurent Bernhard och Hans-Georg Betz (red.). *Do They Make a Difference? The Policy Influence of Radical Right Populist Parties in Western Europe*. London and New York: Rowman & Littlefield, 2019.
- Borchert, Heiko, Tober Schütz och Joseph Verbonzsky. *Beware of the Hype: What Military Conflicts in Ukraine, Syria, Libya, and Nagorno-Karabach (Don't) Tell Us About the Future of War*. Defense AI Observatory (DAIO), Hamburg, 2021.
- Boler, Megan och Elizabeth David (red.). *Affective Politics of Digital Media: Propaganda by Other Means*. London and New York: Routledge, 2021.
- Boyd, Danah och Kate Crawford. "Critical Questions for Big Data: Provocations for Cultural, Technological, and Scholarly Phenomena." *Information, Communication & Society* 15(5), 2021: 662-679.
- Brannan, David W. "The Evolution of the Church of Israel: Dangerous Mutations." *Terrorism and Political Violence* 11(3), 2000: 106-118.

- Brannan, David W. *Violence, Terrorism, and the role of Theology: Repentant and Rebellious Christian Identity*. St. Andrews: avhandling, St. Andrews University, 2006.
- Bronner, Stephen Eric. *A Rumor About the Jews: Conspiracy, Anti-Semitism, and the Protocols of Zion*. New York: Palgrave Macmillan, 2019.
- Brown, Steven. "The 'Who' System om the Human Brain: A System for Social Cognition About the Self and Others." *Frontiers in Human Neuroscience* 14:224, 2021: 1-18.
- Burr, Viven. *Social Constructionism*. London and New York: Routledge, 2015.
- Butter, Michael and Peter Knight. "Bridging the Great Divide: Conspiracy Theory Research for the 21st Century." *Diogenes* 62(3-4), 2015: 17-29.
- Byford, Jovan. *Conspiracy Theories: A Critical Introduction*. London and New York: Palgrave Macmillan, 2011.
- Caiani, Manuela och Linda Parenti. *European and American Extreme Right Groups and the Internet*. London: Routledge, 2016.
- Camus, Renault. *Le grand remplacement : Introduction au remplocisme global*. Paris : Camus, 2017.
- Camus, Renault. *Le grand remplacement : Suivi de discours d'orage du peuple*. Paris : Camus, 2012.
- Carr, Matthew. *Blood and Faith: The Purging of Muslim Spain 1492-1614*. London: Hurst & Company, 2017.
- Carr, Matthew. "Your Are Now Entering Eurabia." *Race & Class* 48(1), 2006: 1-22.
- Clement, Jessica. "Global Fortnite Hours Watched on Streamlabs 2020." *Statista*, 15 september 2021: <https://www.statista.com/statistics/1030865/fortnite-hours-watched-twitch/>.
- Cohen, Katie. *Who will be a lone wolf terrorist? Mechanisms of self-radicalisation and the possibility of detecting lone wolf offender threats on the internet*, FOI-R--3531--SE, Totalförsvarets forskningsinstitut, 2012.
- Cohn, Norman. *A Warrant for Genocide: The Myth of the Jewish World Conspiracy and the Protocols of the Elders of Zion*. London: Serif, 2005.

- Consentino, Gabriele. *Social Media and Post-Truth World Order*. New York: Springer, 2020.
- Conway, Maura, Ryan Scrivens och Logan Macnair. *Right-Wing Extremist's Persistent Online Presence: History and Contemporary Trends*. ICCT Policy Brief, International Centre for Counter-Terrorism, Haag, oktober 2019.
- Copsey, Nigel. "'Fascism... But With an Open Mind': Reflections on the Contemporary Far-Right in (Western Europe)." First NIOD Lecture on Fascism, *Fascism* 1(1), 2013: 1-17.
- Cronin, Audrey Kurth. *Power to the People: How Open Technological Innovation is Arming Tomorrow's Terrorists*. New York: Oxford University Press, 2020.
- Dala, Kyle och Sara Fischer. "The Online Far Right Is Moving Underground." *Axios*, 12 januari 2021: <https://www.axios.com/the-online-far-right-is-moving-underground-e429d45d-1b30-46e0-82a3-6e240bf44fef.html>
- Daniels, Jessie. "The Algorithmic Rise of the Alt-Right." *Contexts* 17(1), 2018: 60-65.
- Davey, Jacob. *Gamers Who Hate: An Introduction to ISD's Gaming and Extremism Series*. Institute for Strategic Dialogue (ISD), 2021.
- Davey, Jacob och Julia Ebner. "*The Great Replacement*": *The Violent Consequences of Mainstream Extremism*. Institute for Strategic Dialogue (ISD), 2019: <https://www.isdglobal.org/wp-content/uploads/2019/07/The-Great-Replacement-The-Violent-Consequences-of-Mainstreamed-Extremism-by-ISD.pdf>.
- Davis, Peter och Derek Lynch, red. *The Routledge Companion to Fascism and the Far Right*. London and New York, 2002.
- De Simone, Daniel. "Neo-Nazi Group Led By 13-Year-Old Boy to Be Banned." *BBC News*, 13 juli 2020: <https://www.bbc.com/news/uk-53392036>.
- Deterding, Sebastian Dan Dixon, Rilla Khaled och Lennart Nacke. "From Game Elements to Gamefulness: Defining 'Gamification'." *MindTrek '11*, Tampere, konferenspaper, 28-30 september 2011.

- Donovan, Joan, Becca Lewis och Brian Friedberg. "Parallel Ports: Sociotechnical Change from the Alt-Right to Alt-Tech." I *Post-Digital Cultures of the Far-Right: Online Actions and Offline Consequences in Europe and the US*, redigerad av Maik Fielitz och Nick Thurston, 49-66. Bielefeld: Transcript Verlag, 2019.
- Doyle, Paulie. "The Warhammer 40k Community Is Trying to Weed Out Its Far-Right Faction." *Vice*, 12 augusti 2020: <https://www.vice.com/en/article/9358ke/the-warhammer-40k-community-is-trying-to-weed-out-its-far-right-faction>.
- Dunjko, Vedran och Hans J. Briegel. "Machine Learning & Artificial Intelligence in the Quantum Domain: A Review of Recent Progress." *Reports on Progress in Physics* 81: 1-67.
- Durham, Martin. *White Rage: The Extreme Right and American Politics*. London and New York: Routledge, 2007.
- Earnest, John T., "An Open Letter," 2019.
- Eatwell, Roger. "Contemporary Fascism in the Local Arena: The British National Party and 'Rights for Whites'." I *The Failure of British Fascism*, redigerad av Mike Cronin, 99-117. Basingstoke: Palgrave, 1996.
- Edelstein, Alex S. *Total Propaganda: From Mass Culture to Popular Culture*. London och New York: Routledge, 1997.
- Ehsan, Rakib och Paul Stott. *Far-Right Terrorist Manifestos: A Critical Analysis*. Henry Jackson Society (HJS), Centre on Radicalisation and Terrorism, 2020.
- El-Affendi, Abdelwahab. "Introduction: Narrating the Precariousness of Human Decency." I *Genocidal Nightmares: Narratives of Insecurity and the Logic of Mass Atrocities*, redigerad av Abdelwahab El-Affendi, 1-26. London och New York: Bloomsbury, 2016.
- Englund, Pekå. "Hur många gånger måste lärare slå larm innan något görs?" *Skolvärlden*, 29 oktober 2021: <https://skolvärlden.se/artiklar/hur-manga-ganger-maste-larare-sla-larm-innan-nagot-gors>.
- Esposito, Luigi. "The Alt-Right as a Revolt against Neoliberalism and Political Correctness: the Role of Collective Action Frames." *Perspectives on Global Development* 18, 2019: 93-110.

Eurojust. "L'enquête *EncroChat* en France : Genèse du dossier et chronologie de la procédure." Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete, 28 maj 2020: https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/Press/2020-07-02_EncroChat-investigation-in-France_FR.pdf.

Europol. "800 Criminals Arrested in Biggest Ever Law Enforcement Operation Against Encrypted Communication." *Press Release*, 8 juni 2021: <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/800-criminals-arrested-in-biggest-ever-law-enforcement-operation-against-encrypted-communication>.

Fardan, Christopher R. och Cathrine Thorleifsson. "What is nationalism?" I *Knowing What's Far-Right: A Compendium*, redigerad av Anders Ravik Jupskås och Eviane Leidig, 13-15. Center for Research on Extremism, Oslo University, 2020.

Feinberg, Ashley. "This is the Daily Stormer's Playbook." *Huffington Post*, 13 december 2017: https://www.huffpost.com/entry/daily-stormer-nazi-style-guide_n_5a2ece19e4b0ce3b344492f2.

Fielitz, Maik och Nick Thurston (red). *Post-Digital Cultures of the Far-Right: Online Actions and Offline Consequences in Europe and the US*. Bielefeld: Transcript Verlag, 2019.

Flichy, Patrice. "Internet et le débat démocratique." *Réseaux* 150(4), 2008: 159-185.

Forchtner, Bernhard. "The Far-Right Is Now Using Comic Books to Spread Their Ideology." *Centre for Analysis of the Radical Right*, 29 juni 2019: <https://www.radicalrightanalysis.com/2021/06/29/the-far-right-is-now-using-comic-books-to-spread-their-ideology/>.

Fowler, Michael. "Owner of Christchurch Shooting-Linked Website Calls NZ a 's---hole country'." *The Sydney Morning Herald*, 19 mars 2019: <https://www.smh.com.au/world/oceania/owner-of-christchurch-shooting-linked-website-calls-nz-a-s-hole-country-20190319-p515e6.html>.

Freeden, Michael. "Is Nationalism a Distinct Ideology." *Political Studies* XLVI, 1998: 748-765.

Gardell, Mattias. *Lone Wolf Race Warriors and White Genocide*. Cambridge: Cambridge University Press, 2021.

Gardell, Mattias. Raskrigaren. Stockholm: Leopard Förlag, 2015.

- Gardell, Mattias. "Crusader Dreams: Oslo 22/7, Islamophobia, and the Quest for a Monocultural Europe." *Terrorism and Political Violence* 26(1), 2014: 129-155
- Gardell, Mattias, Helene Lööw och Michael Dahlberg-Grundberg. *Den ensamme terroristen? Om lone wolves, näthat och brinnande flyktinganläggningar*. Stockholm: Ordfront, 2017.
- Gergen, Kenneth J. *Realities and Relationships: Soundings in Social Construction*. Cambridge: Harvard University Press, 1994.
- Gil, Paul, John Horgan och Paige Deckert. "Bombing Alone: Tracing the Motivations and Antecedent Behaviors of Lone-Actor Terrorists." *Journal of Forensic Science* 59(2), 2017: 425-435.
- Glynos, Jason and David Howarth. *Logics of Critical Explanation in Social Theory and Practice*. London and New York: Routledge, 2007.
- Goodrich-Clark, Nicholas. *The Occult Roots of Nazism: Secret Aryan Cults and Their Influence on Nazi Ideology*. New York: Tauris, 2005.
- Goodrich-Clark, Nicholas. *Black Sun: Aryan Cults, Esoteric Nazism, and the Politics of Identity*. Cambridge and Melford: Polity, 2003.
- Griffin, Roger. *Fascism*. Cambridge och Medford: Polity, 2018.
- Griffin, Roger. "The Fascination of Fascism: A Concluding Interview with Roger Griffin." I *A Fascist Century: Essays by Roger Griffin*, redigerad av Matthew Feldman, 203-216. London and New York: Palgrave Macmillan, 2008.
- Griffin, Roger. "Between Metapolitics and Apoliteia: The Nouvelle Droit's Strategy for Conserving the Fascist Vision in the Interregnum." *Modern and Contemporary France* 8(1), 2000.
- Grimm Arsenault, Elizabeth and Joseph Stabile. "Confronting Russia's Role in Transnational White Supremacist Extremism." *Just Security*, 6 februari 2020: <https://www.justsecurity.org/68420/confronting-russias-role-in-transnational-white-supremacist-extremism/>.
- Groll, Tina. "Halle-Attentäter zu Höchstsstrafe verurteilt." *Zeit Online*, 21 december 2020: <https://www.zeit.de/zustimmung?url=https%3A%2F%2Fwww.zeit.de%2Fg>

esellschaft%2Fzeitgeschehen%2F2020-12%2Fhalle-attentaeter-zu-hoehchststrafe-verurteilt.

- Group Reporter. "Jesus Strikes Back: Sick PC Game That Lets You Play as Hitler and Murder Feminists and Gays Slammes." *The Scotsman*, 3 juni 2019: <https://www.scotsman.com/read-this/jesus-strikes-back-sick-pc-game-that-lets-you-play-as-hitler-and-murder-feminists-and-gays-slammed-70198>.
- Guerbado, Paolo. *Tweets and the Streets: Social Media and Contemporary Activism*. London: Pluto Press, 2012.
- Hagemeister, Michael. "The Protocols of the Elders of Sion: Between History and Fiction." *New German Critique* 103, 2008: 83-95.
- Hamari, Juho och Jonna Koivisto. "Working Out For Likes: An Empirical Study on Social Influence in Exercise Gamification." *Computers in Human Behavior* 50, 2015: 333-347.
- Hamm, Mark S. och Ramón Spaaij. *The Age of Lone Wolf Terrorism*. New York: Columbia University Press, 2017.
- Hellinger, Daniel C. *Conspiracies and Conspiracy Theories in the Age of Trump*. Cham: Palgrave Macmillan, 2019.
- Herf, Jeffrey. "Comparative perspectives on anti-Semitism, radical anti-Semitism in the Holocaust and American white racism." *Journal of Genocide Research* 9(4), 2007: 575-600.
- Hitt, Tarpley, Barbie Latza Nadeau och Prevaiz Shallwani. "Synagogue Shooting Suspect, a Pian-Playing Nursing Student From Religious Family, Had a Racist Secret." *Daily Beast*, 29 april 2019: <https://www.thedailybeast.com/poway-synagogue-shooting-john-t-earnest-a-piano-playing-nursing-student-from-religious-family-was-secretly-racist>.
- Holbrok, Donald och Max Taylor. "Introduction." I *Extreme Right-Wing Violence and Terrorism*, redigerad av Max Taylor, PM Currie och Donald Holbrook, 1-14. London och New York: Bloomsbury, 2013.
- Holt, Jared. "Deplatforming the Far-Right Could Accelerate an Extremist Underground." *Paradox*, 10 februari 2021:

<https://paradoxpolitics.com/2021/02/deplatforming-far-right-like-alex-jones-could-accelerate-an-extremist-underground/>.

Jansen, Fieke. "The Fill Force of the State." *About:Intel*, 15 juli 2020:
<https://aboutintel.eu/predictive-policing-context/>.

Jansen, Yolande och Nasar Meer. "Genealogies of 'Jews' and 'Muslims': Social Imaginaries in the Race-Religious Nexus." *Patterns of Prejudice* 54(1-2), 2020: 1-14.

Johanny, Stéphane och Marie Christine Tabe. "La vidéo interdite de Mohamed Merah." *Le Journal du Dimanche*, 10 juni 2012:
<https://www.lejdd.fr/Societe/Faits-divers/La-video-interdite-de-Mohamed-Merah-518028-3266156>.

Johnson, Greg. *The White Nationalist Manifesto*. San Francisco: Counter Currents.

Kaati, Lisa, Katie Cohen och Nazar Akrami. *Ensamagerande våldsverkare: Profiler, riskbedömningar och digitala spår*. FOI-R--4736--SE, Totalförsvarets forskningsinstitut, 2019.

Kalmar, Ivan. "Islamophobia and Anti-Semitism: The Case of the Hungary and the 'Soros Plot'." *Patterns of Prejudice* 54(1-2), 2020: 182-198.

Kaplan, Jeffrey. "Waves of Political Terrorism." *Politics* (online first), 2016: 1-26.

Kaplan, Jeffrey, Helene Löow och Leena Malkki. "Introduction to the Special Issue on Lone Wolf and Autonomous Cell Terrorism." *Terrorism and Political Violence* 26(4), 2014: 1-12.

Kaplan, Jeffrey. "Leaderless Resistance." *Terrorism and Political Violence* 9(3), 1997: 80-95.

Keyton, Jonathan, Christopher Baker-Beall och Jens Binder. "Lone-Actor Terrorism – A Systematic Litterature Review." *Studies in Conflict and Terrorism Studies*, online first, 2021: 1-28.

Koehler, Daniel. "Dying For the Cause? The Logic and Function of Ideologically Motivated Suicide, Martyrdom, and Self-Sacrifice Within the Contemporary Extreme Right." *Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression* (online first), 2020: 1-22.

- Kølvraa, Christoffer och Bernhard Forchtner. "Cultural Imaginaries of the Extreme Right: An Introduction." *Patterns of Prejudice* 53(3), 2019: 227-335.
- Laaksonen, Salla-Maria, Jesse Haapoja, Teemu Kinnunen, Matti Nelimarkka och Reeta Pöyhtäri. "The Datification of Hate: Expectations and Challenges in Automated Hate Speech Monitoring." *Frontiers in Big Data* 3(3): 1-16.
- Lakomy, Miron. "Let's Play a Video Game: *Jihadi* Propaganda in the World of Electronic Entertainment." *Studies in Conflict and Terrorism* 42(2), 2019: 383-406.
- Land, Nick. "A Quick-And-Dirty Introduction to Accelerationism." *Jacobite*, den 25 maj 2017: <https://jacobitemag.com/2017/05/25/a-quick-and-dirty-introduction-to-accelerationism/>.
- Lane, David. *Deceived, Damned, & Defiant: The Revolutionary Writings of David Lane*. St Maries: 14 Word Press, 1999.
- Law, Vincent. 2017. "Leaderless Resistance." *Altright.com*, september 2017: <https://altright.com/2017/08/31/leaderless-resistance/>.
- Lawrence, Paul. *Nationalism: History and Theory*. Harlow: Pearson Education, 2005.
- Lee, Benjamin. "A Day in the 'Swamp': Understanding the Discourse in the Online Counter-Jihad Nebula." *Democracy and Security* 11(3), 2015: 248-274.
- Levitsky, Steven och Lucan A. Way. *Competitive Authoritarianism: Hybrid Regimes After the Cold War*. Cambridge: Cambridge University Press, 2010.
- Levy, Richard S. "Setting the Record Straight Regarding the Protocols of the Elders of Zion: A Fool's Errand?" I *Nexus: Essays in German Jewish Studies*, redigerad av William Collins Donahue och Martha B. Helfer, 43-61. Woobridge: Boydell & Brewer, 2014.
- Lewis, Rebecca. *Alternative Influence: Broadcasting the Reactionary Right on YouTube*. Data & Society, 2018: <https://datasociety.net/library/alternative-influence/>.
- Lindekilde, Lasse, Francis O'Connor och Bart Shuurman. "Radicalization patterns and modes of attack planning and preparation among lone-actor

terrorists: an exploratory analysis." *Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggressions* 11(2), 2019: 113-133.

Lindgren, Simon. *Data Theory*. Cambridge och Medford: Polity Press, 2020.

Macnish, Kevin. "Mass Surveillance: A Private Affair?." *Moral Philosophy and Politics* 7(1): 9-27.

Malkki, Lena. "Political Elements in Post-Columbine School Shootings in Europe and North America." *Terrorism and Political Violence* 26(1), 2014: 185-210.

Maly, Ico. "New Right Metapolitics and the Algorithmic Activism of Shild & Vrienden." *Social Media + Society* (online first), 2019: 1-15.

Maly, Ico. "White Terrorism, Metapolitics 2.0, and The Great Replacement." *DiggIt Magazine*, april 2019: <https://www.diggitmazine.com/column/white-terrorism-white-genocide-and-metapolitics20>.

Mackling, Graham. "The Christchurch Attacks: Livestream Terror in the Viral Video Age." *CTC Sentinel* 12(6), 2019: <https://ctc.usma.edu/christchurch-attacks-livestream-terror-viral-video-age/>.

Mason, James. *Siege*. Ironmarch.org, 2017 (3e upplagan).

Maxwell, Joseph. *A Realist Approach for Qualitative Research*. London and New York: Sage, 2012.

McLellan, David. *Ideology*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 1979.

Menon, Praveeb. "New Zealand Mosque Shooter Given Life in Prison for 'Wicked' Crimes." *Reuters*, 26 augusti 2020: <https://www.reuters.com/article/us-newzealand-shooting-idUSKBN25M2QF>.

Meyers, Lawrence. "Politics Really is Downstream from Culture." *Breitbart*, 22 augusti 2011: <https://www.breitbart.com/entertainment/2011/08/22/politics-really-is-downstream-from-culture/>.

Michael, George. "David Lane and the Fourteen Words." *Totalitarian Movements and Political Religions* 10(1), 2009: 43-61.

Michael, George. "The revolutionary model of Dr William L. Pierce." *Terrorism and Political Violence* 15(3), 2003: 62-80.

Miller-Idriss, Cyntia. *The Extreme Gone Mainstream: Commercialization and the Far-Right Youth in Germany*. Princeton: Princeton University Press, 2018.

Monahan, Sean. "Video Games Have Replaced Music as the Most Important Aspect of Youth Culture." *The Guardian*, 11 januari 2021: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2021/jan/11/video-games-music-youth-culture>.

Mossburg, Cherri. "California Synagogue Shooter to Spend Life in Prison Without the Possibility of Parole as Part of Guilty Plea." *CNN*, 20 july 2021: <https://edition.cnn.com/2021/07/20/us/poway-synagogue-shooter-guilty-plea/index.html>.

Mueller-Töwe, Von Jonas. "Bundesanwaltschaft ermittelt gegen die 'Atomwaffendivision'." *T-online*, 14 september 2020: https://www.t-online.de/nachrichten/deutschland/id_88530280/nach-drohungen-bundesanwaltschaft-ermittelt-gegen-die-atomwaffendivision-.html.

Musolff, Andreas. "What Role Does Metafors Play in Racial Prejudice? The Function of Antisemitic Imagery in Hitler's *Mein Kampf*." *Patterns of Prejudice* 41(1), 2007: 21-43.

National Center for the Analysis of Violent Crime. *Lone Offender: A Study of Lone Offender Terrorism in the United States (1972-2015)*. Federal Bureau of Investigation, U.S. Department of Justice, 2019.

Nilan, Pam. *Young People and Far Right*. London and New York: Palgrave, 2016.

Nilsson, Per-Erik. "'Give. Them. Hell.' Manifestos of White Nationalist Ethno-Soldiers." *Critical Research on Religion* (online first), 2021: 1-23.

Nilsson, Per-Erik. "'The New Extreme Right': Uncivility, Irony, Displacement in the French Re-Information Sphere." *Nordicom Review* 42(1), 2021: 89-102.

Nilsson, Per-Erik. *French Populism and Discourses on Secularism*. London and New York: Bloomsbury, 2020.

Noys, Benjamin. *The Persistence of the Negative*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2010.

O'Neil, Cathy. *Weapons of Math Destruction*. New York: Crown, 2016.

Perry, Walter L., Brian McNinnis, Carter C. Price, Susan C. Smith och John S. Hollywood. *Predictive Policing: The Role of Crime Forecasting in Law Enforcement Operations*, RAND, 2013.

Phillips, Whitney och Ryan M. Milner. *The Ambivalent Internet: Mischief, Oddity, and Antagonism Online*. Cambridge and Malden: Polity Press, 2017.

Pidd, Helen. "Anders Behring Breivik Planned to Film Beheading of Former Prime Minister." *The Guardian*, 19 april 2012:
<https://www.theguardian.com/world/2012/apr/19/breivik-targeted-former-pm-brundtland>.

Poletti Lundström, Thomas. *Trons försvarare: Idéer om religion i svensk radikalnationalism 1998-2020*. Opublicerat manuskript (avhandling), Teologiska fakulteten, Uppsala universitet.

Policy Department C – Citizen's Rights and Constitutional Affairs. *The European Union's Policies on Counter-Terrorism: Relevance, Coherence, and Effectiveness*. Directorate General for Internal Policies, Europaparlamentet, 2017.

Pollack Zarnecki, Hannah. *Fascismens gröna rötter: konspirationsteorier, kris och kollaps*. FOI-R--5161--SE, Totalförsvarets forskningsinstitut, 2021.

R v Tarrant. NZHC 2192. 27 augusti 2020.

Ramelsberger, Von Annette. "Attentäter von Halle legt umfassendes Geständnis ab." *Süddeutsche Zeitung*, 29 mars 2020:
<https://www.sueddeutsche.de/politik/sachsen-anhalt-anschlag-halle-gestaendnis-1.4861340>.

Ranstorp, Magnus, Fillip Ahlin, Linda Ahlerup och Magnus Normark. *Gränslös extremism: En studie av transnationella kopplingar till svenska radikala miljöer*. Försvarshögskolan, Stockholm, 2021.

Robinson, Nick och Joe Whittaker. "Playing for Hate? Extremism, Terrorism, and Videogames." *Studies in Conflict and Terrorism* (online first), 2021: 1-23.

Roth, Tobias. "Karlsruher Pflichtverteidiger beschreibt Stephan B. als intelligenten und wortgewandten Mann." *Neueste Nachrichten*, 11 oktober

2019: <https://bnn.de/karlsruhe/karlsruher-pflichtverteidiger-beschreibt-stephan-b-als-intelligenten-und-wortgewandten-mann>.

Rose, Miss Menna and John Morrison. "An Explanatory Analysis of Leakage Warning Behavior in Lone-Actor Terrorists." *Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression* (online first), 2021: 1-36.

Schlegel, Linda. *The Gamification of Violent Extremism and Lessons for P/CVE*. Radicalisation Awareness Network (RAN), 2021.

Schlegel, Linda. "Can You Hear Call of Duty? The Gamification of Radicalization and Extremist Violence." *European Eye on Radicalization*, 17 mars 2020: <https://eeradicalization.com/can-you-hear-your-call-of-duty-the-gamification-of-radicalization-and-extremist-violence/>.

Selbing, Ida, Anders Strindberg och Sabrine Wennberg. *Ensamagerande våldsverkare: En översikt och analys av befintlig forskning*. FOI-R--5133--SE, Totalförsvarets forskningsinstitut, 2021.

Shuurman, Bart Edwin Bakker, Paul Gill och Noémie Bouhana. "Lone Actor Terrorist Attack Planning and Preparation: A Data-Driven Analysis." *Journal of Forensic Sciences* 63(4), 2018: 1191-1200.

Shuurman, Bart, Lasse Lindekilde, Stefan Malthaner, Francis O'Connor, Paul Gill och Noémie Bouhana. "End of the Lone Wolf: The Typology that Should Not Have Been." *Studies in Conflict & Terrorism* 42(8), 2019: 771-778.

Spencer, Philip och Howard Wollman. *Nationalism: A Critical Introduction*. London: Sage, 2002.

Steiger, Brad och Sherry Steiger, *Conspiracies and Secret Societies*. Canton: Visible Ink Press, 2013.

Stepanova, Ekaterina. *Terrorism in Asymmetrical Conflict: Ideology and Structural Aspects*. SIPRI Research Report 23. Stockholm and New York: Oxford University Press, 2008.

Sterbenz, Christina. "9 Huge Government Conspiracies That Actually Happened." *Business Insider*, 23 december 2013: <https://www.businessinsider.com/true-government-conspiracies-2013-12?r=US&IR=T>.

- Shorten, Richard. *Modernism and Totalitarianism: Rethinking the Intellectual Sources of Nazism and Stalinism, 1945 to the Present*. Basingstoke and New York: Palgrave Macmillan, 2012.
- Strindberg, Anders. *Social Identity Theory and the Study of Terrorism and Violent Extremism*. FOI-R--5062--SE, Totalförsvarets forskningsinstitut, 2020.
- Tarrant, Brenton, "The Great Replacement," 2019.
- Timmermans, Stefan och Iddo Tavory. "Theory Construction in Qualitative Research: From Grounded Theory to Abductive Analysis." *Sociological Theory* 30(3), 2012: 167-186.
- Traverso, Ernesto. *The New Faces of Fascism: Populism and the Far-Right*. London: Verso, 2019.
- U.S. District Court Southern Department of California. "California Man Indicted for Federal Hate Crimes Related to Poway Synagogue Shooting and Arson of Escondido Mosque." *U.S. Department of Justice*, 21 maj 2019: <https://www.justice.gov/opa/pr/california-man-indicted-federal-hate-crimes-related-poway-synagogue-shooting-and-arson>.
- Valentini, Daniele, Anna Maria Lorusso och Achim Stephan. "Onlife Extremism: Dynamic Integration of Digital and Physical Spaces in Radicalization." *Frontiers in Psychology* 11(524), 2020: 1-15.
- Van Beynen, Martin och Sam Sherwood. "New Zealand 'Ideal' for Mosque Shooter to Plan His Terrorist Attack." *Stuff*, den 8 december 2020: <https://www.stuff.co.nz/national/christchurch-shooting/300177112/new-zealand-ideal-for-mosque-shooter-to-plan-his-terrorist-attack-royal-commission-finds>.
- Van Vark, Annelies. "Under Pressure: Security and Stability Related Challenges for Liberal Democracy in North-Western Europe." *Democracy and Security* 17(3), 2021: 296-323.
- Vidal, Clément. "Metaphilosophical Criteria for Worldview Comparison." *Metaphilosophy* 43(3), 2012: 306-347.
- Vincent, Vincent. "DeepMind's AI Became a Superhuman Chess Player in a Few Hours, Just for Fun." *Vice*, 6 december 2017: <https://www.theverge.com/2017/12/6/16741106/deepmind-ai-chess-alphazero-shogi-go>.

- Von Möllers, Tobias och Marvin Ziegele. "Terroranschlag von Halle: Synagogentür wird Ort des Gedenkens." *Frankfurter Rundschau*, 17 oktober 2019: <https://www.fr.de/politik/terroranschlag-halle-synagogentuer-wird-gedenkens-zr-13083592.html>.
- Wallach, Omri. "The History of Gaming in One Chart." *World Economic Forum*. 27 november 2020: <https://www.weforum.org/agenda/2020/11/gaming-games-consels-xbox-play-station-fun>.
- Ware, Jacob. *Siege: The Atomwaffen Division and the Rising Far-Right Terrorism in the United States*. The International Centre for Counter-Terrorism, Haag, 2019.
- Wendling, Mike. *Alt-Right: From 4chan to the White House*. London: Pluto Press, 2018.
- Zia-Erbrahimi, Reza. "When the Elders of Zion Relocated to Eurabia: Conspirational Racialization in Antisemitism and Islamophobia." *Patterns of Prejudice* 52(4), 2018: 314-333.
- Zuquète, José Pedro. *The Identitarians: The Movement Against Globalism and Islam in Europe*. Notre Dame: The University of Notre Dame Press, 2018.

